SPANDANA
ANNUAL MAGAZINE
2020 - 2021

SR & BGNR
GOVT. ARTS & SCIENCE COLLEGE (A)
KHAMMAM.

: కళాశాల స్థల దాత :

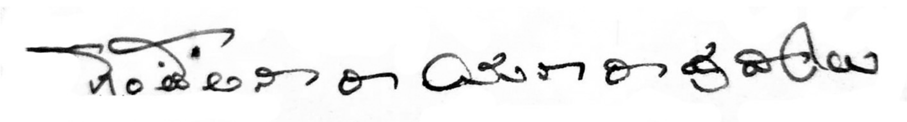

CHIEF EDITOR :

Sri K.S.S. Ratna Prasad
Assoc Prof of English & Principal (FAC)

EDITOR BOARD :

Telugu :
Dr. R. Seetha Rama Rao, *Asst Prof of. Telugu*
Dr. J. Ramesh, *Asst Prof of. Telugu*

Hindi :
Sri A. Sambasiva Rao, *Asst Prof of. Hindi*

English :
Dr. G. Vara laxmi, *Asst Prof of. English*
Dr. N. Vijaya Bhaskar Sharma, *Asst Prof of. English*

STUDENT EDITORS :

Ms. Mohd Ruvida - II BA
Ravindra - II BA ML
Mohd.Afreen - II BZC

MAGAZINE ADVISORY COMMITTEE:

Dr. Mohammad Zakirullah, *Asst Prof of. Poli. Sci*
Sri T. Jeevan Kumar, *Lect in Physics*
Dr. B. Venkateswara Reddy, *Assoc Prof of. Poli. Sci*
Anjani Saraswathi, *Asst Prof of. English & IQAC Coordinator*
Dr. Ch. Sreenivaulu, *Asst Prof of. Zoology*
T. Nagur, *Asst Prof of. History*
Dr. P. Ramesh, *Asst Prof of. Chemistry*
Dr. A. Rama satyaathi, *Asst Prof of Commerce*
Dr. N. Gopi, *Asst Prof of Economics*
Sri B. Mohana Rao, *Administrative Officer*

K.S.S. Ratna Prasad
Principal

PRINCIPAL MESSAGE

It gives me an immense pleasure to note that the our College is bringing out the annual magazine. Our College provides a platform for every student to develop their learning skills through magazine. Our budding talents have expressed their thoughts, ideas, hopes, feelings, aspirations and convictions in a creative way. This magazine should be a good source of guidance for faculty and coming batches of students in choosing activities of their choice in their future for building their carrier. I congrulate Teaching and non teaching staff, editorial board and students of the college for bringing this edition of Magazine. Wish you all the best.

K S S RATNA PRASAD
PRINCIPAL

COLLEGE ANNUAL REPORT (2020-21)

INTRODUCTION:

SR&BGNR GASC(A) Khammam was established in 1956, caters to the students hailing from the semi urban and rural areas of mainly Telangana and Andhra Pradesh. The college provides university education to deserving candidates in a secular atmosphere and it is the most sought-after institution in the state. The college helps the students to become truly empowered citizens. The college has completed 64 years and making a remarkable contribution in the field of education.

STAFF:

68 full time teachers are working in the college.

STRENGTH:

Total strength of students in UG and PG is 3610.

PROGRAMMES:

Total number of programmes is 44 and 343 courses across all the programmes are offered by the college.

AUTONOMY:

Recognizing the potential of the college the UGC has conferred autonomous status to the college in the year 2016. As such the first year students admitted into UG will conform to the autonomous pattern of education. The teaching and evaluation are conducted in six semesters at UG level. The college follows the Choice Based Credit System (CBCS). The college has applied for Extension of Autonomous status in its second cycle.

INFRASTRUCTURE:

The colloege has 69 rooms and a good Library with a Reference section and a Reading Room, Spacious Playground. The college has arboretum and History museum. The Computer Center, TSKC Lab, the Health centre, the Gymnasium, the MANA TV (T-SAT Nipuna) and the Audio-Visual Department are the other supporting services provided by the college. The infrastructure in the college is conducive to the multifaceted courses that we offer. Our Library comprises over 50,000 books, a Reading Room with e-corner, Magazines and Newspapers. We firmly believe that education alone can take the society to dizzy heights.

NAAC ACCREDITION:

The College is gearing up for the 4th cycle of NAAC Accreditation. During the academic year 2016-2017, the college was assessed and re-accredited by NAAC with B++.

IQAC:

The Internal quality and Assessment Cell plays a crucial role in educational institutions. The cell ensures planning, guiding and monitoring Quality Assurance (QA) and Quality Enhancement (QE) activities of the colleges. The IQAC is the driving force and can be said as an umbrella of an institution that is engaged in coordinating, suggesting activities towards academic excellence. The Cell ushers in quality by chalking out strategies to enhance quality of education and achieve the institution’s objectives and goals.

TSKC:

The Telangana Skill Knowledge Centre (TSKC) in the college is a prestigious initiative of the State Government and our college has been identified as the nodal centre for TSKC activities.

At the TSKC, students are given training in Computer Skills, Aptitude and Communication Skills to instill confidence in the students to face the selection process for various companies. The TSKC interacts with various industries to conduct placement drives on campus and recruit students.

RESULTS:

ANALYSIS SEMESTER WISE OVERALL RESULT
AUGUST-2021

REGULAR

	Appear	Passed	Fail	Pass %
I Sem	1252	430	822	34
VI	1104	842	262	76
Total	2356	1272	1084	

SRBGNR TEAM:

There are eighty one experienced teaching Staff, a Librarian, a Physical Director and Computer Instructors. Several faculty members received Best teacher Awards from the Government of Telangana, Andhra Pradesh and other organizations. The Administrative Officer and the twenty members of Non- Teaching Staff help in the maintenance and smooth functioning of the college. The overall academic, administrative and financial responsibility of the college is vested with the Principal.NCC, NSS, WEC, etc. Carried out various activities through out the year.

HIGHLIGHTS OF THE AY 2020-2021:

Emerging from the impact of Covid-19 was our key focus area. The pandemic threw new challenges for the education sector. But thanks to our dedicated talented and efficient teaching staff whose significant efforts helped to achieve the academic goals and aspirations. The teaching staff expertises were used to reshape and revise the teaching and learning methods and continue to disseminate quality education to the students in virtual environment. The institution conducted academic, curricular and co-curricular activities during the academic year 2020-2021. The following is the round-up of the events.

Even though COVID pandemic wreaked havoc, our students excelled in sports & cultural activities and won 29 medals in all.

125 students progressed to higher education and 86 students got placements during the year.

3439 students got the benefit of scholarships this year. 19

II . Professional Development / Administrative Training Programs:

DATE	TITLE	No. OF PARTICIPANTS
01.09.2020 - 01.09.2020	COVID APPROPRIATE BEHAVIOUR	81
21.10.2020 - 21.10.2020	NAAC assessment criteria (Essential metrics for Autonomous Colleges)	68
09.11.2020 - 09.11.2020	GOVERNANCE AND DOCUMENTS OF AUTONOMOUS GOVERNMENT DEGREE COLLEGES	82
22.10.2020 - 22.10.2020	"NEW TAX REGIME OR OLD TAX REGIME: WHICH ONE IS BETTER FOR YOU"	69
11.11.2020 - 11.11.2020	National Educational Policy-2020	61
15.11.2020 - 16.11.2020	Acharya Kolakaloori Enach - kathanayakulu	26

25.11.2020 - 25.11.2020	HAIKU RACHANA ANUBHAVAALU	26
28.11.2020 - 28.11.2020	The Art of writing Research paper	82
08.12.2020 - 08.12.2020	TELANGANA RUBAYILU – PRAKRIYA - TATVAM	20
11.12.2020 - 11.12.2020	NAAC assessment criteria	87
13.12.2020 - 13.12.2020	MANAM - MANA PARISHODHANA (WE - OUR RESEARCH)	26
20.12.2020 - 20.12.2020	MANAM - MANA PARISHODHANA (WE - OUR RESEARCH)	28
23.12.2020 - 23.12.2020	CONTEMPORARY AGRICULTURAL LAWS –CHALLENGES	78
27.12.2020 - 27.12.2020	MANAM - MANA PARISHODHANA (WE - OUR RESEARCH)	28
28.12.2020 - 28.12.2020	KANNADA VACHANAMULU PRAKRIYA TATHVAM	36
28.12.2021 - 28.12.2021	The Holistic Development Of Dalits - National Conference	48
29.12.2020 - 29.12.2020	Srimathi Udyogini I	51
03.01.2021 - 03.01.2021	MANAM - MANA PARISHODHANA (WE - OUR RESEARCH)	42
03.01.2021 - 03.01.2021	Savitri Bai Pule, the pioneer of Women Education in India - invited talk	52
04.01.2021 - 04.01.2021	Role of Mentor	49
09.01.2021 - 09.01.2021	Srimathi Udyogini II	46
10.01.2021 - 10.01.2021	MANAM - MANA PARISHODHANA (WE - OUR RESEARCH)	25
17.01.2021 - 17.01.2021	MANAM - MANA PARISHODHANA (WE - OUR RESEARCH)	29
19.01.2021 - 19.01.2021	Naneelu - Prakriya - Tatvam	28
24.01.2021 - 24.01.2021	FUSION SHAYARI	31
24.01.2021 - 24.01.2021	MANAM - MANA PARISHODHANA (WE - OUR RESEARCH)	32
24.01.2021 - 24.01.2021	SAVE Girl Child – A daughters Speech	48
29.01.2021 - 29.01.2021	Qualitative and Quantitative Metrics of NAAC	47
31.01.2021 - 31.01.2021	MANAM - MANA PARISHODHANA (WE - OUR RESEARCH)	27
07.02.2021 - 07.02.2021	MANAM - MANA PARISHODHANA (WE - OUR RESEARCH)	26
14.02.2021 - 14.02.2021	MANAM - MANA PARISHODHANA (WE - OUR RESEARCH)	25
21.02.2021 - 21.02.2021	MANAM - MANA PARISHODHANA (WE - OUR RESEARCH)	23
21.02.2021 - 21.02.2021	INTERNATIONAL MOTHER LANGUAGE DAY - DRAVIDIAN POETRY RECITATIONS AND INVITEDTALKS- TELUGU, HINDI, ENGLISH, IQAC	38
28.02.2021 - 28.02.2021	MANAM - MANA PARISHODHANA (WE - OUR RESEARCH)	28
1.3.2021 - 1.3.2021	SRIMATI UDYOGINI	48
7.3.2021 - 7.3.2021	MANAM - MANA PARISHODHANA (WE - OUR RESEARCH)	38
8.3.2021 - 8.3.2021	SRIMATI UDYOGINI PROGRAMMEON BASIC COMPUTER SKILLS FOR TEACHING & NON TEACHING STAFF MEMBERS	42 30

17.03.2021 - 17.03.2021	ONE DAY WORKSHOP ON "MUSHROOM CULTIVATION BY NIRD"	26
18.03.2021 - 18.03.2021	INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS	109
21.03.2021 - 21.03.2021	MANAM - MANA PARISHODHANA (WE - OUR RESEARCH)	26
28.03.2021 - 28.03.2022	MANAM - MANA PARISHODHANA (WE - OUR RESEARCH)	26
04.04.2021 - 04.04.2021	MANAM - MANA PARISHODHANA (WE - OUR RESEARCH)	27
18.04.2021 - 18.04.2021	MANAM - MANA PARISHODHANA (WE - OUR RESEARCH)	26
30.04.2021 - 30.04.2021	Intellectual Property Rights	81
01.07.2021 - 31.12.2021	RC - SWAYAM MOOCS NPTEL	11

B. INDUCTION PROGRAMME:

- For all the first year students, online **"Student Induction Programme"** was organized by IQAC.

MOUS:

The college has entered into 19 MoUs this AY.

RESEARCH PUBLICATION / RESOURCE SPEAKER / RCS:

The teaching faculty have contributed to more than 31 research articles in the leading Journals.

I end my annual report and express my deepest sense of gratitude acknowledging the sincere and whole hearted efforts of the SRBGNR GASC team for their valuable support extended in smooth running of the college and scaling it to dizzier heights.

Thank you one and all.

PRINCIPAL
PRINCIPAL
SR&BGNR Govt. Arts & Science College
(N.A.A.C.Accredited at B)
KHAMMAM - 507 002.

సంపాదకుల మాట

విద్యార్థులలోని సృజన్మాక శక్తియుక్తులను వెలికి తీసేందుకు కళాశాల వార్షిక సంచిక ఒక వేదికగా వారికి ఎన్నో యేళ్ళుగా ఉపయోగపడుతుంది. ఈ వార్షిక సంచికకు స్పందన అనే పేరు మొదటి నుంచి ఉన్నది. 2020-2021 విద్యా సంవత్సరానికి గాను అదే పేరును కొనసాగిస్తూ సంచిక వెలువడుతున్నది. కరోనా అనంతరం వార్షిక సంచిక వెలువడటం ఎంతో ఆనందకరం. మరి ఇటీవల కాలంలో డిగ్రీ కళాశాలను వార్షిక సంచికను వెలువరించటం అనే ఆనవాయితీకి శాశ్వతంగా ఫుల్‌స్టాప్ పెట్టిన దాఖలాలే కనిపిస్తున్నాయి. దీనికి కారణాలు ఎన్నో ఉన్నాయి. ముఖ్యంగా తగినన్ని వనరులు లేకపోవడం ఒకటైతే అభిరుచి, ఆసక్తి, పిల్లలలోన్ని నైపుణ్యాలను వెలికి తీయాలనే తపన నానాటికీ సన్నగిల్లుతూ వస్తున్నది. కాని మా కళాశాల అధ్యాపక బృందం ద్విగుణీకృత తపనతో పనిచేస్తూ ఉండటం ఒక ఊరట.

కళాశాలలోనే వివిధ విభాగాలు ఎంతో పరిశ్రమిస్తున్నాయి. సెమిస్టర్ విధానం అమలులోకి వచ్చాకా సృజనాత్మక ప్రతిభను వెలికి తీసేందుకు బహుముఖ్యమైన ప్రయత్నాలు తరగతి గదిలోనూ, తరగతి గది వెలుపల కొనసాగుతున్నాయి. కమీషనర్ కళాశాల విద్యవారు జిజ్ఞాస పేరిట విద్యార్థి అధ్యయన ప్రాజెక్టుల నివేదిక సమర్పణలను ఎటేటా వివిధ స్థాయిల్లో ప్రోత్సహించటం వల్ల అటు అధ్యాపకులలోను, ఇటు విద్యార్థులలోను పరిశోధన పట్ల మక్కువ పెరిగిందనేది వాస్తవం.

యువ తరంగం అనే మరో కార్యక్రమం ద్వారా విద్యార్థుల బహుముఖ సాహిత్య, సాంస్కృతిక పాటవాలను వెలికితీయటం జరుగుతున్నది. కోవిడ్ సృష్టించిన అలజడి వల్ల గత రెండేళ్లు ఎటువంటి కార్యక్రమాలు లేకుండానే జరిగిపోయాయి. అయినప్పటికినీ వీలు కుదిరినప్పుడల్లా తెలుగు, హిందీ, ఆంగ్ల విభాగాలు అప్పుడప్పుడు వివిధ ముఖ్య సందర్భాల్లోనూ విద్యార్థులకు పోటీలు నిర్వహించడమే కాకుండా ప్రత్యేక సందర్భాలల్లో వ్యాస రచన, కవిత్వ రచన, శిక్షణా శిబిరాలు, స్టూడెంట్ సెమినార్లు సంఖ్య అధికంగా నిర్వహిస్తూ సృజనశీలతను విద్యార్థులలో మెరుగుపడేటట్లు, పరివర్ధితం అయ్యేటట్లు కృషి చేస్తున్నారు. అధ్యాపకుల కృషి ఫలితమే ఇప్పుడు మీ చేతుల్లో ఉన్న స్పందన వార్షిక సంచిక.

ఈ సంచికను తేవడంలో గట్టి సంకల్పం కనబరచిన వివిధ విభాగాల అధిపతులకు, IQAC విభాగానికి, సంపాదక బాధ్యతలను శ్రమకోర్చి నిర్వహించిన వారికి పేరుపేరునా కృతజ్ఞతలు. రాబోయే సంవత్సరాల్లో మరింత ప్రభావపూరితంగా వార్షిక సంచిక తేవడానికి కృషి చేస్తామని మాట ఇస్తున్నాం.

– సంపాదక బృందం

జి. ప్రేమ్ కుమార్
బి.ఏ., హెచ్ఇపి (ఇం.మీ.)
సెకండ్ ఇయర్

చందమామ – జోలపాట

ఉదయిస్తున్న రాతిరిలో
మేఘాల మధ్య నుండి తొంగి చూస్తున్న
ఓ వెన్నెలమ్మ !

నీ రూపంలో దాగిన అందాన్ని చూసి
నీతో స్నేహం చేసే నక్షత్రాలే
అసూయతో అంతరించిపోయాయి...

నిన్ను చూసేందుకు
ఆశల అలలతో సాగేటి సెలయేరు
నీ ప్రతిబింబాన్ని చూసి
నిన్ను అందుకోలేక పోయిందుకు
కన్నీరుగా పొంగిపోర్లుతుంది

నిన్ను చూస్తూ తినే
అమ్మ గోరుముద్ద పసిపాపల
పెదవుల చిరునవ్వు చెబుతుంది
ఆ కమ్మదనం నిన్ను చూసిన తర్వాత తెలిసింది...

నిన్ను అందుకోవాలని
ప్రకృతి మొత్తం పడిగాపులు కాస్తుంది
దానికి తెలీదు నిన్ను చేరాలంటే
స్వర్గానికి నిచ్చెన వెయ్యాలి అని

నీ పెదవుల చిరునవ్వు చెప్పింది
విశ్వమంత వికసించే
ధరణిపై వెలుగుల వర్షాన్ని వెదజల్లింది అని

నీ ఊపిరి ఒడిలో
ఊయల ఊగే చల్లని చిరుగాలి
భూమిపై నిద్రించే ప్రతి ఒక్కరికి
జోలపాటగా మారింది...

బుక్ రీడర్స్ క్లబ్ పాఠకులు

సెకండ్ ఛాన్స్

మృణాళిని 17 మే 1957 కాకినాడలో జన్మించింది. మృణాళిని తను 65 ఏటలో అమెరికాలోని తన పిన్ని దగ్గరకు వెళ్ళింది. అక్కడ అమెరికాలోని అన్ని రెస్టారెంట్లకు, ప్రదేశాలను సందర్శించడానికి వెళ్ళింది. ఒకరోజు రెస్టారెంట్‌లో తనను తన పిన్ని అయిన రాధను వెయిటర్లు పలకరించే విధానాన్ని చూసి ఆశ్చర్యపోయింది. రెస్టారెంట్ లోపల గోడలపైన వన్ మోర్ ఛాన్స్ అని రాసి ఉండడం గమనించింది. దాని గురించి తన పిన్ని రాధను అడుగగ ఈ రెస్టారెంట్ ఓనర్ డ్రగ్స్ కేసులో శిక్షను అనుభవించి తర్వాత సత్రవర్తన కలిగి ఈ రెస్టారెంట్‌ను ప్రారంభించాడు. ప్రతి ఒక్కరి జీవితానికి సెకండ్ ఛాన్స్ అనేది ఉంటుంది.

ఇది విన్నాక మృణాళిని తను ఎంత పెద్ద తప్పు చేశాను అని తన అన్నను గుర్తు తెచ్చుకుంది. తన చిన్న వయస్సులో (14 సం॥లు) తన అన్నయ్యకు 16 సంవత్సరాలు ఉన్న వయస్సులో వాళ్ళ నాన్నగారు చనిపోయారు. అప్పుడు ఇంటిని వదిలి వెళ్ళిపోయారు. తరువాత పెద్దయ్యాక ఒక రోజు ఫోన్ చేసి శారద నేను పెద్ద తప్పే చేశాను. నిన్ను అమ్మను చాలా బాధపెట్టాను. నేను చేసిన తప్పుకి అమ్మకు క్షమాపణ చెప్పడానికి ఒక అవకాశం ఇవ్వమని అడిగాడు. కాని నేను అవకాశం ఇవ్వలేదు.

నేను మా అన్నయ్య విషయంలో ఎంత మూర్ఖంగా ప్రవర్తించానో తలుచుకుటేనే బాధ వేస్తుంది. ప్రతి ఒక్కరి జీవితంలో సెకండ్ ఛాన్స్ అనేది మరల వస్తుంది.

డా॥ యం. వెంకట్
అసిస్టెంట్ ప్రొఫెసర్, జువాలజీ

నా... యస్సార్ అండ్ బిజీయన్నార్

రామభక్తుని ఆత్మ నుండి
జారిపడినదొక విత్తనం
మహా వృక్షమయ్యింది నేడు
ఇది జగమెరిగిన గురువులకు ఆలవాలము
వారి జ్ఞాన బోధ విస్తరించెను ప్రపంచం నలుమూలలా
వారయ్యిరి కోటి ప్రతిభల సూర్యులు

యువత దూకింది దేశ రక్షణకు
కదన రంగాన ఫిరంగుల్ని కవాతు చేయిస్తూ
శాస్త్ర పరిశోధనా ప్రవీణులు, కవిసార్వభౌములు
రాజకీయ నేతలు, వ్యాపారస్తులు, న్యాయ కోవిదులు
కళాకారులు, పోలీసులు ఎందరో
ఎందరెందరో లెక్కకు మించి
విస్తరించిరి జగమెల్ల
బహుకీర్తి గడించగ

ఈ మట్టినే మొలిచిన కొందరు
తీసుకొనిరి తమ గురువుల ఆస్తి సుద్దముక్కను
కొనసాగించిరి వారసత్వమును
భావితరాలకు అందించగా

నిన్న రాత్రి నేనీ నేలపైన పడుకుంటే
తల్లిలా లాలించింది తన ఒడిలో తీసుకుని
తండ్రిలా పాలించింది ఎన్నో విషయాలు నేర్పించి
అన్నం పెట్టింది కడుపునిండా
రాత్రంతా వెన్నెల్లో అక్షరాలై నేలంతా పరిచింది
పొద్దున్నే తుషారాలై ప్రతీ ఆకుపై లిఖించింది
ఆ అక్షరాల్నే నా గుండెల నిండా నింపింది

అదే నా యస్సార్ అండ్ బిజీయన్నార్

పి. అనూరాధ
అసిస్టెంట్ ప్రొఫెసర్
గణితశాస్త్ర విభాగం

ఆడపిల్లని

అవును... నేను ఆడపిల్లని
అందరి ముందు తలదించుకుని సిగ్గుపడుతూ నిలబడే ఆడపిల్లని కాను..
అందరినీ గౌరవిస్తూ, అందరికీ నమస్కరిస్తూ తల ఎత్తుకు తిరిగే ఆడపిల్లని.

చిరునవ్వుతో సందడిగా తిరిగే ఆడపిల్లని
విలువలు లేకుండా హద్దు మీరి ప్రవర్తించే ఆడపిల్లని కాను...
విలువలు, హద్దులు తెలిసిన దానిని, ఎన్నడూ తప్పు చేయకుండా
గౌరవంగా బ్రతకడం తెలిసిన ఆడపిల్లని.

ఆధునిక వైఖరి పేరుతో అందరితో రాసుకుని, పూసుకుని తిరిగితే గొప్ప
అని నమ్మే ఆడపిల్లను కాను...
మన నడవడిక, మన ప్రవర్తన, ఆత్మస్థైర్యం అనేవి
మనల్ని గొప్పగా నిలబెడతాయని నమ్మే ఆడపిల్లని..

ఒకరు విమర్శించారని ఏడుస్తూ కూర్చునే ఆడపిల్లని కాను
వారి విమర్శలను నా ఎదుగుదలకు మెట్లుగా చేసుకుని
నవ్వుతూ ఎదిగే ఆడపిల్లని

ప్రతిక్షణం భయపడుతూ తిరిగే ఆడపిల్లను కాను
ఎవరివల్ల ఎలాంటి ప్రమాదం జరుగుతుందో అని
ఆగిపోయే ఆడపిల్లని కాను, ఎవరినీ నమ్మకుండా
నా జాగ్రత్తలో నేను ఉండి ప్రమాదం వస్తే
ఎలా తప్పించుకోవాలో తెలిసిన ఆడపిల్లని
సినిమాలు, సోషల్ మీడియా మాయలో పడి
తప్పుదారిలో ప్రయాణించే ఆడపిల్లను కాను
తప్పుదారిలో ప్రయాణిస్తే వచ్చే పరిణామాలు తెలిసిన ఆడపిల్లని...
వాస్తవ ప్రపంచంలో స్పృహతో ఎలా బ్రతకాలో తెలిసిన అడపిల్లను...

నా స్థాయిలో ఆనందంగా, ఆత్మ గౌరవంతో బ్రతుకుతూ
కుటుంబం పేరును నిలబెట్టే ఆడపిల్లని
తోటివారికి, లేనివారికి చేతనైన సాయం చేసే ఆడపిల్లని
తప్పుగా ఎవరినీ విమర్శించని దానిని

తప్పుగా ప్రవర్తించిన వారికి గుణపాఠం చెప్పగల ధైర్యం ఉన్న ఆడపిల్లని
మాయా ప్రపంచంలో ఎవరి మాయలో పడి
జీవితం నాశనం చేసుకునే ఆడపిల్లను కాను.

తాత్కాలిక ఆనందాల కోసం చెడుదారిలో ప్రయాణించి
కన్నవారిని క్షోభపెట్టే ఆడపిల్లని కాను.
కంటే కూతుర్నే కనాలి అని అందరూ అనుకులేలా
జీవించడం తెలిసిన ఆడపిల్లని.
ప్రతీ ఆడపిల్ల ఇలాగే ఉండాలని కోరుకుంటూ...
ఉండే ఆడపిల్లని..

డి. సాయిరామ్
బిఎస్సీ, (బి.జెడ్.సి.),
థర్డ్ ఇయర్

మానవ జీవితంపై అణుబాంబు ప్రభావాలు

అణుబాంబు పరిచయం :

20వ శతాబ్దపు మొదటి దశాబ్దాల్లో, పరమాణువుల స్వభావాన్ని అర్థం చేసుకోవడంలో జరిగిన పరిణామాలతో భౌతిక శాస్త్రం విప్లవాత్మకంగా మారింది. 1898లో పియరీ మరియు మేరీ క్యూరీలు యురేనియం యొక్క ధాతువు అయిన పిచ్‌బ్లెండీలో ఒక పదార్థం ఉందని కనుగొన్నారు. దీనికి వారు రేడియం అని పేరు పెట్టారు. అది పెద్ద మొత్తంలో రేడియో ధార్మికతను విడుదల చేస్తుంది. ఎర్నెస్ట్ రూథర్‌ఫోర్డ్ మరియు ఫ్రెడరిక్ సోడి పరమాణువులు విచ్ఛిన్నమై విభిన్న మూలకాలుగా మారుతున్నాయని గుర్తించారు.

1934లో ప్యారిస్‌లో, ఐరీన్ మరియు ఫ్రెడెరిక్ జోలియట్ క్యూరీలు ఆల్ఫా కణాలతో బాంబు దాడి చేయడం ద్వారా స్థిరమైన మూలకాలలో కృత్రిమ రేడియో ధార్మికతను ప్రేరేపించవచ్చని కనుగొన్నారు. డిసెంబర్ 1938లో ఒట్టోహన్ మరియు ఫ్రిట్జ్‌స్ట్రాస్‌మాన్ న్యూట్రాన్‌లలో మూరేనియం పై బాంబు దాడి చేసి బేరియం మూలకాన్ని గుర్తించినట్లు నివేదించారు. లైస్ మెయిట్‌నార్ మరియు ఒట్టో రోబర్ట్ ఫ్రిట్జ్ ఈ ఫలితాలను యూరేనియం అణువు యొక్క విభజన కారణంగా సరిగ్గా అర్థం చేసుకున్నారు. ఫ్రిష్ దీనిని జనవరి 13న ధృవీకరించారు. ఒక కణం రెండు కొత్త కణాలుగా విడిపోవడాన్ని పోలి ఉన్నందున ఈ ప్రక్రియను "విచ్ఛిత్తి" అని పేరు పెట్టారు. దీని ఆధారంగా న్యూక్లియర్ రియాక్టర్ పని చేస్తుంది.

యురేనియం ప్రకృతిలో రెండు ఐసోటోపులుగా కనిపిస్తుంది. యురేనియం 238, 235. యురేనియం 235 న్యూక్లియర్ న్యూట్రాన్‌లను గ్రహించినప్పుడు, అది అణువు విచ్ఛితికి అణు విచ్ఛిత్తికి లోనవుతుంది. శక్తిని విడుదల చేస్తుంది. యురేనియం 235 అది గ్రహించిన దాని కంటే ఎక్కువ న్యూట్రాన్‌లను విడుదల చేస్తుంది. కాబట్టి ఇది చైన్ రియాక్షన్‌కు మద్దతు ఇస్తుంది. యురేనియం 238 న్యూట్రాన్‌లను గ్రహించిన విచ్ఛిత్తికి లోను కాదు.

అణువిచ్ఛిత్తిని ఆయుధంగా ఉపయోగించుకునే అవకాశం గురించి భౌతిక శాస్త్రవేత్తలకు బాగా తెలుసు కాని, దీని గురించి ఖచ్చితంగా ఎవరికి తెలియదు. ఆగస్టు 1939లో విచ్ఛిత్తి ఆధారిత ఆయుధాలను అభివృద్ధి చేయడానికి జర్మనీ తన సొంత ప్రాజెక్టుగా తీసుకుని ఆల్బర్ట్ ఐన్‌స్టిన్, రూజ్‌వెల్ట్‌ను అధ్యక్షులుగా నియమించారు.

ట్యూబ్ అల్లీమ్స్ ప్రాజెక్టులో భాగంగా ఆర్గనైజ్డ్ రిసెర్చ్ బ్రిటన్ మరియు కెనడాలో ప్రారంభమైనది. ఇది ప్రపంచంలోనే మొదటి అణు యుద్ధ ప్రాజెక్టు. యురేనియం 235 క్లిష్టమైన ద్రవ్యరాశిని లెక్కించి ఇది అణుబాంబు తయారీకి ఉపయోగపడుతుంది అని ఫ్రిష్–పియర్ల్స్ మెమోరాండమ్‌లో రుడాల్ఫ్ పియర్స్ పేర్కొన్నారు.

మొదటనే శాస్త్రవేత్తలు ఒక అంచనాకు వచ్చారు. బాంబు పేలుడు ద్వారా విడుదలైన శక్తి సూర్యుని అంతర్గత ఉష్ణోగ్రతలతో పోల్చదగిన ఉష్ణోగ్రతను విడుదల చేస్తుంది. వినాశనమైన జీవ నష్టం మరియు ప్రాంత వినాశనం చేస్తుంది.

అణుబాంబు :

అణుబాంబు న్యూక్లియర్ బాంబ్ లేదా న్యూక్లియర్ వార్‌హెడ్ అని పిలుస్తారు. దీనిని అణు ప్రతిచర్యల నుండి విచ్ఛిత్తి నుండి రూపొందిస్తారు. విధ్వంసక శక్తిని కలిగి ఒక పేలుడు పరికరణ రెండు బాంబు రకాలు సాపేక్షంగా తక్కువ మొత్తంలో పదార్థం నుండి పెద్ద మొత్తంలో శక్తిని విడుదల చేస్తాయి. మొదటి రకం బాంబు 10 మిలియన్ టన్నుల టిఎన్‌టికి సమానమైన శక్తిని విడుదల చేస్తాయి. 600 పౌండ్లు కంటే తక్కువ బరువు వున్న థర్మోన్యూక్లియర్ వెపన్ 1.2 మెగా టన్నుల టిఎన్‌టి కంటే ఎక్కువ శక్తిని విడుదల చేయగలదు.

సాంప్రదాయ బాంబు కంటే పెద్దది కాని అణు పరికరం పేలుడు అగ్ని మరియు రేడియేషన్ ద్వారా మొత్తం నగరాన్ని నాశనం చేస్తుంది. ఇవి సామూహిక విధ్వంసక అణు అయుధాలు కాబట్టి 1945లో 2వ ప్రపంచ యుద్ధ సమయంలో జపాన్ నగరాలు అయిన హిరోషిమా, నాగసాకి పై ప్రయోగించడం వల్ల తీవ్ర నష్టం చోటు చేసుకుంది.

అణు పేలుళ్ళ ప్రభావాలు :

హిరోషిమా అణు పేలుడు మానవ జీవనానికి ఒక గుణపాఠం. నేటికి కూడా నిర్మానుష్యమైన మానవ సంచారం లేని, గడ్డి కూడా పెరగని పరిస్థితి. దీని ప్రభావంతో ఆహారపు గొలుసుకు అంతరాయం కలిగింది. దీని వల్ల జీవరాశుల మనుగడ ప్రశ్నార్థకంగా మారింది. ఇక్కడి ప్రాంతం అతి శీతలంగా మారింది. హిరోషిమా పేలుడు సమయంలో దాదాపు 10 లక్షల మంది ప్రాణాలు కోల్పోయారు. మిగిలిన జనాభా అనేక రకాలైన వ్యాధులు, అంగవైకల్యంతో బాధపడుతున్నారు.

ఎక్కువ మొత్తంలో రేడియేషన్ విడుదలై క్యాన్సర్ వంటి దీర్ఘకాలిక వ్యాధులు బాగా వ్యాప్తి చెందాయి. చాలా మందికి కంటి శుక్లాలు సమస్య, థైరాయిడ్, అది వంధ్యత్వం, ఉప సంతానోత్పత్తికి గురైనారు. పైన పేర్కొన్న విషయాల ఆధారంగా చాలా దేశాలు ఉమ్మడి అభిప్రాయానికి వచ్చి ప్రపంచ శాంతిని అణు ఆయుధ నియంత్రణను స్వీకరించాయి.

భౌతిక రసాయన శాస్త్రం కేవలం పరిశోధన గానే కాకుండా ఇలాంటి పెను ప్రమాదాలను కూడా కలుగజేస్తుంది. ఇది మానవుడికి ఒక గుణపాఠం. సైన్స్ కేవలం ఎంత అభివృద్ధికి దోహదం చేస్తుందో, తిరిగి అంతే వినాశనానికి కూడా గురి చేస్తుంది.

అణు ఆయుధాలను నిలువరించండి – వసుధను కాపాడండి.

The Holistic Development of the Dalits - 29th 30th December 2021

ఎస్‌కె. షరీఫ్
బి.ఏ (హెచ్ఈసి)

కళాశాల

కళాశాల ముందుంది వనమాల
ఆ కళాశాల తరగతి గదిలో విద్యార్థులు కళకళ
ఆ విద్యార్థులు చేస్తారు గోల కిలకిల
సారు వచ్చి చెప్తారు పాఠాలు గలగల
తరువాత విద్యార్థులు వెళ్తారు ఇంటికి బిలబిల
ఇంటికి వెళ్ళడానికి బస్సు ఆలస్యమైతే విలవిల
ఆలస్యం అయిందని ఇంట్లో అమ్మతో గోల గోల
తరువాత చిన్న చిన్న పనులు పూర్తి చేసుకుంటాను అల అల
ఇక నేను పడుకుంటాను అల
పడుకుంటే వస్తుంది కల
తిరిగి రేపు వస్తాను ఎస్సార్ అండ్ బిజీయన్నార్ కళాశాల
ఏదో చిన్న హాస్య కవితను రాసాను ఇలా... హాహాహా

MARCHING TOWARDS WORLD OF EQUALITY

(MARCH 8 INTERNATIONAL WOMENS DAY)

WOMEN IN LEADERSHIP : ACHIEING AN EQUAL FUTURE IN A COVID-19 WORLD

బి. సాయికుమార్
ఎంపిసిఎస్ (బిఎస్సీ)
సెకండ్ ఇయం

మరో అవకాశం.. కథ

కాలం, కాలంలో ప్రయాణించాలని అందరికి ఉంటుంది. కాని అది ఇప్పటికైతే అసాధ్యమనే చెప్పాలి. ఒక వేళ కాలంలో ప్రయాణించే అవకాశం దొరికితే, ఎవరైనా ఏం చేస్తారు? అలా కాలంలో ప్రయాణం చేసిన ఒక యువకుడి కథే ఈ 'మరో అవకాశం'.

ఇది ప్రస్తుత కాలంలో జరుగుతున్న ఒక కల్పిత కథ. కృష్ణ ఒక సాధారణ పేద యువకుడు, బాగానే చదువుకున్నాడు. కాని బ్రతకడానికి సరైన అవకాశాలు లేక చిన్న చితక పనులు చేసుకుంటూ బ్రతుకుతున్నాడు. నిజానికి కృష్ణ ఒక నిరుపేద కుటుంబంలో జన్మించాడు. వాళ్ళ ఇంట్లో అందరూ కష్ట జీవులే. వాళ్ళకి పని చేయనిదే పూట గడవదు. అలాంటి కుటుంబంలో పుట్టిన కృష్ణకి జీవితంలో ఎంతో ఎత్తుకు ఎదగాలనే కోరిక, ఆశ రెండు ఉన్నాయి. కాని అవకాశాలే కరువయ్యాయి. అలానే మన కృష్ణకి ఇంట్లో ఒక ముద్దు పేరు కూడా ఉందండోయ్... అదే కన్నయ్య... .

మన కన్నయ్య ఇంట్లో మొత్తం ఐదుగురు ఉంటారు. వాళ్ళే కన్నయ్య అమ్మగారు, నాన్నగారు, తమ్ముడు, నాయనమ్మ. అన్నట్లు కన్నయ్య వాళ్ళ తాత తన చిన్నప్పుడే పరమపదించారు. ఆయన పేరు రంగయ్య. కన్నయ్యని వాళ్ళ నానమ్మ "అచ్చు మీ తాతగారిలానే ఉంటావ్" అని ఎప్పుడూ అంటుంది. కాని కన్నయ్య నాన్నకి ఆయనంటే ఇష్టం లేదు, ఉన్న ఆస్తి మొత్తం పేకాటలో పోగొట్టారని పైగా కుటుంబాన్ని బ్రతికి ఉన్నంత కాలం సరిగ్గా చూసుకోలేదని కోపం. ఈ విషయం మన కన్నయ్యకి కూడా తెలుసు. అయినా ఏం చేస్తాడు చెప్పండి. జీవితంలో ఓడిపోయిన ప్రతిసారీ "నేనే గనక వెనక్కి వెళ్ళగలిగితే మా తాతని మంచిగా మార్చేస్తా" అని అనేవాడు.

ఎప్పటిలానే మనస్సులో అదే మాట అనుకుంటూ రోడ్డు మీద నడుస్తూ ఉండగా అతనికి ఒక ఉంగరం దొరికింది. అది ఒక బంగారపు ఉంగరం, దాన్ని చేతిలోకి తీసుకుని "ఎవరో పొరపాటున పడేసుకుని ఉంటారు, వాళ్ళెవరో చూసి ఇద్దాం, అప్పటి వరకు దీన్ని మన వేలికి పెట్టుకుందాం" అని అనుకుని తన వేలికి పెట్టుకున్నాడు. వెంటనే తన కంటి ముందు ఒక కాంతి కనిపించింది. కనురెప్ప అలా వాల్చి మళ్ళీ తెరిచి చూస్తే వేరే ఎక్కడో పడి ఉన్నాడు.

50 ఏళ్ళు వెనక్కి వెళ్ళిన కన్నయ్య:

కన్నయ్య పైకి లేచి చూస్తే ఒక ఆసుపత్రి ఎదురుగా ఉన్నాడు. అప్పటికే చుట్టూ నల్లని మబ్బు పట్టుకుని చీకటిగా ఉంది. చుట్టూ చూసాడు. అప్పటికే మెల్లగా చినుకులు పడడం మొదలయ్యాయి. వెంటనే కన్నయ్య ఆసుపత్రి లోపలికి వెళ్ళాడు తల దాచుకోవడానికి. లోపల కన్నయ్య ఒక వ్యక్తిని చూసి ఖంగుతిన్నాడు. అది ఎవరో కాదు తన తాతయ్యే, కాని చాలా యవ్వనంగా కనిపిస్తున్నాడు. వాళ్ళ తాతయ్యని కన్నయ్య గుర్తుపట్టడానికి కారణం ఆయన పాత ఫోటో ఒకటి ఇప్పటికీ కన్నయ్య ఆయన గుర్తుగా దాచుకున్నాడు.

ఆయన దగ్గరకు వెళ్ళి కన్నయ్య " మీ పేరు రంగయ్య కదా!" అని అడిగాడు. అవును నేనే రంగయ్య. మీరెవరు? అని ఆయనే అడిగి కన్నయ్యను తీక్షణంగా చూస్తున్నాడు. అప్పుడు కన్నయ్యకు అర్థమైంది, తాను 50 ఏళ్ళు వెనక్కి వచ్చాడు అని, ఇంతకి ఇది ఏ రోజు అని రంగయ్యను అడగగా...

రంగయ్య: ఆగస్టు 12

కన్నయ్య: ఏ సంవత్సరం

రంగయ్య: హా... 1972

(ఈ రోజే కన్నయ్య వాళ్ళ నాన్నగారి పుట్టిన రోజు)

కన్నయ్య: బిడ్డ పుట్టాడా!

రంగయ్య: ఇంకా లేదు, అయిన నీకు ఇవ్వన్నీ ఎలా తెలుసు! అసలు ఎవరు నువ్వు?

కన్నయ్య: నేనెవరో మీకు తెలియాలంటే, ముందు నేను చెప్పేది వినండి. మీకు ఇప్పుడు అబ్బాయి పుడతాడు. ఆ బిడ్డ ఎడమ చేతికి ఒక పెద్ద పుట్టుమచ్చ ఉంటుంది. కావాలంటే బిడ్డ పుట్టాక వెళ్ళి చూడండి. అప్పుడు మీకు నా మీద నమ్మకం కలుగుతుంది.

అప్పుడే రంగయ్యను నర్స్ "మగ బిడ్డ పుట్టాడు వచ్చి చూడండి" అని పిలిచింది. కన్నయ్య, రంగయ్య ఇద్దరూ వెళ్ళి బిడ్డను చూసారు. కన్నయ్య చెప్పిన విధంగానే బిడ్డ ఎడమ చేతికి పుట్టుమచ్చ ఉంది. బిడ్డను వాళ్ళ ఆవిడకి ఇచ్చి రంగయ్య కన్నయ్యను తీసుకుని బయటకు వచ్చాడు.

"అసలు ఎవరు నువ్వు? ఇప్పుడు చెప్పు" అని రంగయ్య అడిగాడు.

నా పేరు కృష్ణ, నేను మీ మనవడిని! ఈ ఫోటో మీరు నాకు ఇచ్చిందే అని ఆయన ఫోటో చూపించాడు. తన దగ్గర ఉన్న ఫోటో కృష్ణ దగ్గర ఉన్న ఫోటో రెండు ఒకటే అని అర్థం అయింది రంగయ్యకి. కాని ఇక్కడ ఏం జరుగుతుందో రంగయ్యకి అర్థం కావట్లేదు.

కన్నయ్య: నేను మీ భవిష్యత్తు నుంచి వచ్చాను. అది నాకు వర్తమానం. నేను ఎలా ఇక్కడికి వచ్చానో నాకు తెలియదు. బహుశా ఈ ఉంగరం వల్లే ఇలా జరిగిందేమో" అని జరిగింది మొత్తం వివరించాడు.

అలానే రంగయ్య వల్ల అతని కుటుంబం ఎటువంటి కష్టాలు పడిందో... ఇప్పుడు ఎలాంటి పరిస్థితుల్లో ఉందో మొత్తం వివరించాడు.

రంగయ్య: "నేను భవిష్యత్తులో మరీ ఇలా ఉన్నానా? అని చెప్పి కంటతడి పెట్టుకున్నాడు.

కన్నయ్య: ఏడవకంటి తాతయ్య! అయిన జరిగిన దాంట్లో కారణం మీ నిర్లక్ష్యమే. దాన్ని మీరు వదిలేస్తే చాలు అన్నీ అవే సర్దుకుంటాయ్.

రంగయ్య: ఇప్పుడు నాకు జరిగింది మార్చే అవకాశం ఉంది. కానీ నేను చేసే పనుల వల్ల భవిష్యత్తులో అవి నీ మీద ఎలా ప్రభావం చూపిస్తాయో అని భయంగా ఉంది.

కన్నయ్య: పర్లేదు తాత! మన కుటుంబం బాగుంటుందంటే దాని కోసం ఏం చేయడానికైనా నేను సిద్ధమే.

చాలా కాలం తర్వాత వాళ్ళ తాతను చూసినందుకు కన్నయ్య కంట్లో నీళ్ళు తిరుగుతున్నాయి. రంగయ్యకు విషయం అర్థమైంది., "మీ వర్తమానంలో నేను లేనా" అని అడిగాడు. "లేరు!" అని తలక్రిందకు వంచి ఏడ్చాడు కృష్ణ. తనని దగ్గరకు తీసుకుని ఓదార్చాడు రంగయ్య. "నేను మీతో లేకపోతే ఏం, మీ జ్ఞాపకాల్లో ఉంటానుగా" అని అన్నాడు రంగయ్య.

రంగయ్య: సరే వెళ్ళు ఇంకా నీ వర్తమానానికి మిగతాది. అంతా నేను చూసుకుంటా!

కన్నయ్య: కాని తిరిగి ఎలా వెళ్ళాలో నాకు తెలియదు.

"వర్తమానానికి వెళ్ళాలి కాని ఎలా" అని గట్టిగా అన్నాడు. వెంటనే ప్రస్తుత కాలంలో తన ఇంటి ముందు

ప్రత్యక్షమయ్యాడు. వెంటనే చేతికి ఉన్న ఉంగరం మాయమైపోయింది.

కాని తన ఇల్లు ఇంతకు ముందులా లేదు. ఇంతక ముందు ఉన్న ఇంటితో పోల్చి చూస్తే ఇప్పుడున్న ఇల్లు చాలా బాగుంది. ఇంటి లోపలికి వెళ్ళాడు కన్నయ్య భయం, భయంగా, ఇంట్లో అందరూ ఉన్నారు. వాళ్ళ తాత గారిది ఫోటో ఒకటి పెద్దది దండేసి బొట్టు పెట్టి ఉంది. కాని ఇంతక ముందు ఆయన ఫోటో చాలా చిన్నదిగా ఉండేది. కన్నయ్యకి అర్థమైంది. ఇక్కడ చాలా మారాయి కాని ఒకప్పటి కంటే ఇప్పుడు మేము ఆర్థికంగా కొంచెం స్థిరపడి ఉన్నాం అని లోలోపల సంతోషపడ్డాడు.

ఇంతలో కన్నయ్య వాళ్ళ అమ్మ వచ్చి "ఎటువెళ్ళావ్..రా ఇంతసేపు, సర్లే నీ గదిని శుభ్రం చేసుకో.. పో... అని తన గదికి తీసుకెళ్ళింది. గది లోపల వాళ్ళ తాత పాత ఫోటో ఉంది ఫ్రేమ్‌లో, తన జేబులో ఫోటో కోసం చూసాడు. కాని అది లేదు. వెంటనే ఆ ఫోటో ఫ్రేమ్‌ని గోడమీద నుంచి తీసాడు. వెనకాల ఒక పత్రం కనిపించింది కన్నయ్యకి. ఆ పత్రం ఫ్రేమ్‌కి అతికిచ్చి ఉంది. కన్నయ్య ఆ పత్రాన్ని తీసి అందులో రాసి ఉన్నది చదివాడు.

ప్రియమైన నా మనవడికి రాయుచున్నది. నువ్వు ఏదొక రోజు ఈ పత్రాన్ని చదువుతావు అని తెలుసు. అందుకే దీన్ని వుంచాను. ఈ రోజు మన కుటుంబం ఇలా స్థిరపడగలిగింది అంటే దానికి కారణం నువ్వే.! నీకు మేమంతా ఎప్పటికి ఋణపడి ఉంటాము. నీకు ఆ రోజు కృతజ్ఞతలు చెబుదాం అనుకున్నా.. కాని నువ్వు ఆలోగా మాయమైపోయావ్.. నీలాంటి మనవడు నాకు ఉన్నందుకు నేను చాలా గర్వపడుతున్నాను. ఇదంతా నేను బ్రతికి ఉన్నప్పుడే నీకు చెబుదాం అనుకున్నాను. కాని జరిగేది నీకు చెప్తే జరగాల్సినవి జరగవేమో అన్న భయంతో చెప్పలేదు. నీకు ఇదంతా అర్థం అయ్యేటప్పటికి నేను ఉండను. అందుకే నీకు ఈ పత్రం రాశాను. నా కన్నయ్య ఎప్పుడు ఆనందంగా ఉండాలి.. అని కోరుకుంటూ మీ తాతయ్య.

కన్నయ్యకి ఆనంద భాష్పాలు వచ్చాయి. అప్పటి నుంచి మన కృష్ణ చాలా ఆనందంగా జీవించాడు.

MARCHING TOWARDS WORLD OF EQUALITY

(MARCH 8 INTERNATIONAL WOMENS DAY)

Women Empowerment Cell

సాయిస్ఫూర్తి
ఎంపిసిఎస్ (బిఎస్సీ)
థర్డ్ ఇయర్

మన గురించి – మనలోని వారి గురించి తెలుసుకుందాం!

అందరికి నమస్కారం. ఇది చదువుతున్న వారికి ధన్యవాదాలు. ముందు విషయంలోకి వెళదాం...

ఈ విషయాన్ని ఎట్లా రాయాలి?... ఎట్లా రాయాలి...? ఆ.. ఆ..." అని నా లోపల నేను చాలా ఆలోచించాను.. నాకు వచ్చిన భాషలో మీకు అర్థమయ్యేట్టు చెప్పడానికి ప్రయత్నిస్తాను... క్షమించాలి.. రాయడానికి ప్రయత్నిస్తాను.

ఇక విషయంలోకి వెళితే.. నేను ఇప్పుడు చెప్పబోయే విషయం చదివితే "ఆ...హుష్" అనే రకరకాల భావాలు మీ లోపల కలుగుతాయి... ఇహ కాస్కోండి... (కాస్త ధైర్యం తక్కువైంది... ఏం పరవాలేదు చెబుతా!)

లైంగిక విద్య (Sex Education) :

నాకు తెలుసు చాలా రకాలైన మిశ్రమ భావాలు దీనిని చదివే వారిలో కలుగుతాయి. కానీ ఈ రోజు మనం ధైర్యం చేసి మట్లాడుకుందాం. ఏం? ఏమంటారు? మన దేశంలో ఆడపిల్లల్లో రుతుక్రమం పదకొండు నుంచి పన్నెండేళ్ళ మధ్యలోనే మొదలౌతుంది. కాని దాని గురించి మనకు పదిహేనేళ్ళు వచ్చినా అవగాహన ఉండదు. "ఏమే! మూల కూర్చో!", "పచ్చడి డబ్బాలు ముట్టుకోకు", " ఛీ... అపరిశుభ్రం మూల కూర్చుని ఉండు". ఈ మాటలు వినే ఆడపిల్లలు చాలా మందే ఉన్నారు. అయినా... మన విషయం అది కాదు.!!! జాతులు, లింగాలు మనుషుల్లో ఉండే విషయాల గురించి.. క్షమించాలి మధ్యలో ఎక్కడికో పోయినందుకు. ఆడపిల్లల గురించే కాదు ఇప్పుడు మనం అందరి గురించి మాట్లాడుకుందాం.

ఈ లైంగిక విద్య (Sex Education) అంటే ఏదో లైంగిక విషయాల గురించే కాదు. మనుషుల్లో లింగ భేదాలు (విభేదాలు కాదు..!!), జాతుల భేదాలు వీటి గురించి. నేను ఈ రోజు లింగం (Sex) మరియు జాతి (Gender) మధ్య వ్యత్యాసం, జాతుల్లో తేడాలు ఏంటి అనేది, నాకు ఉన్న అవగాహన మేరకు చెబుతాను.

ముందు లింగం అంటే ఏమిటి? ఇప్పుడు దాని గురించి మనకెందుకు? జాతి అంటే ఏమిటి? దానికి మనిషికి సంబంధం ఏముంది? అంటే ఉంది, సంబంధం ఉంది. మనుషులుగా మిగిలిన మనుషులను గౌరవించాల్సిన బాధ్యత మనకుంది. సరే ఇప్పుడు మాట్లాడుదాం..

లింగం (Sex) **అంటే...**?

మనం పుట్టినప్పుడు మన జనాంగాలను (Genetalia) చూసి నిర్ణయించేది. మగ అవయవాలు ఉంటే మగ పిల్లాడు, ఆడ ఆవయవాలు ఉంటే ఆడపిల్ల. దీన్నే లింగం అంటారు. అప్పుడప్పుడు ఆసుపత్రికి వెళితే మీకు ఆ Rceipt ఉంటుందిగా దాని మీద Sex లేదా లింగం అని రాసుంటుంది. అంటే మీరు ఆడా? మగా అనేది ఉంటుంది.

జాతి (Gender) **అంటే...**?

మనం పెరుగుతున్నా కొద్ది.. కౌమారం (teenage) లోకి వచ్చిన తరువాత, మన శరీరంలోని హార్మోన్లు (hormones) ఉత్పత్తి అయ్యేదాన్ని బట్టి, మనం ఏ లింగానికి లేదా జాతికి ఆకర్షితులం అవుతామో, మారతామో దాన్ని

బట్టి మనము ఆ జాతి. ఈ జాతులు (Genders) ఉన్నాయి చూశారూ...!! ఇవే మనల్ని తికమక పెట్టేస్తాయి అంటే confuse చేస్తాయి.

జాతుల్లో స్త్రీ, పురుషులు (Men & Women) ఉంటారు అనుకుంటే అది నిజం కాదు. స్త్రీ, పురుషులే కాక స్వలింగ సంపర్కులు (Gays, Lesbians), నపుంసకులు (Transgenders) ఇంకా చాలా మంది ఉంటారు.

ఈ minor genders అందరిని కలిపి LGBTQ+ Community అని ఇంగ్లీషులో సంభోదిస్తారు.

అది సరే కానీ,

ఈ LGBTQ+ అంటే ఏంటీ..? అంటారా, వినండి.

L - Lesbian
G - Gay
B - Bisexual
T - Transgender
Q+ - Queer & Questioning & more

Lesbian అంటే, పుట్టినప్పుడు ఆడపిల్లలే కానీ, ఎదుగుతున్నా కొద్ది హార్మోన్ల ప్రభావం వల్ల తమ జాతినే అంటే ఆడపిల్లలే ఇంకొక ఆడపిల్లను ఇష్టపడడం. దీన్నే స్వలింగ సంపర్కం (homosexual) అని కూడా అంటారు. ఇదే మగ పిల్లల్లో జరిగితే వారిని Gays అంటారు.

Bisexual అంటే, ఆడ, మగ ఇద్దరికీ ఆకర్షితులయ్యేవారు. వీరంతా (Gay, Lesbian, Bisexual) కూడా వారి Sexual Orientation (ఎవరికి శారీరకంగా దగ్గరవ్వడం) బట్టి ఉంటుంది.

ఆ తరువాత ...

Transgenders (నపుంసకులు, హిజ్రాలు) అంటే, వీరు పుట్టినప్పుడు ఆడ లేదా మగగా ఉండి పెరిగే కొద్ది అవయవాల మార్పు వల్ల ఆడ మగగా, మగ ఆడగా రూపాంతరం చెందుతారు. అట్లా మారిన వారిని Transwomen or Transmen అని అంటారు.

అన్నట్టు సినిమాల్లో, సీరియళ్ళలో చూపించినట్లు స్వలింగ సంపర్కులు (Gays and Lesbians) మామూలుగా అంటే పుట్టిన్పుడు ఏ లింగంగా నిర్ధారించబడ్డారో అదే జాతిగా గుర్తింపబడ్డవారు. (female as women, male as men) (cisgender) చుట్టూ పడరు, ఇబ్బంది పెట్టరు, రంగు రంగుల బట్టలు వేసుకుని ఎప్పుడు చూడూ అదే ధ్యాసలో ఉండరు. మామూలు మనుషులులాగానే ఉంటారు. వాళ్ళు మనుషులే!

ఇప్పుడు ఈ Q+ అంటే ఏంటో చూద్దాం. ఈ Q+ లోపలికి ఇతరులు అంటే తమ జాతి ఏంటో తెలియని వారు, ఇంకా చాలా రకాలు, వాళ్ళల్లో...

Pansexual: వీరు కూడా sexual orientation మీద ఆధారపడి ఉంటుంది. వీరు ఆడా, మగ, స్వలింగ సంపర్కులు అందరికి ఆకర్షితులవుతారు.

Asexual: వీరికి romance అంటే ఇష్టం ఉండి, ఉండనట్లు ఉంటుంది. ఇంకా నిజం చెప్పాలంటే sexual intercourse (శృంగారం) అంటే ఇష్టం ఉండదు. ఆ ఆలోచన కూడా నచ్చదు.

Intersex: ఇది కొంచెం కష్టం, చెప్పాలంటే, జనాంగాలు సరిగ్గా లేకపోవడం లాంటిది. ఇంకా చాలా వాళ్ళే ఉన్నారు. కాని అది చెప్పుకుంటూ పోతే ఈ రోజు కూడా సరిపోదు.

Q+ అంటే Queer & Questioning Community అని అర్థం అని చెప్పుకున్నంగా వాళ్ళ కిందికే వీళ్ళంతా..... వస్తారు.

ఛీ... ఇదెక్కడి విడ్డూరం! నాకు నచ్చలేదు – అని మనం అనకూడదు ఎందుకంటే ప్రకృతిని తిట్టలేముగా! సృష్టిని తప్పు పట్టలేము. ఈ రకాలు మనుషుల్లోనే కాదు. జీవరాశులన్నింటిలోను ఉంటాయి.

పెంగ్విన్లు తెలుసా ? వాటిల్లో అయితే స్వలింగ సంపర్కులు (homosexual). అనాథ పెంగ్విన్ పిల్లలను దత్తత తీసుకుంటాయి. అవే నయం మనకంటే !

ఇంకా మన భారత చరిత్రలో, పురాణాల్లో చాలా విషయాలు ఉన్నాయి. పురాణేతిహాసాల్లో కూడా ఉన్నారు.

మహాభారతంలో ద్రుపదుడు (ద్రౌపది తండ్రి)కి మొదటి సంతానం శిఖండిని అనే అమ్మాయి కానీ తర్వాత తను శిఖండిగా మారింది.

శివపార్వతులు ఏకమై అర్ధనారీశ్వరులను ఇచ్చారు. (దైవంలో ఉంటే గొప్ప, మనిషిలో ఉంటే తప్పా?)

శివుడు, మోహిని రూపంలో ఉన్న విష్ణువుతో అయ్యప్పను కన్నారు. (ఆ కారణం చెప్పి ఆ మణికంఠుణ్ణి పూజించడం ఆపుతామా?).

అర్జునుడు మహాభారతంలో బృహన్నలగా, ఒక నపుంసకుడిగా ఉన్నాడు. అజ్ఞాతంలో దాక్కున్నాడు. కాని పనిచేసే చోటులో ఎవరు వెక్కించలేదు.

ఆ... అన్నట్టు శిఖండినిని ఈ కాలంలో లాగా ద్రుపదు ఇంట్లోంచి గెంటేయలేదు. మహాభారతపు ముఖ్యపాత్రల్లో ఒకరైన భీష్ముడి చావుకు ఆయుధం అయ్యాడు.

కాబట్టి, నేను చెప్పాలనుకునేది ఎంటంటే... అభివృద్ధి, మంచి జీవితం, ఇవి అందరికీ కావాలి. వాటికి జాతి లింగ విభేదాలు ఉండొద్దు. Break the Bias (విభేదాలను బద్దలు కొడదాం). నేను రాసిన ఈ వ్యాసం వల్ల మీకు కొంచెం అవగాహన కలిగింది అని ఆశిస్తూ...

Let's make world a better place to live

Field visit to Gowthami power plant, Gopalapuram, Khammam
By Department of Physics
Date: **11-01-2020**

డి. ఉపేందర్, ఎస్కె షరీఫ్, పి. భరత్,
జి. హుస్సేన్, జి. ప్రేమ్ కుమార్
బి.ఏ (హెచ్ఈపీ), థర్డ్ ఇయర్

ఖమ్మం మెట్టు కళాతోరణం : జల్లేపల్లి కోట

కనుమరుగవుతున్న చారిత్రక ఆనవాళ్ళు:

ఎంతో ఘన చరిత్ర కలిగిన ఖమ్మం జిల్లాలో అనేక చారిత్రక నిర్మాణాలు, కట్టడాలు కాల క్రమేణ కనుమరుగవుతున్నాయి. అటువంటి వాటిలో ముఖ్యమైనది 'జల్లేపల్లి కోట'. జల్లేపల్లి ఎంతో చారిత్రక ఉనికి ఉన్న గ్రామం. ఇది ఖమ్మం పట్టణ కేంద్రానికి సుమారు 35 కిలోమీటర్ల దూరంలో ఉంది. ఖమ్మం - వరంగల్ జిల్లాల సరిహద్దులో తిరుమలాయపాలెం మండలంలో ఉంది. ఇది కాకతీయుల కాలం నాటిది.

జల్లేపల్లి కోట (పాత చిత్రం)

జల్లేపల్లి కోట - నేపథ్యం:

తెలంగాణా, ఆంధ్రదేశాన్ని, తెలుగు ప్రజలను ఏకం చేసి పరిపాలించిన గొప్ప పరిపాలకులు కాకతీయులు. కాకతీయులు నిర్మించిన దుర్గాలు అన్నీ కూడా పటిష్టమైన రక్షణతో శత్రుదుర్భేద్యంగా ఉండేవి. ఆ విధంగానే కాకతీయుల కాలంలో నిర్మించబడినదే ఈ జల్లేపల్లి కోట. ఇక్కడ అద్భుత కట్టడాలు నిర్మించారు. ఇక్కడ రెండు కొండలపై రెండు కోటలు ఉన్నాయి. ఈ గుట్టలను ఒకదానిని ఖిలాయిగుట్ట అని, మరొక దానిని గూనిగుట్ట అని అంటారు. ఈ కొండలు దిగువ నుండి దాదాపు 400 మీటర్ల ఎత్తులో ఉన్నాయి. 30 సంవత్సరాల కాకతీయ సామ్రాజ్య పతనం తరువాత కాకతీయ ప్రతాపరుద్రుని సేనాధిపతిగా పనిచేసిన 'రేచర్ల' వంశానికి చెందిన 'సింగనాయకుడు' క్రీ.శ. 1358లో తన రాజ్యాన్ని విస్తరించే క్రమంలో జల్లేపల్లి కోటపై దాడి చేసి జయించాడు. కాని 'సోమకుల క్షత్రియుల' ద్రోహంతో వారికి రెడ్డి, మరియు తెలుగు నాయక రాజుల సహకారంతో చంపబడ్డాడు. దీనితో సింగనాయకుని కుమారులు అనపోతనాయకుడు, మాదనాయకుడు తమ బలగాలతో క్రీ.శ.1361లో జల్లేపల్లి కోటపై దాడిచేసి 'సోమకుల క్షత్రియులను' ఓడించి వధించారు. తదనంతర పరిణామాలలో జల్లేపల్లి కోటతో పాటు ఖమ్మం మెట్టు ప్రాంతాలు (కంబంమెట్టు) తూర్పున కళింగ పాలకులు అయిన గజపతుల చేతుల్లోకి వెళ్ళిపోయింది.

విజయనగర శ్రీకృష్ణ దేవరాయల ఆక్రమణ:

క్రీ.శ. 1513-1519 మధ్య కాలంలో విజయనగర పాలకుడు శ్రీకృష్ణ దేవరాయలు తూర్పు దిగ్విజయ యాత్రలో భాగంగా తెలంగాణ ప్రాంతంలో గజపతుల సామంతుడైన 'సీతాపతిరాజు' (షితాబ్ ఖాన్) ఆధీనంలోని జల్లేపల్లి కోట విజయనగర సామ్రాజ్యాధీశుడు అయిన శ్రీకృష్ణ దేవరాయల ఆధీనంలోకి వెళ్ళింది. ఈ విషయం 'ముక్కు తిమ్మన'గా ప్రసిద్ధి చెందిన 'నంది తిమ్మన' రాసిన 'పారిజాతాపహరణం'లో ఇలా వర్ణించాడు. 'ఉదయాద్రి వేగ మాత్యుద్ధతి సాధించె వినుకొండ మాట మాత్రాన హరించె బెల్లముకొండయచ్చెల్ల జెఱచె దేవరకొండ యద్భుత్తి భంగము సేసె జల్లెపల్లి. సమగ్ర శక్తిదులిచె గినుక మీరననంతగిరి క్రిందపడజేసె గంబంబు మెట్టు (ఖమ్మం) గ్రక్కున గదిల్చె' దీని అర్థం శ్రీకృష్ణ దేవరాయలు

ఉదయాద్రి, వినుకొండ, కొండవీడు, బెల్లముకొండ, దేవరకొండ, జల్లేపల్లి, అనంతగిరి, కంబముమెట్టు (ఖమ్మం) మొదలైనవి జయించాడు. దీని ప్రస్తావన తెలుగు అకాడమి ప్రచురణ 'దక్షిణ భారతదేశ చరిత్ర' (1336–1765)లో ఉంది.

జల్లేపల్లి కోట కనుమరుగు:

ఇంతటి చారిత్రక నేపథ్యం, ప్రాముఖ్యత కలిగిన జల్లేపల్లి కోట క్రమేపి విజయనగర రాజ్యపతనం తదనంతర పరిణామాలతో ప్రాముఖ్యాన్ని కోల్పోయింది. కుతుబ్‌షాహీలు, ఆసఫ్‌జాహీల పాలనలో దీనికి ప్రాముఖ్యం లేక పోవడంతో ఈ కోట అనేక విధాలుగా ధ్వంసం అయింది. దోపిడీలతో, గుప్తనిధుల తవ్వకాలతో ఈ కోటలోని నిర్మాణాలు నాశనం అయిపోయాయి. 2010 సం.లో శ్రీకృష్ణ దేవరాయల పట్టాభిషేక పంచశతాబ్ది ఉత్సవాలను ఖమ్మం జిల్లా ప్రభుత్వ యంత్రాంగం ఘనంగా నిర్వహించి జల్లేపల్లి గ్రామంలో శ్రీకృష్ణ దేవరాయల నిలువెత్తు విగ్రహాన్ని ప్రతిష్టించారు. ఇక్కడ శ్రీకృష్ణ దేవరాయల శాసనాలు ఉన్నాయని అంటారు.

చారిత్రక ప్రాముఖ్యత:

దాదాపుగా 800 సం.ల చరిత్ర కలిగి ఉన్న జల్లేపల్లి కోటకు ఎంతో ప్రాముఖ్యం ఉంది. కాకతీయుల రక్షణ దుర్గంగా, గజపతుల పాలనలో సామంత ప్రాంతంగా మరియు విజయనగర రాజ్యంలో భాగంగా కొనసాగింది. తదనంతర పరిణామ క్రమంలో ప్రాముఖ్యతను కోల్పోయింది. ఇంతటి ప్రాధాన్యత కలిగిన అనేక నిర్మాణాలు మన తెలంగాణా ప్రాంతంలో ప్రాచీన చరిత్రకు, సంస్కృతికి సజీవ సాక్ష్యంగా ఇప్పటికి నిలిచే ఉన్నాయి. కాలగమనంలో ప్రకృతి వైపరీత్యాలు, ఆక్రమణలు, మానవులచే వినాశనాలను తట్టుకుని గతకాలపు వైభవాన్ని చాటుతున్నాయి. కాబట్టి ఇటువంటి గొప్ప కట్టడాలు, కోటలు, నిర్మాణాలను కాపాడుకుని భావితరాలకు ఆనాటి జీవన సంస్కృతిని వివరించడానికి ప్రజలు, ప్రభుత్వాలు స్వచ్ఛందంగా కృషి చేసినట్లయితే ఆనాటి చారిత్రక ప్రాశస్త్యం మరియు వాటి చరిత్ర భవిష్యత్ తరాలకు ఎంతో ఉపయోగపడుతుంది.

ఈ విధంగా జల్లేపల్లి కోట దాని చరిత్రను మీ ముందుకు తీసుకురావడానికి మాకు సహకరించిన తెలుగు విభాగం సహ ఆచార్యులు శ్రీ డా॥ ఆర్. సీతారామారావు గారికి (ఎస్సార్ అండ్ బిజీయన్నార్ డిగ్రీ కళాశాల) మరియూ మీ ఈ పరిశోధన, రచనా కార్యక్రమంలో మాకు సహకరించి విలువైన సమాచారంతో పాటు సూచనలు, సలహాలు ఇచ్చి మమ్ములను ప్రోత్సాహించిన మా చరిత్ర విభాగం సహఆచార్యులు శ్రీ యం. రవీంద్రారెడ్డి గారికి (ఎస్సార్ అండ్ బిజీయన్నార్ డిగ్రీ కళాశాల), అదే విధంగా చరిత్ర విభాగం అధిపతి శ్రీ టి. నాగూర్ గారికి,(ఎస్సార్ అండ్ బిజీయన్నార్ డిగ్రీ కళాశాల), ప్రిన్సిపాల్ శ్రీ మహ్మద్ జాకీరుల్లా గారికి, సామాజిక శాస్త్రాల అధిపతులు, అధ్యాపకులకు, మాతోటి విద్యార్థులకు నా ధన్యవాదాలు.

విజయం వరించిందని విర్రవీగకు... ఓటమి ఎదురైందని
నిరాశచెందకు... విజయమే అంతం కాదు...
ఓటమి తుది మెట్టు కాదు.! – స్వామి వివేకానంద

బి. మహేశ్వరి, బి. స్వరూప,
షేక్ జాన్‌బి, కె. స్వర్ణకుమారి
బి.ఏ (హెచ్.ఈ.పి.), థర్డ్ ఇయర్

చరిత్రకెక్కని మహాఆలయం
కూసుమంచి గణపేశ్వర ఆలయం

దక్షిణ భారతదేశ చరిత్రలో శాతావాహనుల అనంతరం ఆంధ్రదేశాన్ని, జాతిని సమైఖ్యం చేసి ఏకచ్ఛత్రాధిపత్యం క్రిందికి తీసుకువచ్చి ప్రముఖ పాత్ర వహించిన వారిలో కాకతీయులు ముఖ్యులు. హనుమకొండ, వరంగల్ కేంద్రంగా సుమారు 300 సంవత్సరాల పాటు ప్రజారంజకంగా తెలుగు ప్రజానీకాన్ని పాలించి శాశ్వత కీర్తిని పొందారు.

గణపేశ్వర ఆలయం

కాకతీయుల కళాసేవ: దక్షిణ భారత దేశ నిర్మాణాలలోనే కాకుండా భారతదేశ కళా కట్టడాలలోనే తమకంటూ ప్రత్యేక స్థానాన్ని సంపాదించిన కాకతీయులు తెలుగు శిల్పకళకు నూతన శోభను కలిగించారు. రాష్ట్రకూట, చాళుక్యుల వాస్తు శిల్ప కళారీతులకు, స్థానిక శిల్ప కళా పద్ధతులను జోడించి కాకతీయ వాస్తు శిల్పులు అద్భుతమైన నిర్మాణాలు చేశారు. కాకతీయుల వాస్తు నిర్మాణ శైలి ఇటు నాగరిక, అటు ద్రావిడ, శైలిలో కాక 'వేసరి' శైలికి దగ్గరగా ఉండే ఒక ప్రత్యేక శైలిని కలిగి ఉన్నాయి. శిల్పకళ లక్షణాలను పరిశీలించినట్లయితే 'ఎత్తైన అధిష్టానం', ఎత్తైన విమానాలు', 'తోరణ స్తంభాలు', 'రంగ మంటపాలు', 'ముఖ మండపాలు', 'వివిధ శిల్పాలతో చెక్కిన స్తంభాలు' ముఖ్యమైనవి.

గణపేశ్వర ఆలయం: ఖమ్మం జిల్లా కేంద్రం నుండి ఖమ్మం – హైదరాబాద్ రహదారి మార్గంలో 22 కిలోమీటర్ల దూరంలో కూసుమంచి మండలం ఉంది. కూసుమంచి గ్రామానికి ఉత్తరం వైపున ఊరికి సుమారు 2 కిలోమీటర్ల దూరంలో ఈ దేవాలయం ఉంది. ఇది 12 మరియు 13వ శతాబ్దంలో కాకతీయ పాలకులచే నిర్మించబడిన శ్రీగణపేశ్వర, ముక్కంటేశ్వర ఆలయం అనే రెండు శివాలయాలకు నిలయం. కూసుమంచిని కాకతీయుల కాలంలో 'కుప్రమణి' అని పిలిచేవారు. ఇక్కడి ఆలయంలోని శివలింగం దక్షిణ భారత దేశంలో అతిపెద్ద వాటిలో ఒకటిగా పేరు. వాస్తు నిర్మాణంలో హనుమకొండలోని 'వెయ్యి స్తంభాల గుడిని పోలి ఉండే రాతితో ఈ దేవాలయం నిర్మించబడింది.

ఆలయ నిర్మాణం – వాస్తు: శ్రీ గణపేశ్వర ఆలయ శిల్పరీతి ప్రాచీనమైనదే కాక అత్యంత విశిష్టమైనది. ఆలయ నిర్మాణంలో సున్నం, ఇనుము వంటి పద్ధార్థాలను ఉపయోగించలేదు. దీనిని అనుసంధానం (ఇంటర్ లాకింగ్) పద్ధతిలో పెద్దపెద్ద రాళ్ళకు గాడులు కొట్టి కూసాలు పద్ధతిలో బిగించడం ద్వారా నిర్మించారు. ఈ ఆలయాన్ని పై నుండి చూస్తే 'నక్షత్ర ఆకారం'లో, మరో వైపు శివలింగాకారం ఉన్నట్లు రాళ్ళను పేర్చి వాటిపై ఆలయాన్ని నిర్మించడం విశేషం. ఆలయంలోని గర్భగుడిలో ఉన్న శివలింగం 12 అడుగుల ఎత్తు, 6.3 సెం.మీ. వ్యాసార్ధంతో నున్నటి గ్రానైట్ రాయిని పోలి ఉంటుంది. క్రింద 3 అడుగుల విస్తీర్ణంలో పానవట్టం నిర్మించబడింది. ఇది ఎత్తులో ఆసియాలో 3వ స్థానంలో ఉంది శివలింగం.

'శివలింగంపై ప్రతి రోజు సూర్యోదయ సమయాన సూర్యకిరణాలు ప్రసరించేలా ఆలయ నిర్మాణం జరగడం మరో విశేషం. ఈ దేవాలయాన్ని గణపతిదేవ చక్రవర్తి తన కాలంలో వెయ్యిన్నొక్కటి శివాలయాల నిర్మాణ క్రమంలో నిర్మించినట్లు ప్రతీతి. అంతేకాక ఆలయ నిర్మాణం 'ఓ చేయి, కాలు లేని శిల్పి చేశాడు అనేది ప్రచారంలో ఉంది.

కాకతీయుల ట్రిపుల్ టి పద్ధతి: కాకతీయులు ఎక్కువగా అనుసరించిన ట్రిపుల్ టీ నగరం (టౌన్), దేవాలయం (టెంపుల్), నీటి వసతి (ట్యాంక్) అనే పద్ధతి ఇక్కడ కూడా కనిపిస్తుంది. ఆలయానికి ఈశాన్యంలో గంగాదేవి చెరువు ఉంది.

ఉప ఆలయాలు: గణపేశ్వర ఆలయం ఆవరణ సమీపంలో ప్రధాన ఆలయం నుండి కొన్ని మీటర్ల దూరంలో త్రికూట ఆలయ పద్ధతిలో నిర్మించబడిన ముక్కంటేశ్వర ఆలయం ప్రముఖమైనది. త్రికూటము అంటే మూడు గర్భగుడులు ఒకదానితో ఒకటి అనుసంధానం చేసినటువంటి గుడి అని అర్థము. ఈ మూడు గర్భాలయాలలో శివలింగాలే ప్రతిష్ఠించారు. ఇది ప్రధాన ఆలయం వైపు తిరిగి ఉంటుంది. ఇక్కడి మంటప స్థంభాలు 'హంసలు, పూల నమూనాలు' చిత్రాలుగా అద్భుతంగా చెక్కబడ్డాయి.

ప్రాధాన్యత: ఈ విధంగా అనేక గొప్ప లక్షణాలతో కాకతీయ గణపతిదేవుని కాలంలో క్రీ.శ. 1262 ప్రాంతంలో నిర్మించబడిన ఈ ఆలయం కాకతీయుల అనంతరం తన ప్రాధాన్యతను కొల్పోయి చరిత్రకు అందకుండా మిగిలిపోయింది. దాదాపుగా పతనావస్థకు చేరుకున్న ఈ దేవాలయ జీర్ణోద్ధరణకు 'సాధు వీరప్రతాప్ రెడ్డి' కూసుమంచి సి.ఐ., (సర్కిల్ ఇన్స్‌పెక్టర్)గా ఉన్న సందర్భంలో గ్రామస్తుల సహకారంతో ఈ ఆలయాన్ని వెలుగులోకి తీసుకువచ్చారు. దీనిని అభివృద్ధి పరిచి పూజలు చేయడం, భక్తుల చొరవతో ఈ ఆలయం క్రమంగా వెలుగులోకి వచ్చింది. అంతే కాక కట్టా శ్రీనివాస్ గారు చరిత్ర కందని శైవక్షేత్రం కూసుమంచి గణపేశ్వరాలయం పేరుతో పరిశోధనాత్మక గ్రంథం రాశారు. ఇది కూడా ఈ ఆలయ నిర్మాణ విశేషాలు, ప్రాధాన్యతలను వివరించి ఈ దేవాలయం వెలుగులోకి రావడానికి దోహదపడింది. ఏది ఏమైనా తెలంగాణలోని అనేక ప్రాంతాల్లో ఇటువంటి పురాతన ఆలయాలు, గొప్ప నిర్మాణాలు, చారిత్రక ఆధారాలు ఉన్నాయి. వాటిని అభివృద్ధి చేసి వెలుగులోకి తీసుకుని రావడం ద్వారా భవిష్యత్ తరాలకు మన వారసత్వం, సంస్కృతి, కళల యొక్క గొప్పతనం, విలువలు మరియు ఆనాటి సాంప్రదాయాలు వాటి విలువ, నిర్మాణ ప్రాశస్త్యం తెలియజేయడం ద్వారా ఆసక్తిని పెంచడం మరియు గత యుగాల వైభవం తెలుసుకునే అవకాశం లభిస్తుంది. ఫలితంగా విద్యార్థులలో ప్రాచీన కళలు, చారిత్రక గొప్పతనం మొదలుగు వాటి ప్రాధాన్యత తెలుస్తుంది అని మా అభిప్రాయం.

ఈ కార్యక్రమంలో మాకు సహకరించి మేము ఈ ఆలయ నిర్మాణ విశేషాలను రచన రూపంలో తీసుకురావడంలో మాకు మొదటగా సహకరించిన తెలుగు విభాగం సహఆచార్యులు శ్రీ ఆర్. సీతారామారావు గారు (ఎస్సార్ అండ్ బిజీయన్నార్ డిగ్రీ కళాశాల) మరియు మాకు నిరంతరం ఈ అంశం పై సూచనలు, సలహాలు ఇస్తూ సమాచారాన్ని తెలుపుతూ ఈ కార్యక్రమంలో మమ్ములను కార్యోన్ముఖులను చేసిన మా పర్యవేక్షక చరిత్ర సహ ఆచార్యులు శ్రీ యం. రవీంద్రారెడ్డి గారు (సూపర్‌వైజర్) మరియు చరిత్ర విభాగం (ఎస్సార్ అండ్ బిజీయన్నార్ డిగ్రీ కళాశాల) అధిపతి శ్రీ టి. నాగూర్ గారు మరియు కళాశాల ప్రిన్సిపాల్ శ్రీ మహమ్మద్ జాకీరుల్లా గారికి, ఇతర సామాజిక శాస్త్రాల విభాగాల అధిపతులు, అధ్యాపకులకు మాతోటి విద్యార్థులకు కృతజ్ఞతలు.

పర్యవేక్షకులు :

యం. రవీంద్రబాబు *M.A., M.Phil, L.L.B., SET (Ph.D.,)*

అసిస్టెంట్ ప్రొఫెసర్, చరిత్ర విభాగం

బింగి సాయికిరణ్
బి.కామ్ (సిఏ)
సెకండ్ ఇయర్, సెక్షన్-ఏ

సమయం లేదు మిత్రమా... మేలుకో...

మహదేవ్ గారు... ఆయనకు 19 సంవత్సరాలు వయస్సు ఉన్నప్పుడు తన కళ్ళు ముందు కనుమరుగు అవుతున్న జీవిత సమయమును తాను అనుభవించుతూ, మొదటిగా తాను మేలుకొని తన మిత్రులతో సమయం లేదు మిత్రమా.. మేలుకో.. అంటూ మనస్సులోని మాటను ఇలా కాగితం ముక్కల చేత కన్నీళ్ళు పెట్టించాడు.

ఓ మిత్రమా! సమయం లేదు మిత్రమా మేలుకో కళ్ళు తెరిస్తే జననం, కళ్ళు మూస్తే మరణం, ఏది శాశ్వతం. జన్మనిచ్చిన తల్లి ఋణం ఎప్పుడు తీర్చుకుంటావు. తల్లి నిన్ను నవమాసాలు మోసి, పెంచి పెద్దచేసి, చిన్నప్పుడు నువ్వు నిద్ర పోకుండా అల్లరి చేస్తుంటే తన గొంతును కోకిలగానం వలె "జోలాలి నా తల్లి నిదురోయి" అంటూ నిద్రబుచ్చుతుంది. ఇక్కడ కూడా 'నా తల్లి' అంటూ తన తల్లిని తలచుకుంటూ సగంలో సగం అయిన తన ఋణం తీర్చుకుంటుంది. కానీ, నీకు 20, 30 సంవత్సరాల వయస్సు వచ్చిన కూడా నువ్వు ఇంకా అలాగే నిద్రిస్తున్నావు. జీవితాంతం నిద్రపోయింది చాలు లే... మరణం తర్వాత కూడా నిద్రపోతావు కదా!

తల్లి ఋణం...

నిన్ను కన్నా నీ తల్లి ఋణం తీర్చుకో... 'ఢిల్లీకి రాజు అయిన తల్లికి కొడుకే", "దేశానికి మంత్రి అయిన తల్లికి కొడుకే". అలాగే స్త్రీ, పురుష లింగ భేదం లేకుండా మన తల్లి ఋణం మన మరణం లోపు తీర్చుకోవాలి. తల్లి అడిగేది మేడలు, మిద్దెలు, డబ్బు, బంగారం కాదు. ఈ భూతల్లి గడ్డ మీద ఉన్నందుకు ఒక మంచిపేరు సంపాదించాలి అనుకుంటుంది. కాని మనం ఏమి చేస్తున్నాం?

కలలు కనటం...

జీవితాంతం నిద్రపోతూ... కలలు కంటున్నాము కానీ,

"కల అంటే నిద్రలో వచ్చేకాదు

నిద్రపోనివ్వకుండా చేసేది."

అలాగే అందరూ కలలు కనటం మానేసి చిన్న నుంచి పెద్ద, పెద్ద నుంచి చిన్న వరకు అందరూ నిద్ర నుంచి మేలుకోండి...

ఒక వీరుడులాగా...

మిత్రమా... నిద్రపోయింది చాలు. కళ్ళు తెరిచి చూడు, నిన్ను చూసి ఎర్రగా మండుతున్న సూర్యుడు చల్లబడి పోతాడు. ఎప్పుడు చూడని నిన్ను అందరూ ఒక వీరుడిలా చూస్తారు. వీరుడు అంటే కండలు పెంచినవాడు కాదు. వీరుడు అంటే నలుగురికి ఉపయోగపడేవాడు. సమస్యను తీర్చేవాడు.. అంతే కాని నిద్రపోకు మిత్రమా.

"నేటి బాలలే రేపటి పౌరులు"

బ్రతకడం అంటే వంద యేళ్ళు బ్రతకడం కాదు. బ్రతికితే ఒక భగత్‌సింగ్‌లా... ఒక వీరుడిలా బ్రతకాలి లేదా ఒక

శిబి చక్రవర్తిలా దానశీలిగా బ్రతకాలి, ఒక అంబేద్కర్‌లా భారతదేశ న్యాయ చట్టాలను తీర్చిదిద్దాలి, ఒక గురువులా బ్రతకాలి, బతుకు పాఠాలు నేర్పు గురువు దేవుడు.

"గురుబ్రహ్మ గురుర్విష్ణుః

గురుర్దేవో మహేశ్వరః

గురు సాక్షాత్ పర బ్రహ్మః

తస్మై శ్రీ గురవేనమః" అంటారు కానీ. డాక్టరుబ్రహ్మ, లాయరు ర్విష్ణు అని అనారు.

ఎందుకంటే ఒక డాక్టరు వంద మందిని బ్రతికిస్తే ఆ వందమంది డాక్టర్లను గురువు తయారు చేస్తాడు. అంత గొప్ప మనిషి గురువు.

సూర్యుడు ఎలాగైతే ఈ ప్రపంచానికి వెలుగు నింపుతాడో.. ఒక గురువు నీలోను ఆ వెలుగును నింపుతాడు. వెలుగు లేని ప్రపంచం చీకటి మయం. అలాగే గురువు లేని శిష్యుడు చీకటి మరణం.

విద్యనిగూఢ గుప్తమగు విత్తము రూపము పురుషాళికిన్

విద్య యశస్సు భోగకరి విద్య గురుండు విదేశ బంధుడున్

అంటే విద్య ఎవరికి కనపడని గుప్త ఐశ్వర్యం. ధనాన్ని ఎవరైనా దోచుకుంటారనే భయంతో దాచాలి. విద్య దాచే పని లేదు. విద్యే దైవం.. (ఏనుగు లక్ష్మణ కవి)

విద్య జ్ఞానం కొరకు కాని, ఉద్యోగం కొరకు కాదు.

మేలుకో మిత్రమా... క్షణం క్షణం సమయము గడిచేకొద్ది నీ ఆయుష్షు తరుగుతుంది. కాబట్టి నీ లక్ష్యం మీద గురిపెట్టు, నీ లక్ష్యానికి ఆకాశమే హద్దురా!

" నీ జీవితానికి నువ్వే రాజు.. నువ్వే మంత్రి"

చరిత్ర చదవడం గొప్ప కాదు. చరిత్ర తిరగ రాయడం గొప్ప. దానిలో నీ జీవితం ఉండటం గొప్ప.

శ్రీశ్రీ గారు అన్నట్టూ...

పదండి ముందుకు

పదండి త్రోసుకు !

పోదాం, పోదాం పై పైకి..!

కాని నువ్వు ఇలాగే నిద్రపోతే మన శ్రీశ్రీ కిందికి దిగివచ్చి నిన్ను పైకి తీసుకుని వెళ్తాడు. అక్కడ శాశ్వతంగా నిద్రపోవచ్చు.

మార్పు నాలో మొదలైంది.. నీలో మొదలు అవుతుంది.

నీ తల్లి నేత్రహీనురాలైతే

నీ విజయ సాధన చప్పట్లుతో

కనుమరుగైన నీ తల్లి కళ్ళు తెరుచుకుంటాయి...

సమయం లేదు మిత్రమా.. మేలుకో...

ఎస్. నరేంద్ర
బివిస్సీ (ఎంపిసి)
థర్డ్ ఇయర్

కృష్ణ బిలం

ఈ సువిశాల విశ్వంలో అక్కడక్కడ ఉండే అదృశ్య ప్రాంతాలు కంటికి కనిపించవు సరికదా... చుట్టూ ఉన్న ఖగోళ వస్తువులన్నింటినీ తమలోకి ఆకర్షించుకుంటూ ఉంటాయి. ఇవి ఎంతటి శక్తిమంతమైనవి అంటే విశ్వంలోనే అత్యంత వేగంగా ప్రయాణించగల కాంతిని కూడా తమలో కలిపేసుకోగలవు. సూర్యుడి లాంటి నక్షత్రాలు తమలోని ఇంధనం మొత్తాన్ని ఖర్చు పెట్టేసిన తరువాత తమలో తాము కుప్పకూలిపోతూ కృష్ణబిలాలుగా మారతాయని అంచనా. పాలపుంతతో పాటే కృష్ణ బిలాలు కూడా ఏర్పడతాయని శాస్త్రవేత్తల అంచనా. కృష్ణ బిలాల్లోకి ప్రవేశించి పదార్థం ఏమవుతుందో ఎవరికి తెలియదు. ఐన్‌స్టీన్ తరువాత అంతటివాడుగా ప్రఖ్యాతి పొందిన శాస్త్రవేత్త స్టీఫెన్ హకింగ్ అంచనా ప్రకారం కృష్ణ బిలాల్లోకి ప్రవేశించిన పదార్థం అన్ని వైపుల నుంచి లాగబడుతుంది. దీన్నే హకింగ్ స్పాగెటిఫికేషన్ అని పిలిచారు. కృష్ణ బిలానికి ఆవల ఏముందో కూడా ఎవరికి తెలియదు. 1960లో జూన్ ఆర్చీబాల్డ్ వీలర్ కృష్ణ బిలాలకు ఆ పేరు పెట్టారు. ఖగోళ శాస్త్రవేత్తలు గుర్తించిన తొట్టతొలి కృష్ణ బిలం పేరు సైగ్నస్ ఎక్స్-1. బ్రిటన్ శాస్త్రవేత్తలు రోజర్ పెన్‌రోజ్ గణిత శాస్త్రం ఆధారంగా కృష్ణ బిలాలు ఏర్పాడే అవకాశాలను గుర్తించుట జరిగినది. కృష్ణ బిలాలపై పరిశోధనకు గాను 2020 సంవత్సరంలో ముగ్గురు శాస్త్రవేత్తలకు భౌతిక శాస్త్రంలో నోబెల్ బహుమతులు దక్కినాయి. వారిలో గెంజల్, ఆండ్రియా గేజలు పాలపుంత మధ్యలో దుమ్ముతో కూడిన ప్రాంతాన్ని పరిశీలించి అక్కడ పలు నక్షత్రాలు తిరుగుతున్నప్పటికి వర్ణించేందుకు వీలుకాని సంఘటనలు ఏవో చోటు చేసుకుంటున్నట్లు కనుగొన్నారు. తదుపరి పరిశోధనలో అది ఒక భారీ కృష్ణ బిలమని అది సూర్యునికి 40 లక్షల రెట్లు కంటే ఎక్కువని గుర్తించటం జరిగినది.

డా. బి. వెంకటేశ్వర రెడ్డి
అసోసియేట్ ప్రొఫెసర్
రాజనీతి శాస్త్ర విభాగం

బసవేశ్వర వీర శైవం

పరిచయం:

భారత దేశంలో మత, కుల ఉద్యమాలకు సుదీర్ఘ చరిత్ర వుంది. అవి భారతీయులను విశేషంగానూ, విపరీతంగానూ ప్రభావితం చేశాయి. భారతీయ సామాజిక వ్యవస్థలో ఆ రెండూ అంతర్భాగమైనాయి. భారతదేశంలోకి విదేశీయులు ప్రవేశించి, వారి మతాలను భారతీయులపై రుద్దేందుకు ప్రయత్నించగా వాటిని ప్రతిఘటిస్తూ మత ఉద్యమాలు బయలుదేరాయి.

కుల, మత ఉద్యమాలు:

భారతీయ సామాజిక వ్యవస్థ పరివర్తనలో కుల సంఘాలు కీలక పాత్ర వహిస్తున్నాయి. భారత దేశ సామాజిక, రాజకీయ, సాంస్కృతిక, మత వ్యవహారాలన్నీ కుల వ్యవస్థ చుట్టూ పరిభ్రమిస్తున్నాయి. కులాలు అనేవి వేదాలలో వివరించినట్లుగా వర్ణాలనే సాంప్రదాయిక సామాజిక విభాగాలు కావని, వృత్తి పరమైన గుర్తింపు, ఉమ్మడి ఆచార సాంప్రదాయాలు, ఆహార వైవాహిక సంబంధాలలో అనుసరించే విధానాల విషయంలో వివిధ స్థాయిలలో సమైక్యమైన స్థానిక జాతులని ఆధునిక సామాజిక పరిశోధకులు భావించారు. కుల వ్యవస్థ ప్రాచీన కాలం నుంచీ ఆధునిక కాలం వరకూ ఎటువంటి మార్పులకు లోనుకాకుండా కొనసాగుతుందనే భావన సరికాదని వారి పరిశోధనలు నిరూపించాయి.

సామాజిక, ఆర్థికపరమైన ఉద్రిక్తతలు పలుమార్లు రూపాంతరం చెంది కులపరమైన మద్దతు పొంది కుల పోరాటాలకు దారి తీశాయి. ఉత్తర భారతదేశంలో అనాదిగా వున్న కుల పోరాటాలు, సంస్కృతీకరణ ఉద్యమాలు దక్షిణ భారత దేశానికి వ్యాపించాయి. 19వ శతాబ్దం చివరి నాటికి అనేక బ్రాహ్మణ వ్యతిరేక ఉద్యమాలకు కులపరమైన ప్రయోజనాలే కారణమయ్యాయి.

వీర శైవ ఉద్యమం :

దక్షిణ భారత దేశంలో నిర్వహించబడిన మత ఉద్యమాలలో వీర శైవ ఉద్యమం ప్రధానమైనది. ఈ ఉద్యమం క్రీ. శ. 12వ శతాబ్దం నుంచి క్రీ. శ. 15వ శతాబ్దం వరకు ప్రచారంలో వుంది. దక్షిణ భారత దేశంలో ప్రత్యేకించి కర్ణాటక, ఆంధ్ర ప్రదేశ్ రాష్ట్రాలలో ఈ ఉద్యమం బాగా వ్యాపించింది. బసవేశ్వరుడు ఈ ఉద్యమానికి సారథ్యం వహించినాడు. సమాజంలోని అసమానతలను ఆయన గర్జించాడు. బసవేశ్వరుడు పశ్చిమ చాళుక్య రాజైన బిజ్జలుని వద్ద మంత్రిగా పని చేశాడు. రాజు మద్దతుతో ఈ ఉద్యమం అతి తక్కువ కాలంలోనే దక్షిణ భారత దేశమంతా వ్యాపించింది. వీర శైవ మత వ్యాప్తికి బసవేశ్వరుడు పండిత భాష ఐన సంస్కృతాన్ని కాకుండా పామరుల భాషలైన ప్రాకృత భాషలను ఎంచుకున్నాడు. అప్పటికే ప్రజలలో బాగా వాడుకలో వున్న కన్నడ, తెలుగు భాషలలో వీర శైవ మతాన్ని గురించి ప్రజలకు అర్థమయ్యే విధంగా ప్రచారం చేశాడు.

బసవేశ్వరుడు– వీర శైవం:

కర్ణాటకలోని బాగేవాడకు చెందిన బసవేశ్వరుడు క్రీస్తు శకం 1136– 96 మధ్య కాలంలో ఒక గొప్ప సంఘ సంస్కర్తగా వెలుగొందాడు. 'విశ్వ గురు" అని భక్తులు పిలుచుకునే స్థాయిలో నిలిచాడు. శివుడే సత్యం.. శివుడే నిత్యం.. శివుడే ధర్మం... ఇది లింగాయుత ధర్మం. మనుషులంతా ఒక్కటే, కులాలు ఉపకులాలు ఇవేవీ లేవు. ఇవన్నీ స్వార్థపరుల

సృష్టి అంటూ అప్పటి సమాజంలోని లోపాలపై బసవేశ్వరుడు సమర శంఖం పూరించాడు. అనాటి మూఢ నమ్మకాలకు వ్యతిరేకంగా పోరాడాడు.

"వడు గని యిది యేమి గడియించె వీవు
జడుండ నెట్లయితి నీశ్వరుని గొల్చియును
బరమాత్మ గురునిగా బడసి దుర్నరుల
గురులని కొలుచుట నరకంబు గాదె?
గత పూర్వ జన్మ సంస్కారుడై తలంప..."

బసవనికి సాంప్రదాయాన్ని అనుసరించి వడుగు చేయాలని ప్రయత్నించినప్పుడు తండ్రితో బసవడు తన నిర్ణయాన్ని యిలా పై విధంగా ప్రకటించాడు. శివభక్తి విషయంలో ఇలాంటివేవీ అవసరం లేదని వాదించాడు. తాను నమ్మిన సిద్ధాంతం కోసం తండ్రి మాటను కూడా కాదని ఇంటినుంచి బయటకు వచ్చేశాడు. అది మొదలు అప్పటిదాకా ఆచరణలో వున్న కుల సాంప్రదాయాలను నిరశించాడు.

"పరసతిపై దృష్టి వరవని బాస
పరధనంబుల కాసపడకుండు బాస
పరనింద నెయ్యడం బొరయని బాస"

అంటూ వ్యక్తిగత విషయాలను కూడా తేల్చి చెప్పాడు. శత్రువులైనా వారు శివ భక్తులైతే చాలు వారిని మిత్రులుగానే స్వీకరించు. ప్రాణం పోయే పరిస్థితులలోనూ పట్టిన శివ వ్రతం విడిచిపెట్టవద్దు. శివ భక్తుల జాతిని గురించిన ప్రస్తావన అసలు తేవద్దు. అలా వివక్షత చూపకపోవడమే శివపథం అని బోధించాడు.

"స్థలమొక్కటే శివాలయాలకు, మాలవాడలకు
జలమొక్కటే పోచాచమములకు
కులమొక్కటే తన్ను తాతెలియువాడికి..."

అంటూ తన సంస్కరణ వాదాన్ని వినిపించాడు. .

మానవ హక్కులపై అప్పటి ఆయన గళం ఇప్పటికీ స్ఫూర్తిదాయకం. ఆహారం, వస్త్రం, వైద్యం, జ్ఞానం యివన్నీ మానవుని జన్మ హక్కులు. ఒక్కమాటలో చెప్పాలంటే దేహమే దేవాలయం. వాస్తవాన్ని విచారిస్తే స్త్రీ, పురుష బేధం అనేది లేదు. శ్రమను మించిన సౌందర్యం లేదు. కాయకం అంటే శ్రమ. పనిని మించిన దైవం లేదు. కష్టాన్ని మించిన దైవభక్తి లేదు. చేస్తున్న పనిని శ్రద్ధతో చేయడం దైవ పూజతో సమానం. కాయకమే కైలాసం అంటూ బసవేశ్వరుడు నవ్య భక్తి సిద్ధాంతాన్ని ప్రకటించినాడు.

పశ్చిమ చాళుక్య రాజైన బిజ్జలుని వద్ద బండారి దండ నాయక పదవిని స్వీకరించినప్పుడే బసవేశ్వరుడు తాను అనుకున్న వచనాలను ప్రతిజ్ఞగా బహిరంగంగా ప్రకటించినాడు. ఇవన్నీ బసవని బాసలు అంటూ బసవ పురాణం ద్వితీయాశ్వాసంలో దాదాపు ముప్పది ఎనిమిది ద్విపదలలో పాల్కురికి అక్షరబద్ధం చేశాడు.

"శివరాత్రి నిత్యంబు చెల్లించు బాస
శివభక్తు లెల్లను శివుడను బాస
భక్తుల యెగ్గులు పట్టనని బాస
భక్తుల కుల మెత్తిపలుకని బాస..."

అంటూ బసవేశ్వరుడు సర్వం శివమయమేనని ప్రకటించినాడు. శివ భక్తులందరూ శివ స్వరూపులుగానే భావించినాడు.

శివ కవిత్రయం :

బసవేశ్వరుని సిద్ధాంతాలకు పాల్కురికి సోమనాథుడు రచించిన బసవ పురాణం అక్షర రూపాన్ని యిచ్చింది.

బసవేశ్వరుడు ప్రబోధించిన సామాజిక తత్వం పాల్కురికిని బాగా ఆకర్షించింది. దాని ఆధారంగానే తొట్టతొలి దేశీ పురాణంగా బసవ పురాణం ఆవిర్భవించింది. వీర శైవాన్ని విస్తృతంగా ప్రచారం చేసిన కవులలో మల్లికార్జున పండితారాధ్యుడు, నన్నె చోడుడు, పాల్కురికి సోమనాధుడు ముఖ్యులు. వీరు శివ కవిత్రయంగా ప్రసిద్ధి చెందారు. వారి వారి వినూత్న శైలి, ప్రతిభలతో తమతమ ప్రాంతాలలో నివశించే సాధారణ హిందూ సమాజంలో శివ భక్తి పేరిట సాంస్కృతిక, రాజకీయ, ఆధ్యాత్మిక భావాలను పెంపొందించేందుకు వారు కృషి చేశారు. పండిత త్రయంలో మొదటివాడైన శ్రీపతి పండితుడు బ్రహ్మ సూత్రాలను శివపరంగా సంస్కృతంలో శ్రీకర భాష్యం పేరుతో రచించినాడు. ఈ గ్రంధానికే 'శివ భక్తి దీపి" అనే మరో పేరు కూడా కలదు. శ్రీపతి పండితుడు బ్రహ్మ వాదులను, శివలెంక మంచెన విష్ణు వాదులను మెప్పించి వారిని శివ భక్తులుగా మార్చగలిగారు.

పండిత త్రయంలో రెండవ వాడైన మల్లికార్జున పండితుడు బసవేశ్వరుడికి సమకాలికుడు. వీర శైవ ప్రవక్తగా వ్యవహరించిన బసవేశ్వరుని చరిత్రను పాల్కురికి సోమన మల్లికార్జున పండితునికి తెలియజేశాడు. శైవాన్ని సవైదికంగా సంస్కరించి, శైవాన్ని ప్రత్యేక శాఖగా నెలకొల్పేందుకు మల్లికార్జున పండితుడు కృషి చేశాడు. అంతేకాకుండా బసవ గీతలు, ప్రభు లింగ స్తోత్రం అనే కన్నడ గ్రంధాలను రచించడమే కాక, అనేక సాంస్కృతిక సంస్థలను కూడా స్థాపించాడు.

వీర శైవ సిద్ధాంతాలు:

1. వీర శైవులు ఒక్క శివుడినే ఆరాధిస్తారు. ఉపనయన సంస్కారాలను తిరస్కరించి, అన్య మత ప్రచారాన్ని త్రిప్పి కొడతారు.
2. వీర శైవం శివుడే సర్వాంతర్యామిగా భావిస్తూ ఇతర మతస్థుల, కులస్థుల పట్ల న్యూనతా భావాన్ని కలిగి వుంటుంది. సృష్టి, స్థితి, లయ కారకులుగా ప్రజలందరూ విశ్వసించే బ్రహ్మ, విష్ణు, శివులకు బదులుగా శివుడొక్కడే ఘటనాఘటన సమర్ధుడని భావిస్తూ, వీర శైవులు తమ ఉద్యమ వ్యాప్తికై సామాన్య ప్రజలు మాట్లాడే భాష, లిపి, సంస్కృతులలో సులువైన పద్యాలను, చాటువులను రూపొందించి ప్రచారం చేశారు.
3. వీర శైవ ఉద్యమం కులాన్ని నిర్మూలించేందుకు నిమ్న వర్గాలు, అణగారిన వర్గాలను అస్పృశ్యత, వెట్టి చాకిరి, దోపిడీల నుంచి కాపాడేందుకు కృషి చేసింది.
4. వీర శైవ మత ఉద్యమ సూక్తులు సాధారణ, నిరుపేద ప్రజలలో కూడా బలపడేందుకు సులభమైన ద్విపద ఛందస్సు, దేశీయ కవితా గానాన్ని అనుసరించింది.
5. వీర శైవం ఉద్యమ దృష్టిలో శైవమొక్కటే నిజమైన మత ధర్మాన్ని పెంచి పోషిస్తుందని, అన్య మతాలకు సమాదరణ కలిగి వుంటుంది. బలహీన వర్గాల వారికి అగ్ర వర్ణాల వారితో సమానంగా దేవాలయాలలో, విద్యా సంస్థలలో ప్రవేశాన్ని కల్పించేందుకు వీర శైవ ఉద్యమం ప్రయత్నించింది.
6. వీర శైవ ఉద్యమం సహపంక్తి భోజనాలను ప్రోత్సహించింది. వేదాలు, పురాణాలు, ఇతిహాసాల ప్రాశస్త్యాన్ని వీర శైవం ఖండించింది.

ముగింపు:

ఆంధ్ర దేశంలో గుంటూరు, శ్రీశైలం, మాచెర్ల, చేజర్ల, ఓరుగల్లు మొదలైన ప్రాంతాలలో వీర శైవ ఉద్యమాలు కొనసాగాయి. కర్నాటకలో ఒక్క లిగలు, లింగాయతలు వంటి నాయకులు వీర శైవ భావాలచే ప్రభావితులయ్యారు. ఓరుగల్లు రాజధానిగా పరిపాలించిన కాకతీయ వంశ రాజులలో ప్రముఖుడైన ప్రతాప రుద్ర మహారాజు, రాణి రుద్రమ దేవి మొదలైనవారు వీర శైవ మత వ్యాప్తికి ఇతోధికంగా కృషి చేశారు. అలాగే పల్నాడును పరిపాలించిన రాజులు కూడా ఈ ఉద్యమ వ్యాప్తికి పాటుపడ్డారు.

ఎస్. నరేంద్ర
బిఎస్సీ (ఎంపిసి)
థర్డ్ ఇయర్

రామప్ప ఆలయం ప్రపంచ వారసత్వ కట్టడం : యునెస్కో

కాకతీయుల వైభవానికి నెలవైన తెలంగాణలోని రామప్ప ఆలయం అరుదైన ఘనతను సాధించింది. 2020 సంవత్సరానికి ప్రపంచ స్థాయి కట్టడంగా 2021 జులై 25న యునెస్కో గుర్తింపు పొందింది. 2021 జులై 16 నుంచి 31 వరకు చైనాలో జరిగిన 44వ యునెస్కో హెరిటేజ్ కమిటీ సమావేశాలలో రామప్పకు ప్రపంచ వారసత్వ కట్టడ హోదా ఇచ్చింది. తెలంగాణ నుంచి మూడు చారిత్రక కట్టడాలు పోటీ పడగా అవన్నీ వరంగల్ ఉమ్మడి జిల్లా నుంచి ఉన్నవే. ఖిల్లా వరంగల్, వేయి స్తంభాల గుడి తుది జాబితాలో చోటు దక్కించుకోలేక పోయాయి. రామప్ప ఆలయానికి భిన్న శైలి, శిల్పకళా నైపుణ్యం, సాంకేతిక పరిజ్ఞానం తదితర ఎన్నో అరుదైన అర్హతలు ఉండటంతో యునెస్కో గుర్తింపును దక్కించుకుంది.

రామప్ప ఆలయం: కాకతీయుల కళాత్మకతకు, అద్భుత శిల్ప సంపదకు, చారిత్రక సంస్కృతి సంప్రదాయాలు ఎన్నో ప్రత్యేకతలకు నెలవు రామప్ప. ఓరుగల్లు కేంద్రంగా సాగిన కాకతీయుల పాలనలో 12వ శతాబ్దంలో గణపతిదేవుని హయాంలో వారి సామంతరాజు రేచర్ల రుద్రయ్య దీనిని నిర్మించినట్లు చరిత్ర చెబుతోంది. జైతుగి అనే రాజు యుద్ధంలో గణపతి దేవుడిని ఓడించి అక్కడే ఆయన్ని బంధించాడు. రేచర్ల రుద్రుడు జైతుగితో పోరాడి గణపతి దేవుణ్ని విడిపించాడు. అందుకు బహుమానంగా రామప్ప ఆలయాన్ని ఇచ్చేందుకు క్రీ.శ.1173లో పనులు ప్రారంభించారు. 40 ఏళ్ళ తర్వాత క్రీ.శ.1213లో పూర్తి చేశారు. ఆలయంలో రామలింగేశ్వరుణ్ని ప్రతిష్ఠించారు. కాకతీయుల నిర్మాణ శైలి అనే సూత్రం పై ఆధారపడి ఉంటుంది. రామప్ప గుడి కూడా అదే పద్ధతిలో నిర్మించారు. ఆలయం సమీపంలో విశాలమైన చెరువు, పాలంపేట గ్రామం ఉన్నాయి.

తెలుగు రాష్ట్రాల్లో ఇదే మొదటిది: మన దేశంలో ఇప్పటి వరకు 38 ప్రాంతాలు / కట్టడాలకు (వాటిలో 30 వారసత్వ కట్టడాలు కాగా, ఏడు సహజ వింతలు, ఒకటి చరిత్ర, సహజ వింత కలిసిన ప్రాంతం) మాత్రమే యునెస్కో ప్రపంచ వారసత్వ హోదా లభించింది. ఇందులో దక్షిణ భారతదేశంలో ఐదు (తమిళనాడులో రెండు, కర్నాటకలో రెండు, కేరళలో ఒకటి) మాత్రమే ఉన్నాయి. ఇప్పటి వరకు తెలుగు రాష్ట్రాల నుంచి ఒక్క ప్రాంతం / కట్టడానికి ఈ గుర్తింపు రాలేదు. తాజాగా రామప్ప తెలుగు రాష్ట్రాల్లో మొదటిదిగా, దేశంలో 39వదిగా, దక్షిణ భారతదేశంలో 6వ ప్రాంతం / కట్టడంగా యునెస్కో జాబితాలో నిలిచింది.

చైనాలోని పుఝూ వేదికగా జరిగిన డబ్ల్యూహెచ్‌సి 44వ సమావేశాల్లో రామప్ప ఆలయంతో పాటు ట్రాన్స్ – ఇరానియన్ రైల్వే, క్వాంఝూ ఎంపోరియం ఆఫ్ ది వరల్డ్ (చైనా), పాసియోడెల్ ప్రడో అండ్ బ్యూన్ రెటిరో (స్పెయిన్), హిమ కల్చరల్ ఏరియా (సౌదీ అరేబియా), ది గ్రేట్ స్పాటౌన్స్ ఆఫ్ యూరోప్ (ఏడు దేశాలలోని 11 కట్టడాలు), కొర్డొవాన్ లైట్ హౌజ్ (ఫ్రాన్స్), మాథిల్డెన్హోహ డార్మ్‌స్టాడ్ (జర్మనీ), ప్రెస్కో సైకిల్– పాడ్వా (ఇటలీ) కూడా యునెస్కో గుర్తింపును దక్కించుకున్నాయి. విశ్వవ్యాప్తంగా 167 దేశాల్లోని 1154 కట్టడాలు, ప్రాంతాలకు ఇంతవరకు ఇలా వారసత్వ హోదా కల్పించారు. యునెస్కో గుర్తింపు పొందిన అత్యధిక కట్టడాలు కలిగిన దేశాల జాబితాలో ఇటలీ (58), చైనా (56), జర్మనీ (51), స్పెయిన్ (49), ఫ్రాన్స్ (49), భారత్ (40).

ఎ. భవాని
బి.ఎస్సీ (ఎంపిసి)
థర్డ్ ఇయర్

కీచకుల్ని వధించాలి...!

మిత్రులారా...

ఈనాడు మహిళలపై ఎన్నో అత్యాచారాలు జరుగుతున్నాయి. వయస్సుతో నిమిత్తం లేకుండా స్త్రీలు శారీరకంగా, మానసికంగా హింసకు, దోపిడికి గురవుతున్నారు. విద్యాసంస్థల్లోకి ర్యాగింగ్ అనే భూతం ఎప్పుడు ప్రవేశించిందో చెప్పలేను, కానీ మహాభారత కాలం నుండి మహిళలు వేధింపులకు గురవుతున్నారని మనకు తెలుస్తున్నది. అయితే ఆధునిక చట్టాలు ఈ హింసోన్మాదులను ఏ మేరకు శిక్షిస్తున్నాయే తెలియదు. కానీ, ద్రౌపదిని వేధించిన కీచకుడు మాత్రం భయంకరమైన చావును ఎదుర్కోవలసివచ్చింది. ఆ కీచక వధను తిక్కన ఎట్లా వర్ణించాడో ఈ పద్యం ద్వారా చూద్దాం...

వికృతపుఁ జావు సంప మది వేడుక పుట్టినఁ గిట్టిమట్టిమ
సక్తమును బీన దీర్ఘ భుజశాఖలుఁ బాదయుగంబు మేనిలో
నికిఁ జొర నుగ్గుగాఁ దుటిమి నించిన క్రంతలతిత్తియైన కీ
చకు ధరణీస్థలిం జదిపి చక్కని ముద్దగఁ జేసెఁ దుష్టుఁడై.

ప్రతిపదార్థం:
వికృతము + చావు = ఏవగింపు కలిగించే చావు
చంపన్ = చంపడానికి
మదిన్ వేడుక పుట్టినన్ = మనసులో కోరిన కలుగగా
కిట్టి = దగ్గరకు వెళ్ళి
పట్టి = పట్టుకుని
మస్తకమును = తలను
పీనదీర్ఘ భుజశాఖలు = బలిసిన పొడవైన కొమ్మలవలె ఉండే చేతులను పాదయుగంబు = రెండు పాదాలను
మేనిలోనికిన్ + చొరఁగాన్ = శరీరం లోపలికి చొచ్చుకొని పోయేటట్లు

నుగ్గుగాన్ + తుటిమి = చూర్ణంగా చేసి తురిమి
నించినన్ = నింపగా
క్రంతల తిత్తి+ఐన = రంధ్రాలు ఉండే సంచిగా
కీచకున్ = కీచకుడిని
ధరణీస్థలిన్ = నేలమీద
చదిపి = నలిపి
తుష్టుఁడు+ఐ = సంతోషించినవాడై
చక్కని ముద్దగన్ = గుండ్రటి ముద్దగా
చేసెన్ = చేశాడు

తాత్పర్యం: కీచకుడిని వికారంగా చంపాలని కోరిక పుట్టి భీముడు అతడిని సమీపించి అతడి కళేబరాన్ని పట్టుకొని తల, చేతులు, పాదాలు, మొండెంలోకి జొచ్చుకొనేటట్లు దూర్చి, చిల్లులుపడిన నిండు సంచివలె ఉన్న శవాన్ని నేల మీద పడవేసి నలిపి, మనసులోని కసి తీర గుండ్రని మాంసపు ముద్దగా చేశాడు.

జగమెరిగిన సాహిత్యాధ్యాయి

ప్రొఫెసర్
వెల్చేరు నారాయణరావు

ప్రొఫెసర్ వెల్చేరు నారాయణరావు జగమెరిగిన సాహిత్యాధ్యాయి. భాషా ప్రాంతాలకతీతంగా, ఏ శాస్త్రీయ ప్రమాణాల ప్రకారం చూసినా ప్రపంచంలోని అత్యుత్తమ సాహిత్య పరిశోధకులుగా ఎన్నదగిన నారాయణరావు జననం జులై 14, 1931న శ్రీకాకుళం జిల్లాలోని అంబఖండి అనే కుగ్రామంలో. ఏలూరు సి.ఆర్. రెడ్డి కళాశాలలో బి.ఎ. డిగ్రీ పూర్తి చేసుకున్న నారాయణరావు ఆ కళాశాలలోనే సుమారు ఇరవయ్యేళ్లపాటు తెలుగు సాహిత్యాధ్యాపకుడిగా పనిచేశారు. 1974లో ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయం నుంచి డాక్టరేట్ పొందారు. 'తెలుగులో కవితా విప్లవాల స్వరూపం' అన్న పేరుతో 1978లో ఆయన ప్రచురించిన పిహెచ్.డి. సిద్ధాంత గ్రంథం తెలుగు సాహిత్య విద్యార్థులకు పరిశోధనా పద్ధతుల్లో కొత్త దారి చూపించడమేకాక, ఆనాటినుంచి ఈనాటికీ తెలుగుభాషలో వచ్చిన అత్యుత్తమ అధ్యయనాలలో ఒకటిగా ఎన్నబడుతూనే ఉంది.

1971లో అమెరికా వెళ్లిన నారాయణరావు, అక్కడి విస్కాన్సిన్ విశ్వవిద్యాలయంలో కృష్ణదేవరాయ పీఠపు విశిష్టాచార్యుడి హోదాలో తెలుగు భాషా సాహిత్యాలను 40 యేళ్లపాటు నిరాటంకంగా బోధించారు. అదే సమయంలో తన పరిశోధనలతో తెలుగు సాహిత్యానికి ప్రపంచ వేదికపై సముచిత స్థానాన్నేర్పరచారు. ఆపైన కొద్దికాలం షికాగో విశ్వవిద్యాలయంలో అధ్యాపకుడిగా కొనసాగిన నారాయణరావును, 2015లో కొప్పాక ఫౌండేషనావారు అట్లాంటాలోని ఎమరీ విశ్వవిద్యాలయంలో తాము ఏర్పరిచిన, తెలుగు సంస్కృతీ సాహిత్య చరిత్రల అధ్యయన పీఠాచార్యుడిగా ఆహ్వానించి గౌరవించారు. జెరూసలేమ్ లోని హిబ్రూ విశ్వవిద్యాలయం, న్యూయార్క్‌లోని జాన్ సైమన్ గూగెన్ హైమ్ పీఠం, బెర్లిన్ లోని వీజెన్ షాఫ్ట్ కాలేజ్ మొదలైన ప్రముఖ సంస్థలలో నారాయణరావు విశిష్ట సభ్యత్వాలు వారి సుదీర్ఘ సమున్నత సాహిత్య ప్రస్థానంలో అందుకున్న అనేకానేక పురస్కారాల్లో కొన్ని మాత్రమే.

గత రెండు శతాబ్దాలుగా పాశ్చాత్య మేధావుల ఆసక్తి, అధ్యయనం భారతీయ చింతన, తత్వశాస్త్రాలు, సంస్కృత భాషాసాహిత్యాలకు పరిమితమయింది. ఎంతో విస్తృతము, విభిన్నమూ అయిన ఇతర భారతీయ భాషలలోని సాహిత్య మంతా 'ప్రాంతీయ భాషా సాహిత్యం ' పేరిట ఒక మూలకు నెట్టివేయబడి తగిన గుర్తింపుకు నోచుకోలేకపోయింది. ఇక, సుసంపన్నమయిన మౌఖిక సాహిత్యానికి ఆ నామమాత్రపు గుర్తింపు కూడా దక్కలేదు. 20వ శతాబ్దపు మధ్య కాలానికి ఈ పరిస్థితి మారి ప్రాంతీయ, మౌఖిక సాహిత్యాల అధ్యయనం క్రమేపీ ప్రాధాన్యతను సంతరించుకుంది. ఇలా సంస్కృతేతర భాషా సాహిత్యం , మౌఖిక సాహిత్యం తగినంత గుర్తింపు పొందడంలో నారాయణరావు కృషి అమూల్యమైనది. ఎ.కె. రామానుజన్, సంజయ్ సుబ్రహ్మణ్యం, డేవిడ్ షూల్మన్ వంటి ప్రసిద్ధ సాహిత్య చరిత్రకారులు, అధ్యయనశీలురతో కలిసి భారతీయ మౌఖిక, సాంప్రదాయ సాహిత్య సంస్కృతీచరిత్రలపై నారాయణరావు చేసిన పరిశోధనలు, వెలువరించిన అధ్యయన ఫలితాలు అనితరసాధ్యమైనవి అనడం అతిశయోక్తి కాదు.

అల్లసాని పెద్దన మనుచరిత్రము, పింగళి సూరన కళాపూర్ణోదయము, పాల్కురికి సోమనాథుని బసవపురాణము, నంది తిమ్మన పారిజాతాపహరణము వంటి కావ్య సాహిత్యం మొదలుకొని గురజాడ అప్పారావు కన్యాశుల్కం, చాసో

కథలు, విశ్వనాథ సత్యనారాయణ నవలికలు, వచన కవిత్వం వంటి వర్తమాన, ఆధునిక సాహిత్యం దాకా ఇతర అధ్యాయులతో కలిసి నారాయణరావు ఎన్నో ఆంగ్లానువాదాలు చేశారు. ఇలా వెయ్యేళ్లపాటి సాహిత్యాన్ని ఇంత విస్తృతంగా అధ్యయనం చేసి, అనువదించి, ప్రపంచానికి తెలుగు సాహిత్యంపట్ల ఒక సమగ్రమైన అవగాహన నిచ్చిన వ్యక్తి చరిత్రలో బహుశా మరొకరు లేరు.

నారాయణరావు చేసినవి కేవలం అనువాదాలే అనుకోవడం ఆయన బహుముఖీయమైన కృషిని తక్కువ చేయడమే అవుతుంది. ఒక కావ్యాన్ని కేవలం అనువదించడమేకాక, ఆ కావ్యపు విశిష్టతను, విశ్లేషించి అర్థం చేసుకోవలసిన పద్ధతులను, అనువాదపు సందర్భాన్ని, తద్వారా సాహిత్య చరిత్రను ఒక కొత్త దృక్కోణం నుంచి చూడవలసిన అవసరాన్ని తన అనువాదాలతో పాటు అనుబంధంగా అందించడం ద్వారా సాహిత్యాన్ని ఎలా చదవాలి, ఎందుకు చదవాలి అనేది కూడా తెలియచెబుతూ నారాయణరావు భావి భాషాసాహిత్య పరిశోధకులకు మార్గదర్శిగా నిలిచాడు. నారాయణరావు సాహిత్య పరిశ్రమలో అనువాదాలు కేవలం ఒక భాగం మాత్రమే. ఆంగ్లేయుల పరిపాలనాకాలం నుంచి, ఇటీవల వరకూ భారతీయ సంస్కృతి, సాహిత్యం పట్ల పాశ్చాత్యుల ధోరణి, వారి విశ్లేషణా పద్ధతి ఒకే మూసలో ఉంటూ వచ్చింది. భారతీయ సాహిత్యం ఆ పాశ్చాత్య విశ్లేషణా పద్ధతులకు లోబడదని, దానికి విభిన్నమైన పంథా కావాలని ప్రతిపాదించి పాశ్చాత్య విమర్శాధోరణుల పరిమితులను సుస్పష్టం చేశాడు. శ్రీనాథుని వంటి కవుల సాహిత్య చరిత్ర గురించి, తెలుగులో చాటు కవిత్వం, మౌఖిక సాహిత్యపు తీరుతెన్నులు ఇత్యాది సాహిత్య సాంస్కృతిక అంశాల గురించి నారాయణరావు పరిశోధనాపత్రాలను ప్రచురించి, వాటి ద్వారా ప్రాచీన భారతీయ సాహిత్యాన్ని చదవడానికి, అర్థం చేసుకోవడానికి సరికొత్త పద్ధతులను, దృక్కోణాలనూ ప్రతిపాదించాడు.

డేవిడ్ షూల్మన్, సంజయ్ సుబ్రహ్మణ్యంలతో కలిసి నారాయణారావు రాసిన 'టెక్చర్స్ ఆఫ్ టైమ్' అన్న పుస్తకం, 'భారతీయులకు చారిత్రక స్పృహ లేదు' అన్న పాశ్చాత్యుల నిశ్చితాభిప్రాయాన్ని కేవలం ఒక అపోహగా నిరూపించి, పాశ్చాత్య సాహిత్యకారులు భారతీయ సాహిత్యాన్ని అధ్యయనం చేసే తీరును పూర్తిగా మార్చివేసింది. ఈ పుస్తకం ఈనాటికీ ప్రపంచపు నలుమూలల్లోని విశ్వవిద్యాలయాల భాషాసంస్కృతీ విభాగాలలో విరివిగా చదవబడి, విద్వాంసుల చర్చలలో సజీవంగా నిలిచి ఉంది.

రామాయణాది పౌరాణిక గాథలు, భారతీయులకే ప్రత్యేకమైన నీతికథా సంప్రదాయం వంటి విషయాలపై నారాయణరావు విశ్లేషణ లోతైనది. ఆంగ్లేయుల పాలన వల్ల మనం కోల్పోయిన సాహిత్య సంస్కృతీ సంపద విలువను, మనం పోగొట్టుకున్న భారతీయతను, మనదైన సాహిత్య చారిత్రక దృక్పథాన్ని వివరించి చూపుతూ, ఆంగ్లేయుల రాకకు పూర్వమే భారతదేశంలో సాహిత్య సాంస్కృతిక ఆధునికత ఉన్నదని, ఆంగ్లేయుల ప్రభావం వల్ల వచ్చినది మాత్రమే ఆధునికత కాదనీ తన వ్యాసాల ద్వారా నారాయణరావు తెలియజెప్పాడు.

నారాయణరావు బహుముఖ ప్రజ్ఞాశీలి. కవి, రచయిత, విమర్శకుడు, సాహిత్య పరిశోధకుడు. సాధారణతలో అసాధారణనూ, అసాధారణలోని సాధారణతనూ చూడగల్గినవాడు. తన అభిప్రాయాలతో, పరిశీలనతో, చర్చలతో సాహిత్యాధ్యయనంలో విద్యార్థులకు, సాటి అధ్యాపకులకూ కొత్త ఉత్తేజాన్ని కలిగించినవాడు. తార్కిక మేధావులు, సృజనశీలురు ఎందరి గురించో వింటూనే ఉన్నాం, చదువుతూనే ఉన్నాం. కాని, తార్కికత, సృజనోద్వేగం కలగలసిన వ్యక్తులు చాలా అరుదుగా కనిపిస్తారు. నారాయణరావు అలాంటి అరుదైన వ్యక్తి. భారతీయ సాహిత్యానికి నారాయణరావు చేసిన కృషి అపారమైనది. బహుముఖీనమైనది. అత్యంత ముఖ్యమైనది. రాబోయే ఎన్నో తరాల సాహిత్యాధ్యాయులను, చరిత్రకారులను, మేధావులను ప్రభావితం చేయగల్గినది. కనుకనే ఆయనకు గౌరవసభ్యత్వం ఇవ్వడం ద్వారా సాహిత్య అకాడెమి నారాయణరావు కృషిని గుర్తించి గౌరవించడం అన్నివిధాలా సముచితం, ముదావహం.

ఇ. సాయి రామ్
బి.ఏ (హెచ్ఇపి)

కాలం నా మిత్రుడు అయితే..!

కాలం నా మిత్రుడు అయితే.. కాలంతో స్నేహం చేసి కాలంతో సమంగా నడుస్తూ, నేను చేయవలసిన పనులు చేస్తూ కాలంతో సాగుతుంటాను. కాలంతో పాటు కష్టాలు, నష్టాలు, ఒడుదుడుకులు ఎన్ని ఎదురైనా బెదిరి పోకుండా ఎదుర్కొని వాటిని సాధిస్తాను. ఈ విధంగా కాలంతో నడుచు కుంటూ, కాలంతో స్నేహం చేస్తాను.

ఐ. నరేష్
బి.ఏ, (హెచ్ఇపి), ఫస్ట్ ఇయర్

చేసిన పొరపాట్లకు వీడ్కోలు

నేను చేసిన పొరపాట్ల వలన ఈ ఏడాది పోతే కాలం తిరిగిరాదు. అనగా మనం ఈ సంవత్సరంలో మనం తెలుసుకున్న మంచి విషయాలు ఏది మంచి, ఏది చెడు తెలుసుకోవడం. నేను చేసిన పొరపాట్లను నేనే సరిదిద్దుకోవాలి. ఇప్పటి నుంచి నాకు నేను ఒక ప్రశ్నగా మారాలి. రాబోయే కొత్త సంవత్సరం నుండి నేను పొరపాట్లు మానేయాలి అనుకుంటున్నాను. అనగా నా జీవితంలో ఒక మంచి చదువు చదువుకుని మంచి ఉపాధ్యాయుడుగా అవ్వాలి అని నా కోరిక. కాని ఆ టైమ్‌ను ఇప్పటి నుంచి అయినా మారాలి అని నా అభిప్రాయం. ఇప్పటి నుంచి ఏ పొరపాట్లు అయిన సరిదిద్దుకుని మంచి మార్గాల్లో ఉండాలి. రాబోయే సంవత్సర కాలంలో ఒక మంచి శ్రద్ధతో ఉండాలి.

గత సంవత్సర కాలంలో కరోనా ముంచేసింది. అప్పట్లో మనం చాలా పొరపాట్లు చేసి ఉంటాం. కాబట్టి గత సంవత్సరంలో చదివిన అన్ని పాఠాలు మర్చిపోయి ఉంటాం. రాబోయే కాలంలో ఒక పద్ధతిగా, క్రమశిక్షణగా ఉండాలి అని నా అభిప్రాయం. ఇప్పటి నుండి కళాశాలలో మంచిగా ఉండి మంచిపేరు తెచ్చుకోవాలనేది నా కోరిక.

పి. గోపి
బి.ఏ, (హెచ్ఇపి), ఫస్ట్ ఇయర్

చేసిన పొరపాట్లకు వీడ్కోలు... చేయాల్సిన పొరపాట్లకు స్వాగతం

కాలం పోతే తిరిగిరానిది. మనిషి జీవితంలో చేసిన పొరపాట్లను మార్చలేము కానీ, ఆ పొరపాట్లు మరొకసారి చేయకుండా సరిదిద్దుకోవచ్చు. పొరపాట్లు చేయడం సహజం. పొరపాటు చేసిన తర్వాత దానిని గుర్తించి సరిచేసుకోవడం ఉత్తమం.

నా జీవితంలో అనేకమార్లు పొరపాట్లు చేస్తూ ఉన్నాను. అది పొరపాటున చేశాను అని తెలుసుకునే లోపే మరొక పొరపాటు ఏమీ చేయాలో తెలియని పరిస్థితి. ఎవరిని అడగాలో గుర్తించలేని అయోమయం. నేను తెలిసి తెలియక ఎన్నో పొరపాట్లను చేశాను. వాటిని సరిదిద్దుకునే ప్రయత్నంలో సఫలం అవుతాననే ఆశ.

గత సంవత్సరం కరోనా మహమ్మారి వలన దేశాలలో ఎలాంటి సంక్షోభం వచ్చిందో, నా జీవితంలో కూడా అలాంటి సంక్షోభమే ఎదురైంది. కరోనాకి ముందు ఇంట్లో డబ్బుని విచ్చలవిడిగా ఖర్చు చేస్తూ, సినిమాలకు అలవాటు పడి కొత్త సినిమా వచ్చిందంటే వెళ్ళే నేను, నేడు నా పరిస్థితి, మా తల్లిదండ్రుల కష్టం అర్థం చేసుకుని సినిమాలకు వెళ్ళడం మానేశాను. నా తల్లిదండ్రులు రేయనకపగలనక కష్టపడి నాలుగు మెతుకులు సంపాదిస్తుంటే నేనేంటి? నేను చేస్తున్న పనేమిటి? అని నా మీద నాకే అసహ్యం పుట్టి, నా తల్లిదండ్రులకు ఆసరాగా పనికి వెళ్ళడం మొదలు పెట్టాను.

నేను చేసిన ఇంకొక పొరపాటు నా మిత్రుడిని ద్వేషించడం. అనుకోని సంఘటనల వలన మధ్యవర్తుల వలన నాకు, నా మిత్రునికి రెండు నెలలు గ్యాప్ రావటం జరిగింది. కాని అందులో నా మిత్రుడి తప్పేమి లేదని, నేనే అపార్థం చేసుకున్నానని తెలుసుకుని నా మిత్రుడిని క్షమాపణ అడిగాను. అతడు దానిని స్వీకరించి నాతో మునుపటిలా ఉండటం మొదలు పెట్టాడు.

ఇక్కడ నేను నా పొరపాటును తెలుసుకోవటం వలన మధ్యవర్తుల మాట వినకూడదు అని నిర్ణయించుకున్నాను.

ఇక ఈ సంవత్సరం నుంచి నేను చేద్దాం అనుకుంటున్న పొరపాట్లు ఏమిటంటే.. ఇంతకు ముందు కరోనా వల్ల పుస్తకాలు చదవడానికి దూరమయ్యాను. సోషల్ మీడియాకి అలవాటు పడ్డాను. ఇంటికి వెళ్ళిన దగ్గర నుంచి మొబైల్ వాడటమే పనిగా తయారైంది.

ఇక మీదట గ్రంథాలయంలో రోజుకొక పుస్తకం ఐనా చదవాలని నిర్ణయించుకున్నాను. సోషల్ మీడియాని దూరం పెట్టి, మొబైల్ వాడకం తగ్గించి, నా చదువు మీద దృష్టి సారించాలని అనుకుంటున్నాను.

పి. నందిని
బి.ఏ, ఫస్ట్ ఇయర్

చేసిన పొరపాట్లకు వీడ్కోలు

నేను, అనగా పి.నందిని గడిచిన కాలం 2021 సంవత్సరంలో తెలిసి తెలియక ఎన్నో పొరపాట్లు చేశాను. గతంలో చేసిన పొరపాట్లకు ఎవరైనా సరే ఫలితం అనుభవించక తప్పదు. కనుక ఇప్పుడు 2021 సంవత్సరంలో ఎన్నో విషయాల్లో తెలిసి తెలియక పొరపాట్లు చేశాను. కనుక రాబోతున్న నూతన సంవత్సరం 2022లో మాత్రం ఎటువంటి తప్పులు చేయాల్సిన పరిస్థితి రాకుండా పొరపాట్లు చేయకుండా ఉంటాను. ఈ రాబోయే 2022 సం॥లో అందరితో స్నేహంగా మంచిగా ఉంటాను. పెద్దవారు నేర్పిన అలవాట్లు, చెప్పిన మంచి మాటలను గౌరవిస్తూ వారు చెప్పిన విధంగా వుంటాను. 2022లో ఎటువంటి తప్పులు చేయనని ప్రమాణం చేస్తున్నాను..

హర్షవర్ధన్

కాలానికి నా లేఖ

మిత్రమా... కాలమా!

ప్రతి మనిషి జీవితంలో కాలం అనేది ముఖ్యంగా ఉండాలి. మనిషి కాలాన్ని బట్టి రోజువారి పనులను కొనసాగిస్తాడు. కాబట్టి కాలం అనేది మనిషి జీవితంలో ఒక ముఖ్య భాగం. మనిషి జీవితం అంతా కాలంతో ముడిపడి ఉంటుంది. మనిషి కాలంతో పాటు జీవితాన్ని కొనసాగిస్తాడు. పాత కాలంలోను మనుషులు ప్రతి రోజు తమ పనులను ఆకాశంలోని సూర్యుని గమనాన్ని బట్టి లేదా నీడను బట్టి కొనసాగించారు. పెద్ద పెద్ద వ్యాపారస్తులు లేదా విద్యార్థులు కాలాన్ని బట్టి తాము అనుకున్న లక్ష్యాన్ని సాధిస్తారు. కాబట్టి కాలం మనిషి జీవితంలో ముఖ్య పాత్ర వహిస్తుంది. కాబట్టి మనిషి జీవితాల్లో కాలం చాలా చాలా ముఖ్యం. విద్యార్థి తన జీవితం మొత్తం కాలంతో ముడివేసి ఉంటుంది. కాబట్టి ముఖ్యంగా కాలం మనిషి జీవితాల్లో ముఖ్య పాత్ర వహిస్తుంటుంది.

జి. బాబు
బి.ఏ, ఫస్ట్ ఇయర్

చేసిన పొరపాట్లకు వీడ్కోలు

గత సంవత్సరం ముఖ్యంగా సమయం వృధా చేశాను. సమయాన్ని సద్వినియోగం చేసుకోలేకపోయాను. నాకంటూ ఒక నిర్దిష్ట ప్రణాళిక లేకపోవడంతో చదువు పట్ల శ్రద్ధ చూపలేకపోయాను. చదువుకునే సమయాన్ని పని కోసం కేటాయించి సమయాన్ని ఒక వైపు వృధా చేసి, మరో వైపు చదవకపోవడంతో ఆన్‌లైన్ కోసమని తీసుకున్న ఫోన్‌ను చదవడానికి ఉపయోగించలేదు.

ఒక మూడు నెలలపాటు ఆ ఫోన్‌లో గేమ్స్ ఆడటానికే సమయం వృధా అయింది. ఆ తరువాత తెలిసింది చదువుంటే బావుండేదని. ఆ తరువాత దాన్ని అమ్మేసి బైక్ తీసుకుని మరో తప్పు చేశాను. ఎందుకంటే ఆ సమయంలో నేను ఉద్యోగం కోసం వెళ్ళాను. అక్కడ నాకు ఫోన్ అవసరం ఉంది. ఉద్యోగం చేస్తూ నాలుగు నెలల తరువాత అక్కడి నుండి ఇంటికి వచ్చి మరో తప్పు చేశాను. అక్కడి నుండి ఇంటికి వచ్చి రెండు నెలల పాటు ఏం చేయకుండా సమయాన్ని వృధాగా గడిపాను. ఆ తరువాత డిగ్రీకి వెళ్ళిన తరువాత మొదటి నెల కూడా అలాగే సద్వినియోగం చేసుకోలేక పోయాను. ముఖ్యంగా వృధాగా ఖర్చు చేశాను.

నేను ఉద్యోగం చేస్తూ మొదటి నెల జీతంతో అక్కడ ఫోన్ అవసరం అని ఫోన్ తీసుకున్నా కాని, అది నా అజాగ్రత్త వల్ల నీళ్ళల్లో పడి నెల కాకముందే పని చేయకుండా పోయింది. ఆ తరువాత మళ్ళీ ఇంకో ఫోన్ తీసుకున్నా అక్కడ ఉన్నప్పుడు బట్టల మీద ఎక్కువగా డబ్బులు ఖర్చు చేశా. మళ్ళీ పుట్టినరోజు సందర్భంగా ఐదువేలు ఖర్చు చేశాను. ఆ తరువాత అనిపించింది ఎందుకు ఖర్చు చేశానా... అని. ఎందుకంటే ఆ సమయంలో ఇంట్లో ఉన్న అమ్మానాన్న అక్కలకి జ్వరంతో ఇంట్లో ఉన్నారని తెలిసింది. నేనేమో వేరే ప్రదేశంలో ఉన్నా. రావటానికి డబ్బు లేదు. వచ్చినా చూపించడానికి లేదు. అప్పుడు కంపెనీ నుండి పదివేలు అడ్వాన్స్ తీసుకొవాల్సి వచ్చింది.

పొలం విషయంలో ఎక్కువగా నిర్లక్ష్యం చేయటం వలన తోట వ్యాధికి గురై పనికి రాకుండా పోయింది. బండిపై రాత్రిళ్ళు తిరగడం ఎక్కువైంది. ఈ తప్పులు నేను చేసానని డిగ్రీకి వచ్చాక తెలిసొచ్చింది అది కూడా చివర్లో. అందుకని ఇప్పుడైనా ఇలా జరగకుండా నాకంటూ ఒక నిర్దిష్ట ప్రణాళిక ఏర్పర్చుకుని దాన్ని పాటిస్తూ భవిష్యత్తులో ఉన్నతమైన స్థానాన్ని చేరడానికి ప్రయత్నిస్తాను.

ఎంత గొప్పగా జీవించావో నీ
చేతులు చెప్పాలి... ఎంత గొప్పగా మరణించావో
ఇతరులు చెప్పాలి.... – మహాత్మా గాంధీ

ఎస్. స్పందన
బి.ఏ, ఫస్ట్ ఇయర్

చేసిన పొరపాట్లకు వీడ్కోలు

నేను, అనగా ఎస్. స్పందన గడిచిన కాలం అనగా 2021 సంవత్సరంలో తెలియక చేసిన పొరపాట్లను తెలిసి తెలియక చేసిన పొరపాట్లు ఏమైనా చేస్తే నా పొరపాట్లకు వీడ్కోలు చెబుతున్నాను. నూతన సంవత్సరం 2022లో చేయాల్సిన పొరపాట్లకు స్వాగతం చెబుతున్నాను. ఇప్పుడు నేను ఎలాంటి పొరపాట్లు చేయను. తెలియక గతంలో నేను చేసిన పొరపాట్లను మళ్ళీ చేయను. పొరపాటున 2022లో పొరపాట్లు చేస్తే వెంటనే సరిదిద్దుకోనే ప్రయత్నం చేస్తాను. మళ్ళీ అటువంటి పొరబాట్లు జరగకుండా జాగ్రత్త పడతాను.

ఇట్లు

నీ విధేయురాలు

వి. శ్రీజ
బి.ఏ, ఫస్ట్ ఇయర్

చేసిన పొరపాట్లకు వీడ్కోలు

నేను చేసిన పొరపాట్లు, కాలేజికి రాలేదు, కాలేజీ ఉన్నా కూడా క్లాసులు జరగవు అని చెప్పి రాలేదు. కొత్త ఫోను వచ్చిన తరువాత దానితో ఉండి ఆటలు ఆడాను. చెప్పిన పని కూడా వినకుండా ఫోన్‌తో ఉండేదాన్ని. ఎన్నో పొరపాట్లు చేసి ఒకరి మీద వేసి నేను తప్పించుకునేదాన్ని. కానీ మళ్ళీ తిరిగి రాని ఈ సంవత్సరంలో ఎన్నో తప్పులు, పొరపాట్లు, ఆనందం అని ఈ రోజుతో వీడ్కోలు. కాని జరిగిన కొన్ని తప్పులు ఏ రోజైనా గుర్తుకు వస్తాయి. చేసిన తప్పులు, పొరపాట్లకు క్షమించమని కోరుతున్నాను. ఈ కొత్త సంవత్సరంలో ఎటువంటి పొరపాట్లు, తప్పులు జరగవని కొత్త సంవత్సరానికి స్వాగతం.

నేను చాలా భయంతో ఎంతో ఓర్పుతో నా ప్రయాణం సాగించాను. ఎన్నో గొడవలు, కాని ధైర్యంతో ముందుకు అడుగు వేస్తాను. మళ్ళీ ఇలాంటి విషయాలు మళ్ళీ రాకూడదు అని వచ్చినా, తట్టుకునే శక్తి కొత్త సంవత్సరం ఇస్తుందనే నమ్మకం. కరోనా రావటం దానితో మనుషులు మారటం జరిగింది. దానివల్ల బంధాలు కూడా చాలా దూరం అయ్యాయి. అస్సలు ఉంటామో లేదో అని ప్రతిరోజూ భయంతో గడుస్తుంది. ఈ జీవితం ఇలా జరిగిన ఈ సంవత్సరంలో వచ్చే ఈ కొత్త సంవత్సరంలో జరగకూడదు అని అనుకుంటున్నాను. ఈ కొత్త సంవత్సరంలో ఎలాంటి తప్పులు చేయను అని నమ్ముతున్నాను.

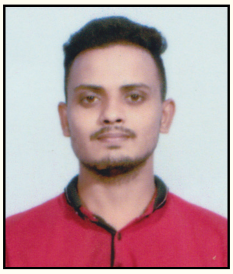

జి. మోహన్ కుమార్
బి.ఎ., ఫస్ట్ ఇయర్

వైరాయణం

మా డిగ్రీ కళాశాలలో జరిగిన జిజ్ఞాస ప్రాజెక్టు వర్కులో భాగంగా మా తెలుగు గురువుగారు ఆర్. సీతారాం గారి పర్యవేక్షణలో నేను ఒక పుస్తకాన్ని చదవడం జరిగింది. ఈ పుస్తకం నన్ను చాలా ఆలోచింపచేసినది. ఈ పుస్తకం పేరు "వైరాయణం". మూడో ప్రపంచ యుద్ధ కవితా సంపుటి. దీనిని మువ్వా శ్రీనివాసరావు గారు వ్రాసినారు. ఎందుకు ఈ పుస్తకం నన్ను ఆలోచింపచేసిందంటే మువ్వా శ్రీనివాసరావు గారు ప్రపంచాన్ని గడగడలాడించిన కరోనా వల్ల ప్రజలు ఎలాంటి ఇబ్బందులు ఎదుర్కొన్నారు అనేటు వంటి విషయాలపై మరియు తాను కరోనా వల్ల అనుభవించినా అనుభావాలను దృష్టిలో పెట్టుకుని కొన్ని కవితలు రాయడం జరిగింది.

ఈ పుస్తకం పేరు వైరాయణం అని మువ్వా శ్రీనివాసరావు గారు నామకరణం చేయడం జరిగింది. దీనికి అర్థం నాకు తెలిసి వైరా అంటే "వైరస్" యణం అంటే "రణం" అనగా యుద్ధం. మనుషులు కరోనా వైరస్‌తో ఎలాంటి యుద్ధాన్ని చేస్తున్నారో ఈ పుస్తకంలో తన కవితల ద్వారా చదివిన వారికి చాలా బాగా అర్థమయ్యే విధానాలలో రాయడం జరిగింది. ఈ పుస్తకంలోని ఒక కవితలో మువ్వా శ్రీనివాసరావు గారు ఇలా వ్రాశారు.

అబాలా అన్నావు, తబాల అన్నావు..
ఆడది అన్నావు
వంట ఇంటికి పరిమితం అన్నావు
పురుషులు అన్నావు,
పశుబలానికి ప్రతీక అన్నావు

కాని ఇప్పుడు నువ్వు అంటుకుంటే పోయేవాళ్ళలో పురుషులే ఎక్కువ అంటా.. అంటూ కరోనాను కారణ జన్మురాలితోను మరియు మరణా జన్మురాలితోను పోల్చారు. ఇలాంటి అద్భుతమైన కవితా సంపుటికలు ఎన్నో రాయడం జరిగింది.

ఈ కవితలు చదివిన వారు కచ్చితంగా కరోనా పట్ల భయాన్ని వదిలి మనుషులు కచ్చితంగా మనోధైర్యాన్ని నింపుకుంటారు. శ్రీనివాసరావు గారు కూడా కవితా సంపుటికలు అందరికి అర్థమయ్యేరీతిలోనే వ్రాశారు.

కరోనా వల్ల బంధుత్వాలు విడిపోయాయి. లాక్‌డౌన్ కారణంగా ప్రజలు ఒంటరితనాన్ని ఎలా అనుభవించారో, ఒంటరి తనం వల్ల ఎలాంటి అనుభావాలు, పనులు, కొత్త ఆలోచనలు సంభవించాయో ఈ కవితా సంపుటికలో వ్రాయబడ్డాయి.

అన్ని రోగాలకు ముఖ్య వైద్యం వ్యక్తి యొక్క మనోబలం, ఆత్మవిశ్వాసం, మనోధైర్యం. మువ్వా శ్రీనివాసరావు గారు ఈ కవితా సంపుటి ద్వారా ప్రజలలో వాటిని నింపి కరోనా పట్ల భయాన్ని తొలగిస్తుంది. కరోనాని జయించడాని ఇది ఒక మెడిసిన్‌లా పనిచేస్తుందని నేను భావిస్తున్నాను. ఈ పుస్తకంలో మువ్వా శ్రీనివాసరావు గారు భారతదేశ ప్రభుత్వం పై, రాజకీయ నాయకులపై, రాష్ట్ర ప్రభుత్వంపై, మెడికల్ మాఫియా పై విమర్శలు గుప్పించారు. ఈ విమర్శలు నన్ను కూడా ఆలోచింపచేశాయి. మొత్తానికి "వైరాయణం" మూడో ప్రపంచ యుద్ధ కవిత సంపుటిక ద్వారా మువ్వా శ్రీనివాసరావు గారు తన కవితల ద్వారా కరోనా పట్ల భయాన్ని పొగొట్టి మనోధైర్యాన్ని నింపుతుంది. ఈ పుస్తకంపై అనేక మంది రచయితలు ప్రశంసలు కురిపించారు. చివరిగా ఈ పుస్తకం కరోనా భయాన్ని పోగొట్టి మనోధైర్యాన్ని నింపే మెడిసిన్‌లా నేను భావిస్తున్నాను..

ఎస్. భవాని
బి.ఏ., (హెచ్ఇపి), సెకండ్ ఇయర్

ఆంధ్ర సంస్కృత కోశము

1. అంగణం : మానవుడు నివసించడానికి నిర్మించుకునే దానిని అంగణం అని అంటారు.
2. లక్షణం : మానవుడు అనుకున్న దానిని సాధించడాన్ని లేదా ప్రయత్నించడాన్ని లక్షణం అంటారు.
3. క్రోధ : మానవుడు ఒకరి పట్ల అంగీకారముతో ప్రతీకారం తీర్చుకోవడాన్ని క్రోధ అంటారు
4. బహులం : ఏదైనా ఒక విషయం వినసొంపుగా ఉంటే దానిని బహులంగా ఉంది అని అంటారు.
5. గండమూలం : మానవునికి ఏదైనా ప్రమాదం జరిగితే దానిని గండమూలం అంటారు.
6. మనోదుఃఖం : మానవునికి ఒక కష్టం కలిగినప్పుడు వచ్చే దానిని మనోదుఃఖం అంటారు.

బి. నిహారిక
బి.ఏ., (హెచ్ఇపి), సెకండ్ ఇయర్

ప్లాస్టిక్ యుగం

పూర్వకాలం మన చరిత్రలో ఒక నాగరికతను గాని, ఒక కాల పరిణామాన్ని గురించి చెప్పేటప్పుడు "పాత రాతియుగం", "కొత్త రాతియుగం" అని చెప్పేవారు. అంటే అప్పుడు రాతి వస్తువులు ఎక్కువగా వాడుక చేసేవారని, పనిముట్లు, యుద్ధ సామగ్రి కూడా రాతితోనే తయారయ్యేవని తెలుస్తోంది. అలాగే ప్రస్తుత నాగరికతను చెప్పాలంటే "ప్లాస్టిక్ యుగం" అనాలి. ఈ పుస్తకం చదివితే ప్రస్తుతం మనం ప్లాస్టిక్‌ను ఎన్ని తరహాలుగా ఉపయోగిస్తున్నామో తెలుస్తుంది. మనకి తెలిసినంతలో అది ఉపయోగపడని చోటేలేదు. ఇంతగా మనలను ఆకర్షించిన "ప్లాస్టిక్"ను గురించి ఇంత రమ్యంగా రాసి ఈ పుస్తకాన్ని రూపొందించిన భరద్వాజ గారిని అభినందిస్తున్నాను.

ఈ మాటలు రాసిన వారు శ్రీపాద రామచంద్రరావు గారు. ప్లాస్టిక్ ప్రపంచం అనే పుస్తకాన్ని రావూరి భరద్వాజ గారు రాశారు. ఈ పుస్తకంలో ప్లాస్టిక్ వాడటంలోని మంచి, చెడులను వివరించారు. పుస్తకాలు చదవడం వలన మనకు మంచి విషయాలు తెలుస్తాయి.

బుక్స్ రీడర్స్ క్లబ్ పాఠకులు

ఔషధ మొక్కలు : భారతీయ నామాలు

సాధారణంగా మనం వృక్షశాస్త్ర సంబంధమైన మొక్కలు తదితరాలకు శాస్త్రీయ నామాల గురించి వింటూ ఉంటాం. ఆయా భాషలలో వ్యవహారిక నామాలు కూడా తెలుసుకుంటాం. ఇక్కడ కొన్నింటికి సంబంధించి భారతీయ భాషల్లో ఎట్లా వ్యవహరిస్తారో తెలుసుకుందాం.

1. ఏలక్కాయ : Elettaria Cardamomum (L) Maton – కార్డమమ్

కుటుంబం : జంజిబరేసి

భారతీయ పేర్లు :

హిందీ – ఛోటీ ఎలాయితీ

బెంగాలీ – ఏలాయిచీ

మళయాళం – ఏలమ్

మరాఠీ – వెల్‌డోడి

సంస్కృతం – ఏల, ఉపకుంచిక

తమిళం – ఏలకి, ఏలమ్

2. దాసిన చెక్క : Cinnamomum Zeylancium Blume – సినమోన్

భారతీయ పేర్లు :

హిందీ – దాల్చిని

బెంగాలీ – దాల్చిని

గుజరాతీ – దాల్చిని

కన్నడ – లవంగపట్టె

మరాఠీ – దాల్చిని

ఒరియా – దాల్చిని

పంజాబీ – దాల్చిని

సంస్కృతం – దారుశిల

తమిళం – కన్నలవంగపట్టె

3. ఇంగువ : Ferula Narthex Boiss – అసఫోయిటిడ

కుటుంబం : అంబెల్లిఫెరే

భారతీయ పేర్లు :

హిందీ – హింగ్

బెంగాలీ, గుజరాతీ, కన్నడ – హీంగ్

కాశ్మీరీ – యాంగ్, సేవ్

మళయాళం – పెరుంగాయం

మరాఠీ – హిండ్

ఒరియా – హింగూ

సంస్కృతం – బాల్హికా, అగుడగంధా

తమిళం – పెరుంగాయం

4. ఇప్ప : Madhuca Indica Gmel Syn. Bassia Latifolia – మధుక

కుటుంబం : సపోటీసి

భారతీయ పేర్లు :

హిందీ – మహువా

బెంగాలీ – మహువా

గుజరాతీ – మహుడో

కన్నడ – హిప్పె

మళయాళం – పూనం

మరాఠీ – మాహువా

ఒరియా – మాహుక

సంస్కృతం – మధుక, వనప్రస్త

తమిళం – ఏలప్పె

కె. విజయలక్ష్మి
లెక్చరర్, ఇంగ్లీష్

విద్య

విద్య అంటే...
మనిషిని మానసిక పరిణితి వైపుకు నడిపించే దిక్సూచి
విద్య అంటే...
ఉన్న స్థితి నుంచి మహోన్నత స్థితికి మార్చే దశ
విద్య అంటే...
అనాగరికత నుంచి నాగరికత వైపుకు అడుగులు వేసే మార్గం
విద్య అంటే...
అశాంతి నుండి ప్రశాంతత వైపుకు వీచే పవనం
విద్య అంటే...
సౌభ్రాతృత్వం పరిఢవిల్లే పదబంధం
విద్య అంటే...
వికృతి నుంచి ప్రకృతికి దారి చూపే సన్మార్గం
విద్య అంటే...
ప్రాపంచిక జ్ఞానాన్ని అందించే పదకోశం
విద్య అంటే...

విద్య అంటే మనిషి నుండి మనీషిగా రూపాంతరం చెందే అవకాశం. జ్ఞానం పొందకుండా విద్యలెన్ని నేర్చిననూ ప్రయోజనం శూన్యం.

అందుకే...
జ్ఞానవిద్యా విహీనస్య...
విద్యాజాల నిరర్థకం.!

సిహెచ్. ప్రత్యూష
బిఎస్సీ (ఎంపిసి), థర్డ్ ఇయర్

చదవండి... చదవండి... బాగా చదవండి..

మిత్రులారా..

నేను మన కాలేజ్ లైబ్రరీలో "Mathods of Real Analysis" అనే పుస్తకం చూశాను. ఈ పుస్తకం యొక్క రచయిత Richard R. Goldberg - North Western University. ఈ పుస్తకం 1964లో మొదట ప్రచురింపబడినది.

ఈ పుస్తకంలో మొత్తం 12 చాప్టర్లు ఉన్నాయి. అవి ఈ క్రింది విధముగా పేర్కొబడినవి.

1. Sets and Functions
2. Sequences of Real Numbers
3. Series of Real Numbers
4. Limits and Metric Spaces
5. Continuous Funcations on Metric Spaces
6. Connectedness, Completness and Compatness
7. Calculus
8. The Elementary Functions, Taylor Series
9. Sequences and Series of Functions
10. Three Famous Theorems
11. The Lebsesque Integral
12. Fourier Series

మీకు పైన పేర్కొనబడిన చాప్టర్లలో ఎటువంటి సందేహము ఉన్నా ఈ పుస్తకంలో చూసుకోవచ్చు.

అనుకున్న గమ్యం స్థిరంగా ఉండాలి. ఖచ్చితమార్గాన్ని నిర్ణయించుకోవాలి ప్రయత్నంలో రాజీ ఉండకూడదు.
అప్పుడే విజయం మనదవుతుంది. – రామకృష్ణ పరమహంస

టి. వీర దత్తాత్రేయ శర్మ
బిబిఏ, సెకండ్ ఇయర్

కవితా రచన :: నగరంలో వాన

మేధావుల కన్నీళ్ళు...
బాధితుల చెమట చుక్కలు..
పర్యావరణాన్ని ప్రాణంగా భావించే.
ప్రకృతి ప్రేమికుల కన్నీటి సముద్రపు అలలు...
నగర వీధులలో ప్రవహిస్తున్నాయి...
ఆషాడపు ఆగ్రహజ్వాలలుగా...
సుందర నగరాన్ని వల్లకాడుగ మార్చిన వరద జలమై...
ప్రాణాలు తీస్తున్నాయి...
చెరువుల్ని చెరిచి అంతస్తులు నిర్మించి..
కబ్జా కోరల్లో అవినీతి దాహంలో..
కాసుల కక్కుర్తి వరదలో ఏనాడో మునిగిపోయిన...
పాలకవర్గపు నిర్లక్ష్యపు నీరు...
మోరీలు దాటి మురుగు కంపు కొడుతూ...
వర్షాకాలపు అంటు రోగాలను మోసుకొచ్చింది...
అనుకోని వరదలు సామాన్యుల జీవితాలను ముంచుతోంది...
చెరువులని పునరుద్ధరిద్దాం...
మురికి కాలువలకు మరమ్మతులు చేద్దాం...
ఇంకుడు గుంతలు తవ్వి మనవంతు శ్రమదానం చేద్దాం...
నగరంలో వరదల వల్ల వచ్చే సమస్యలను అరికడదాం...
భావి తరాలకు నేర్పుదాం... బాధ్యతగా బ్రతుకుదాం...

Jignasa
State level
presentation
and Selection of
Student Study
Projects

participated
Students

పి. బాబు

కవితా రచన :: నగరంలో వాన

కర్షక సిరి సంపన్నతీ వాన
శతకోటి ప్రాణులకు ప్రాణదార ఈ వాన
“శ్రీశ్రీ” విప్లవ సంగీతం వాన
సప్తలోకాలకు జీవన దార ఈ వాన
వానమ్మ వానమ్మ అని గొంతెత్తిన
గొప్ప గానాల సవ్వడి ఈ వానమ్మ
వానమ్మ కరుణిస్తేనే సమస్తం చలించును.
హరివిల్లులు పడమరన కాస్తే,
ఇక చిన్నారులకు మహదానందమే...
జాగింగ్‌ల పేరుతో పార్కుల యంబటి
ఉరికే వారికి స్వర్గమే...
ఈ వాన పల్లెల్లో పడితే మహదానందం
మరి నగరాల్లో పడితే మాత్రం నరకయాతనే...
నాలుగు చుక్కలకే రోడ్లు మీద గుంతలు
ఆ గుంటలల్లో పడి నడవలేక వాహనాలు కిర్రు...
కిర్రు... ఆరన్లు
మీడియా వాళ్లు ఏం అయినా తక్కువా...!
వాహనాల మధ్య కెమెరాలు పట్టుకుని... కిందా మీదా
పడుతుంటారు...
విద్యుత్తు తన పని తాను చేసుకుంటుంది.
ఎవర్తేనా అడ్డొస్తే కాటు వేస్తుంది...
జనాలు కేకలు కావు... కావు... మని
అబ్బబ్బా... వాన దేవుడా కాస్త ఆగవయ్యా అని
వాన దేవుడు, నేను ఆగితే మీకు అన్నం దొరకదని...
చిన్న వాన పడితే ఇలా..
ఇక పెద్ద వాన పడితే...
ఆ గుంటలల్లో, వాగులల్లో పడి గల్లంతయిన
కేసులు చాలానే వున్నాయి...
రక్షక భటులు సల్లగుండ, వాళ్ల దయతోనే
నగరాలు ఇంకా నడుస్తున్నాయి..
చివరగా రాజకీయ నాయకులు
ఉన్నారు.. కానీ... లేనట్టే...
అంతా అంతమై... సగం మునిగాక
టి.వి. తెరలపై తేలతారు... తాజా వార్తల్లో...
గల్లీ నుంచి దిల్లీ వరకు
ఏ “నగరంలో వాన” చూసినా గింతే సంగతి.

Induction Program :: Department of Commerce
Date: 01-02-2021

బి. నవ్యశ్రీ
ప్రభుత్వ మహిళా డిగ్రీ కళాశాల
ఖమ్మం

కవితా రచన :: నగరంలో వాన

నింగి నీలిరంగు కోక చుట్టుకుంది,
నిమిషంలో మల్లెలా వాన కురిసింది.
జగతిని అంతా పరుచుకుంది,
మది పుడమిలా తడిసింది.
ప్రకృతి పరిమళించి తొంగి చూసింది,
నగరం నవ్వుతూ నిలిచింది.
వాన జోరు జోరుగా కురుస్తుంది,
నగరం మూగపోయింది.
ఇల్లు మది దాటిన మాటలతో మురిసిపోతుంది.
బండెడు కష్టం చేస్తూ కన్నీళ్ళని దాచుకున్న
ఓ పేదవాడి కళ్ళను వాన స్వయంగా చూసింది
ధనవంతుడికి వాన సరదా అయ్యింది
పేదవాడి వాకిట వరద అయ్యింది.
పేరుకే వాననే అయిన,
నగరంలో బీదవాళ్ళ కన్నీళ్ళని తనలో చూపించింది.
ఉరుకుల పరుగులతో మబ్బు పట్టిన మనసుకి
నగరంలో వాన సెలవు ప్రకటించింది.

World Consumers Day Program
Date: 15-03-2021

జి. మనిషా
బి.కామ్., ఫస్ట్ ఇయర్,
గాయత్రి డిగ్రీ కళాశాల, ఖమ్మం

వచన కవిత్వం :: నగరంలో వాన

కవి: కుందుర్తి ఆంజనేయులు

కాలం : 1892 - 1982

బిరుదులు : కవితా రచన పితామహుడు / వచన కవితా

రచనలు : అమావాస్య, నా ప్రేయసి ప్రేమకథ, మేఘమాల, నగరంలో వాన, సారంగధర

సంస్థలు : ఫ్రీవర్స్ ఫ్రెంట్

నగరంలో వాన ఎలా పడుతుందంటే...
పని పిల్లల మీద మినుకు మినుకుమంటూ...
ఆగస్టు 14న చాక్లెట్లు బిస్కెట్లు
కోసం ఉన్న పిల్లల మీద వీపును
జల్లు తాకినట్లు
పగుళ్లు వారిన భూదేవికి దాహం
తీర్చినట్లు
చిన్న పిల్లలు కాగితం పడవలు
వదలడానికి కాబోలు చిన్న కాలువ అంత
వర్షం
కంకర రోడ్డు చమక్కు చమక్కున
మేరవడానికి కాబోలు
నగరంలో పెన్ను ఆగింది అనగా
ఆఫీసులకు వెళ్ళకుండా ఇంట్లోనే
కూర్చుండి పోయారు నగరవాసులు
చిన్న పిల్లలు ఆడుకుంటూ...
వాళ్ల పని వాళ్లు చేసుకుంటూ ఉన్నారు
నగరంలో వాన ఆ రాత్రికి ఉండి
సినిమా చూసి వెళ్దామనో లేక
ఆ రోజు అక్కడే విశ్రాంతి తీసుకుందామనో
అక్కడే ఆ రోజు ఉండిపోయింది
హర్షం వర్షంగా కురిపిస్తూ
రిక్షా వాళ్ళని ఆసరా చేసుకుని
నగర వాసులు పక్కనే ఉన్న దుకాణాల్లో
తల దాచుకున్నారు
సూర్యుడు మధ్యానానికి ఉన్నాడా
లేడా ఉన్నాను అనే సంకేతంలో
మేఘాల్లో నుండి తొంగి చూస్తున్నాడు
వాన భాగ్యనగరంలోని చార్మినార్ కొన
మీద చినుకు పడి జల్లుగా మారి
ఇక నేను తిరిగి వెళ్తాను అని
తిరుగు ముఖం పట్టింది.

మనం నేడు సామాజిక, రాజకీయ, ఆర్థిక కారణాల వలన చిన్న చిన్న వర్గాలుగా విడిపోయి వున్నా, ఒకే జాతిగా నిలబడగలమని నేను విశ్వసిస్తున్నాను...
- డా॥ బి.ఆర్. అంబేద్కర్

కవులూరి వెంకట సిరి వైష్ణవి
బిఎస్సీ, బిజడ్‌సి, ఫస్ట్ ఇయర్
ప్రభుత్వ మహిళా డిగ్రీ కళాశాల, ఖమ్మం

నగరంలో వాన

నగరంలో జడి వాన
ప్రజల గుండెల నిండా వేదన
మునుగుతున్న చెట్లు
కూలిపోతున్నవి మన ప్రగతి మెట్లు
పడిపోతున్న భవనాలు
ఇక ఇప్పటికైనా ఆపుతామా మన కాలుష్యపు వ్యసనాలు
ఇళ్ళ కప్పులపైన చిల్లులు
బడికి పోలేక ఏడుస్తున్న చిన్నారి తల్లులు
మ్యాన్‌హోల్ లోపడి చిక్కుకుపోతున్న పసిప్రాణాలు
అవి చూసి తల్లిదండ్రులు అశ్రు జలపాతాలు
చుట్టూ నీళ్ళు
అయినా దప్పికతో ఏడుపు
మునిగిన పంటలు
రైతన్న తిప్పలు
ఒకవైపు ఉరుముల నగారా
మరోవైపు పిడుగుల గర్జన
పిడుగు పాటుకు ధ్వంసం అవుతున్న ప్రకృతి
ఇదంతా కాలుష్యం యొక్క వికృతి
ఏంటి ఈ పరిస్థితి
ఇదంతా మన చేతులారా చేసుకున్న దుస్థితి
నగరంలో వాన అంటే అన్నిటికి మూత
మరి మనం ఎప్పుడు వేస్తాం కాలుష్యానికి ముగింపు తెర.

యం. మమత
బి.ఏ, (హెచ్‌పిఎంఎల్)
థర్డ్ ఇయర్

విమర్శ

విమర్శ నిర్వచనం: విమర్శ అంటే ఆలోచించుట, పరిశీలించడం, పరామర్శించడం అనే అర్థాలు ఉన్నాయి. ఒక రచన, గ్రంథం లేక కళా రూపాన్ని గురించి లోతుగా పరిశీలించి దాని బాగోగులను చెప్పడంగా అర్థం చేసుకోవాలి.

ఒక కావ్యాన్ని గురించి విశ్లేషణ, వివరణ, వ్యాఖ్యానం, తారతమ్య నిర్ధారణ మొదలైన వాటిని కూడా "విమర్శ"గానే చెప్పవచ్చు. కావ్య నాటక కథ రూపమైన సాహిత్యం మానవ జీవితాన్ని గురించి వ్యాఖ్యానిస్తుంది. విమర్శ ఆ సాహిత్యం పైనే కాకుండా మానవ జీవితాన్ని కూడా మారుస్తుంది.

విమర్శ అనగానే ఖండించడం, దూషించడం, దోషాలను గురించి ఎత్తి చూపడం అనే అభిప్రాయం ఒకటి కనిపిస్తుంది. నిజానికి విమర్శనీయ వస్తువులోని దోషాలను మాత్రమే చెప్పి గుణముల గురించి చెప్పకపోవడం సరైంది కాదు. విమర్శకుడు తాను విమర్శిస్తున్న గుణ, దోషాలను వెల్లడిస్తాడు.

కావ్యంలోని గుణ, దోష ప్రకటననే విమర్శ అయితే అందుకు ఏదో ఒక ప్రమాణం ఉండాలి. కొన్నిసార్లు విమర్శకుడు తన స్వీయ అభిరుచుల మీద ఆధారపడి చేస్తాడు. వాటిని బట్టి మాత్రమే అతడు నిర్ణయిస్తే ఆ విమర్శ ప్రామాణికం కాదు. అందువల్ల కొన్ని సూత్రాలను అనుసరించి విమర్శ చేయవలసి ఉంటుంది. దీనికి రెండు పద్ధతులు కలవు. 1. పూర్వ లాక్షణికులు ఏర్పరచినవి. 2. కావ్య కర్త తాను స్వయంగా ఏర్పరచుకున్నవి.

ఇక పూర్వ లక్షణ కర్తలు తమకు ముందున్న కావ్యాలను పరిశీలించి కావ్య లక్షణాలను నిర్ణయించారు. విమర్శకుడు తాను విమర్శించే కావ్యంలోని మంచి చెడులను లాక్షనిక సూత్రాల ఆధారంగా విమర్శ చేయవచ్చు. లేదా ఒక కావ్యాన్ని చదివి ఆ కావ్యకర్త ఏ సూత్రాలకి ఆ రచనలు చేశాడో, ఆ సూత్రాల ప్రాతిపదికగా రచన ఏ విధంగా రూపొందిందో గుణ దోష వివరణ చేయవచ్చు. మొదటి రకం విమర్శలో కవి స్వాతంత్ర్యాన్ని సహించని గుణం ఉంది. రెండవ పద్ధతిలో లక్షణ కర్తల ప్రామాణికతకు భంగం కలిగించే గుణం ఉంది. కనుక రెండు పద్ధతులు లోప భూయిష్టంగానే కనిపిస్తాయి. అందువల్ల విమర్శకుడు లాక్షణిక నియమాలను బాగా తెలుసుకుని దేశ కాలాలను బట్టి వీటిలో మార్పు చేర్పులను నిర్ణయించుకుని కావ్య కర్త స్వీయ సూత్రాలను మనసులో ఉంచుకుని కావ్యాన్ని పరిశీలించాలి.

ఏదైనా విమర్శ చేసే ముందు విమర్శకుడు మూల గ్రంథాలను సమగ్రంగా చదవాలి. ఆ గ్రంథ స్వరూప స్వభావాన్ని ఆవగాహన చేసుకోవాలి. మూల గ్రంథాన్ని చదవకుండా ఎవరో వ్రాసిన సారాంశం, సంగ్రహం పై ఆధారపడకూడదు.

కొద్దిమంది విమర్శకులు కావ్య విమర్శ చేసేటప్పుడు ఇతరులు చేసిన పూర్వ విమర్శకులు పై ఆధారపడతారు. అటువంటప్పుడు పూర్వ విమర్శకుల ప్రభావం ప్రస్తుత విమర్శకుల మీద ఉంటుంది. ఒక వ్యక్తి మను చరిత్రపై వ్యాసం వ్రాయాలనుకుని, అందుకు ఏ గ్రంథం చదవడం మంచిదని ఆచార్యున్ని అడగడం జరిగింది. అప్పుడు ఆచార్యుడు మను చరిత్రనే చదవడం మంచిదనే సమాధానం చెప్పారట. దీనిని బట్టి విమర్శకులు మూల గ్రంథాన్ని నిశితంగా పఠించాలని తెలుస్తుంది.

విమర్శ వల్ల ప్రయోజనం: అసలు విమర్శ వలన ప్రయోజనం ఏమిటనే ప్రశ్న కలుగుతుంది. విమర్శను మెలకువతో చదివినట్లు అయితే ఎన్నో లాభాలు ఉన్నాయి.

ఉత్తమమైన విమర్శ పాఠకులకు విజ్ఞాన వికాసాలను చేకూర్చటమే కాకుండా వారిలో నూతన చైతన్యాలన్ని కల్గిస్తుంది. మహా రచయితలు తమ రచనల ద్వారా మానవ జీవిత పరమార్థాన్ని బోధిస్తూ విమర్శకుల సాహిత్య పరమార్థాన్ని

ఇస్తారు. ఉత్తమ విమర్శకులు పాఠకులకు కొత్త భావాలు అందిస్తారు. వారిలో అస్పష్టం, సంశయంతో కూడిన అభిప్రాయాలను సందేహాలను తొలగించి, ధృఢమైన భావాలను అందిస్తారు. పాఠకులకు సన్మార్గాన్ని చూపుతారు. మూల గ్రంథాన్ని కొత్త ధృక్పథంతో చదివి ఆనందించే అవకాశాలు ఇస్తారు. విమర్శలు విచక్షణతో చదివి యోగ్యా భావాలను గ్రహిస్తారు. ఉత్సాహమైన, ఉత్తమమైన సాహిత్య పఠన అభిరుచికి దోహదం చేస్తారు.

విమర్శక లక్షణాలు:

సాహిత్య విమర్శ చేయదలచిన వారు అందుకు తగిన అధికారాన్ని కూడా సంపాదించవలసి ఉంటుంది. విమర్శకులు కాదగిన వారు శాస్త్ర సాహిత్య విషయాలపై ప్రావీణ్యం నేర్పు కలవారై ఉండాలి. తమకు ముందు మహా కవులైన వారు రచించిన రచనలతో పరిచయం కలిగి ఉండాలి. వారు విమర్శించదలచిన రచనలు లేదా కావ్యాలను సానుభూతితో పరిశీలించ కలిగిన సహృదయులై ఉండాలి. విమర్శకుల విమర్శనీయమైన అంశాలను కావ్యం ఎలా ఉందనే తప్ప కవి ఎలా ఉన్నాడని కాదు. అంటే గ్రంథ రూపంలో ఉన్న విషయాన్నే తప్ప గ్రంథకర్త రూపం, శీలం, గుణం, ప్రవర్తన మొదలైనవి కాదు. కావ్య విమర్శ చేసేటప్పుడు విమర్శకులు తమ, తమ భావాలను అభిప్రాయాలను విస్మరించి అహంకారాన్ని పరిచ్ఛేదించాలి. ఒక కవి “సంపెంగ పువ్వు”ను చక్కగా వర్ణిస్తాడు. విమర్శకునికి పువ్వుగాని, వాసన గాని గిట్టకపోవచ్చు. అట్లాంటి సందర్భంలో విమర్శకుడు తనకు ఇష్టంలేని సంపెంగ పువ్వును రమ్యంగా వర్ణించాడని కవి తప్పులు పట్టకూడదు. కనుక విమర్శకుడికి రసజ్ఞత ఉండాలి. రసజ్ఞత లేని వారు కవిత్వమును ఆస్వాదించలేరు. తాను అస్వాదించలేని విషయమును విమర్శించేవారు ఇతరుల భావాలని కూడా కలుషితం చేస్తారు. కనుక రసజ్ఞత ఉండాలి. విమర్శకులు రాగద్వేష రహితులుగా ఉండాలి. అంటే వారు సమదర్శనులై ఉండాలి. గ్రంథ కర్త మీద తమకు వ్యక్తిగతంగా ఉన్న అధారము చేతగాని, అనాధారము చేతగాని వారి రచనలను ఆకాశానికి ఎత్తుతూ ప్రశంసించడం, అధఃపాతాళానికి తొక్కుతూ విమర్శ చేయకూడదు. నిత్య జీవితంలోని గాని స్నేహ భావాలను మొహమాటాలను విమర్శ చేసే సందర్భంలో కలిగి ఉండకూడదు. విమర్శ నిర్మాణాత్మకంగా ఉండాలి తప్ప. విధ్వంసం పూరితంగా ఉండకూడదు. విమర్శ నిర్మాణాత్మకంగా ఉన్నప్పుడు యువ రచయితకు ఆదర్శ ప్రాయమై సారస్వత అభివృద్ధికి దోహదకారిగా నిలుస్తుంది. ఇటువంటి గుణాలు ఉన్న విమర్శకులు సాహిత్య పఠన ఆస్వాధనకు ఎన్నో విధాలుగా తోడ్పడి పాఠకుల గౌరవ అభిమానాలకు పాత్రులవుతారు.

పాశ్చాత్య భారతీయ విమర్శ విధానాలు: ఉత్తమ విమర్శ అనేది ఏ కాలంలోనైనా ఏ దేశంలోనైనా ఒకే విధంగా ఉంటుందని చెప్పవచ్చు. అయితే ఆయా దేశాల్లోని విమర్శకులు వారు విమర్శ చేసే సందర్భంలో ఆయా అంశాలకు ఇచ్చే ప్రాధాన్యాన్ని బట్టి వారి వారి విమర్శనల విధానంలో తారతమ్యం కనిపిస్తుంది.

ప్రాశ్చాత్యులతో పోల్చి చూసినప్పుడు విమర్శ సందర్భంలో భారతీయులకు చారిత్రక దృష్టి తక్కువగా అనిపిస్తుంది. ప్రాశ్చాత్య విమర్శకుల ఏదైనా గ్రంథాన్ని విమర్శించడానికి ముందు ఆ గ్రంథాన్ని రచించిన రచయిత ఏ దేశం వాడు, ఏ కులం వాడు, అతని కాలం నాటి మత రాజకీయ, సాంఘీక పరిస్థితులు ఎట్లా ఉన్నాయి. ఆ పరిస్థితుల ప్రభావం రచయిత మీద, రచన మీద ఎట్లా ఉంది అనేది పరిశీలన చేస్తారు. కాబట్టి ప్రాశ్చాత్యుల విమర్శలతో కావ్యాల చరిత్రతో పాటు, కవుల చరిత్ర కూడా తెలుస్తుంది. కావ్య పరిశీలనకు ఎక్కువ ప్రాధాన్యత ఇస్తారు. అందువల్ల భారతీయ మహాకవుల నామములు తప్ప వారి గురించి మనకు ఏమి తెలియదు. ప్రాశ్చాత్యుల కావ్యాలకు, చరిత్రకు ఆ కాలంనాటి జీవితానికి గల సంబంధాలన్ని విశేషంగా చర్చిస్తారు. భారతీయులలో ఆ పరిశీలన ఉండదు.

కావ్యాలకు శబ్ధ ఛందస్సులు బాహ్యా రూపాలని, రసభావములు, అంతర రూపాలను చూపుతారు. విమర్శ సందర్భంలో భారతీయుల బాహ్య, అంతర స్వరూపాలకు సమప్రాధాన్యం ఇస్తారు. కవులు శబ్దాలను ఏ విధంగా ప్రయోగించారు, అవి వ్యాకరణ బద్ధంగా ఉన్నాయా లేదా అనే వాటిని నిశితంగా పరిశీలిస్తారు. శబ్ధ దోషాలు ఉంటే కావ్యం కష్టమైందని నిరసిస్తారు. ఒక లాక్షణికుడు సగుణములు ఆ దోషములు అయిన శబ్దార్థా కావ్యం అని నిర్వచించడాన్ని బట్టి ఈ విషయాన్ని గ్రహించవచ్చు. ప్రాశ్చాత్యులు విమర్శ చేసే సందర్భంలో అంతర స్వరూపానికి ప్రాధాన్యం ఇస్తారు. బాహ్యా స్వరూపం

గురించి వారికి అంతగా పట్టింపు లేదు. రసము, ధ్వని, అలంకారములు, గుణములు, దోషములు, ఔచిత్యము మొదలైన వాటి గురించి భారతీయ లాక్షణికులు విశేషంగా కృషి చేశారు. వారు వ్రాసిన లక్షణ గ్రంథాలను విమర్శకులు పరిశీలించినవారు కావడం చేత వాటి మీదనే శ్రద్ధ వహిస్తారు. ప్రాశ్చాత్యులు భారతీయ లాక్షణికులు రాగా, రస, ధ్వని మొదలైన వాటి గురించి అంతగా పరిశీలించలేదు. కనుక వారి విమర్శలో మనోభావ పరిశీలన ఔచిత్యం, సౌందర్యం మొదలైన వాటి గురించి ఉంటుంది.

భారతీయ విమర్శకులలో లక్షణాన్ని అనుసరించి విమర్శ చేయడం అధికంగా కనిపిస్తుంది. లక్షణాన్ని అనుసరించి కావ్యములు రాయకపోయినట్లు అయితే వారిని అనుపమైన రచనలు పేర్కొంటారు. కావ్యంలో రసం, వర్ణన మొదలైన చోట్ల కవుల స్వాతంత్ర్యాన్ని భారతీయ విమర్శకులు అంగీకరించారు. భారతీయ విమర్శకులకు సాంప్రదాయం పట్ల అభిమానం ఎక్కువ. ప్రాశ్చాత్య విమర్శకులలో కొందరు సంప్రదాయ అభిమానం కలవారు ఉన్నారు. కొందరు ప్రయోగాలను, స్వాతంత్ర్యాన్ని ప్రోత్సహిస్తారు కూడా. కావ్యానికి ఆనందము ఉపదేశము ఈ రెండు ప్రయోజనాలే. భారతీయుల కావ్య పఠన సందర్భంలో సందేశాన్ని, సదుద్దేశాన్ని ఆశిస్తారు. ప్రాశ్చాత్యులు ఉపదేశము కంటే ఆనందానికి ఎక్కువ ప్రాధాన్యం ఇస్తారు. భారతీయులు సాగించే విమర్శలలో ఒక్కొక్కప్పుడు కావ్య వస్తువుతో పాటు, ఆ కావ్యాన్ని విమర్శించడంతో పాటు వ్యక్తిగతమైన విమర్శ తక్కువగా ఉంటుంది. వారు కవి జీవితానికి కావ్య వస్తువుకు గల సంబంధాన్ని మాత్రమే చూస్తారు. వ్యక్తిగత, గుణ, దోషాలు పట్టింపు అయితే ఆంగ్ల భాషా భ్యాసము రహితమయిన తర్వాత భారతీయులు ప్రాశ్చాత్య విమర్శన పద్ధతులను వాళ్ళ నుండి విమర్శ చేస్తున్నారు. ఈ పద్ధతి సాహిత్యాభివృద్ధికి ఎంతగానో దోహదపడుతుంది.

NSS Cleaning Village Winter Special Programe

నాగూర్ తంగాల
అసిస్టెంట్ ప్రొఫెసర్ చరిత్ర విభాగం

నిశ్శబ్ద తరంగాలు

నీ కనురెప్పల తటపటాయింపు
నా గుండెల్లో జలదరింపు
ఏక కాలంలో రెండు తనువుల్లో ఒకే అనుభవం
ఇక మనస్సుల మజిలి ఆరంభం
కాగితంపై కలం పోరాటం ప్రారంభం
తొలి యవ్వనం గుర్తుకొచ్చింది
మలి జాము నిద్రకొచ్చింది
మచ్చలేని తెల్ల కాగితాలు మడతలు పడ్డాయి
భావ శూన్యం కల్గిన రెండు హృదయాలు ఒక్కటైనాయి

దశాబ్ధాలు గడిచినా నీ ఆలోచనలు
నన్ను నిశ్శబ్ధంగా వుంచలేవు
అవి వలయం లేని తరంగాలు
నిరంతర అనురాగాలు
విప్లవానికి వధువు కాలేక నువ్వు
సనాతనంతో సంప్కరం చేయలేక నేను
భావజాలాల సుడిగుండంలో కొట్టుకు పోయాం
మనం ఒడ్డుకు కొట్టుకొచ్చేకే తెలిసింది
మనం నేల పైనే వున్నాం అని
అదే నిజం అని.

డా॥ జి. వెంకయ్య
అసిస్టెంట్ ప్రొఫెసర్, చరిత్ర విభాగం

బౌద్ధస్తూపం – నేలకొండపల్లి

ప్రాచీన భారతదేశ చరిత్రలో బౌద్ధమతం బాగా వ్యాప్తి చెంది ఇతర దేశాలకి కూడా వ్యాప్తి చెందింది. అలాగే తెలుగు భాష మాట్లాడే ప్రాంతాల్లో కూడా బౌద్ధమతం విరివిగా వ్యాప్తి చెందింది. అలాగే మనకు ఖమ్మం జిల్లా, నేలకొండపల్లిలో నిలయమై ఉన్న బౌద్ధస్తూపంను చూస్తే ఈ ప్రాంతంలో విరివిగా బౌద్ధమతం ఉన్నదని తెలుస్తుంది. స్తూపాలతో పాటు చైత్యాలు విహారాలను కూడా నిర్మించారు. ఇక్కడ ఉన్న స్తూపం దక్షిణ భారతదేశంలోనే అతిపెద్ద బౌద్ధస్తూపం.

బౌద్ధస్తూపం, నేలకొండపల్లి

ఒక మతం కాని, ఉద్యమం కాని, సంస్కరణలు కాని విజయవంతం కావాలంటే ఆ సమయంలో పరిపాలన చేసే రాజు స్వీకరించటం కాని, ప్రోత్సహించడం గాని చేస్తేనే ఆ మతం వ్యాప్తి చెందుతుంది. కాని బౌద్ధానికి సంబంధించిన విశేషం ఏమిటంటే ఏ రాజు దానికి మణులు, మాన్యాలును కేటాయించి పోషించలేదు. కాకపోతే రాణులు, వారి బంధుజన స్త్రీలు, వ్యాపారస్థులు, రైతులు, సామాన్య ప్రజలు స్వచ్ఛందంగా దానాలిచ్చి బౌద్ధ విస్తరణకు కృషి చేశారు. వారందరి వల్ల అది మిగిలిన మతాల కంటే బాగా వ్యాప్తి చెంది ప్రజల మతమైంది. నేలకొండపల్లి చుట్టూ 8 కిలోమీటర్ల పరిధిలో అనేక స్తూపాలు, చైత్యాలు, విహారాలు ఉన్నాయి. ఉదాహరణకు బైరాగి గుట్ట, కీచకగూడెం, ముజ్జుగూడెం, గువ్వలగూడెం, అనాసాగారం, బాగాపురం, సదాశివపురంలలో ఇవి విస్తరించి ఉన్నాయి. ప్రాచీన కాలంలో నేడున్న కుగ్రామాలు ఉండేవి కావు. ఈ ప్రాంతమంతా ఒకే ప్రాంతంగా కొనసాగిందని తెలుస్తుంది.

బుద్ధ విగ్రహం, నేలకొండపల్లి

అశోకుని తరువాత తెలుగు ప్రాంతాన్నేలిన రాజవంశాలు శాతవాహనులు, ఇక్ష్వాకులు, విష్ణుకుండినులు కాలంలో అంటే క్రీ.పూ. 3వ శతాబ్దం నుంచి క్రీ.శ. 9వ శతాబ్దం వరకు ఇక్కడ బౌద్ధం రాజ్యం ఏలింది అని తెలుస్తుంది.

మహాస్తూపం: నేలకొండపల్లి గ్రామానికి తూర్పు వైపున పెద్ద చెరువు దాని ప్రక్కనే స్థానికంగా ప్రజలు పిలుచుకునే "ఎర్రదిబ్బ" లేక "విరాట్ రాజు గద్దె" అనే పెద్ద మట్టి దిబ్బ వుంది. పురావస్తు శాఖవారు క్రీ.శ. 1976లో ప్రాథమిక త్రవ్వకాలు జరిపి ఇక్కడ బౌద్ధ సంఘారామమున్నదని

ప్రకటించారు. వారే 1984 నుండి 1995 వరకు ఇక్కడ పురావస్తు త్రవ్వకాలు నిర్వహించినారు. వీరి త్రవ్వకాల్లోనే మహాస్తూపం వెలుగులోకి వచ్చింది. ఇంకా అనేక నాణములు, శాసనాలు, స్తూపం, ఫలకాలు, హార్మిక ఛత్రం, అనేక బౌద్ధ ప్రతిమలతో పాటుగా ఎంతో విలువైన సాంస్కృతిక సామగ్రి కూడా బయటపడింది. మొత్తం 14 ఎకరాల విస్తీర్ణమున్న ప్రాంగణంలో రెండు ఎకరాల స్థలంలో ఈ స్థూపాన్ని నిర్మించినారు. చుట్టు కొలత 180 మీటర్లు, ఎత్తు 16 మీటర్లు. దీనికి ఆరు అడుగుల చక్రాకారపు పునాది పై ఐదడుగుల మేధిని నిర్మించినారు. మేధికి నాలుగు వైపులా ఎనిమిది అడుగుల వెడల్పు గల ఆయక వేదికలున్నాయి. వేదికలు సమానంగా ఉన్నాయి. మేధి పైన అండాన్ని ధర్మచక్రం ఆకారంలో నిర్మించి క్రింది నుంచి పైకి వరుసగా 24, 18, 12 ఆకులనుంచారు. అండము పైన ఒక్కొక్కటి ఐదు అడుగుల వెడల్పు గల రెండు ప్రదక్షిణా పథాలను నిర్మించారు. వీటికి నాలుగు వైపులా ప్రవేశ మార్గాలుండి వాటి ముందర విశాలమైన చంద్రశిల ఉంచారు. ఈ స్తూపం మొత్తం 20×10×3 అంగుళాల సైజుతో కూడిన ఇటుకలతో నిర్మించారు. ఇక్కడ లభించిన కొన్ని ఇటుకల పైన బ్రహ్మలిపిలో "సమద" అని వ్రాయబడి ఉన్నది. నేలకొండపల్లిలోని బౌద్ధ సంఘారామం మొదటగా ధీరవాద (హీనయాన) శాఖగా ప్రారంభమై అనంతరం మహాయాన బౌద్ధశాఖ కేంద్రంగా అభివృద్ధి చెందినట్లుగా తెలియుచున్నది. ఇక్కడ పాలరాతితో చేసిన సింహాసనము, స్తూప నమూనాలు, బుద్ధుని విశేషాలతో కూడిన బోధి వృక్షం, పాదుకలు, ధర్మచక్రం శిల్పాలు లభించినవి.

ఈ స్తూపాన్ని సందర్శించటానికి దాదాపుగా 40 దేశస్తుల బౌద్ధులు వస్తూ ఉంటారు. నేలకొండపల్లి పరిసర ప్రాంతాల్లో చైత్యాలయాలను, విహారాలను, విగ్రహాలను తయారు చేసే శిల్ప కేంద్రాన్ని, నీటి తొట్టెలను, పురావస్తు త్రవ్వకాల్లో కనుగొన్నారు. స్తూపం గురించి వి.వి.కృష్ణశాస్త్రి గారి ద్వారా తెలుస్తుంది. ఇక్కడ దొరికిన వాటిని విక్టోరియా జూబిలి మ్యూజియం, విజయవాడ, మరియు స్టేట్ మ్యూజియం, హైదరాబాద్‌కు తరలించారు.

వచన కవితా పితామహుడు – కుందుర్తి

రెండు రోజుల జాతీయ సదస్సు – నివేదిక

16,17 డిసెంబర్ 2021

ఆధునిక తెలుగు సాహిత్యంలో వచన కవిత ప్రధాన ప్రక్రియ. వచన కవిత్వంలో అవిభాజ్యంగా ముడిపడిపోయిన పేరు కుందుర్తి ఆంజనేయులు. 1944 లో నయాగరా వెలువరించినప్పటినుండి ఆయన వచన కవితకు పెద్దదిక్కుగా మారారు. డిసెంబర్ 16, 1921 లో కుందుర్తి పుట్టారు. డిసెంబర్ 16, 2021 నాటికి శతజయింతి సంవత్సరం ప్రారంభమవుతున్న సందర్భాన్ని పురస్కరించుకుని డిసెంబర్ 16,17 తారీఖులలో ఖమ్మం ఎస్. ఆర్. బి.జి.యన్.ఆర్ ప్రభుత్వ కళాశాల రెండు రోజుల జాతీయ సదస్సును నిర్వహించటం జరిగింది. ఈ సదస్సుకు తెలంగాణ రాష్ట్ర ఉన్నత విద్యామండలి, కమీషనర్ కళాశాల విద్యావారి సౌజన్యంతో ఆర్థిక తోడ్పాటుతో సార్థకంగా నిర్వహించటం జరిగింది.

రెండురోజుల పాటు, ఎనిమిది సాంకేతిక సదస్సులుగా సాగిన ఈ జాతీయ సదస్సులో మొత్తం 70 పత్రాలు సమర్పించబడ్డాయి. ఈ ఎనిమిది సదస్సులలో విశ్వవిద్యాలయ ఆచార్యులు, తెలంగాణ రాష్ట్రం, ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర ప్రభుత్వ డిగ్రీ కళాశాలల అసిస్టెంట్ ప్రొఫెసర్లు, తెలుగు సాహిత్యంలో ఎంతో పేరు ప్రఖ్యాతులు కలిగిన కవి, విమర్శక, పరిశోధకులు తమ తమ పత్రాలను సమర్పించటం జరిగింది.

ప్రారంభ సమావేశం కళాశాల ప్రిన్సిపాల్ డా. మొహమ్మద్ జాకీరుల్లా గారి అధ్యక్షతన జరిగింది. సమావేశం ముఖ్య అతిథిగా కాకతీయ విశ్వవిద్యాలయం వైస్ చాన్సలర్ ఆచార్య తాటికొండ రమేష్ పాల్గొన్నారు. కీలకోపన్యాసకులుగా ప్రముఖ కవి, తెలంగాణ సాహిత్య అకాడమి పూర్వ అధ్యక్షులు నందిని సిధారెడ్డి పాల్గొని విస్తృతంగా ఉపన్యాసించారు. కుందుర్తి తెలంగాణ పై కావ్యం రాయటమే కాకుండా తెలంగాణాలో వచన కవిత్వ వ్యాప్తికి ఉద్యమ తుల్యంగా కృషిచేశారని అటువంటి కవి శతజయంతిని తెలంగాణలోని ఖమ్మం ప్రభుత్వ డిగ్రీ కళాశాల నిర్వహించటం అభినందనీయమన్నారు. ఎంతో ఆలోచనాత్మకంగా సాగిన వారి కీలకోపన్యాసం పరిశోధకులకు కొత్త ప్రతిపాదనలకు ప్రేరణగా నిలిచింది. ముఖ్య అతిథిగా పాల్గొని ఉపాధ్యక్షులు ఎంతో విలువైన విషయాలను చెప్పారు. కుందుర్తి వచన కవిత్వానికి చేసిన దోహదం గురించి ఒక ప్రత సమర్పణ స్థాయిలో చేశారు. ప్రారంభ సమావేశంలో కాకతీయ విశ్వవిద్యాలయం డీన్ సి.డి.సి. ఆచార్య బన్న అయిలయ్య, తెలుగు శాఖాధ్యక్షులు ఆచార్య పంతంగి వెంకటేశ్వర్లు తాము పత్ర సమర్పణలతో పాటుగా ఎన్నో విలువైన విషయాలను ప్రతిపాదించారు. ఈ సమావేశంలో తెలుగు శాఖాధ్యక్షులు డా. జరుపుల రమేష్ తెలుగు విభాగం తలపెట్టిన సదస్సు ప్రాముఖ్యతను వివరించడంతో పాటు సదస్సు లక్ష్యాన్ని ప్రకటించారు. ప్రారంభ సమావేశంలో గవర్నింగ్ బాడీ సభ్యులు శ్రీ రవిమారుత్, పూర్వ విద్యార్థి సంఘం కార్యదర్శి జక్కంపూడి నాగేశ్వరరావు, ఖమ్మం జిల్లాకు చెందిన సాహిత్య ప్రముఖులు హాజరు అయ్యారు.

తొలిసమావేశం:

డా. జి. బాల శ్రీనివాసమూర్తి తొలి సమావేశానికి అధ్యక్షులుగా తెలంగాణ వచన కవిత దశ దిశలలో కుందుర్తి ప్రభావం గురించి విశ్లేషణాత్మక పత్ర సమర్పణ చేశారు. కుందుర్తి ఆంజనేయులు గారితో కలిసి పని చేసిన డా. నాళేశ్వరం శంకరం కుందుర్తి జ్ఞాపకాలను వివరించారు. జి.డి.సి. కామారెడ్డి తెలుగు సహాయ ఆచార్యులు డా. శంకరయ్య కుందుర్తి

'తెలంగాణ' కావ్యం గురించి వస్తువు వాస్తవికతలను దర్శింప జేశారు. నగరంలో వాన 'జీవిత చిత్రణ' పేరిట డా.పి.విజయలక్ష్మి పత్రం సమర్పించారు. డా. బి. రాములు కుందుర్తి కవిత - అభివ్యక్తి నవ్యతను విశ్లేషించి చూపారు. అముద్రిత కావ్యం - తాత్వికత గురించి ఖమ్మం కళాశాల సహాయ ఆచార్యులు డా. జె. అనురాధ వివరించారు. నయాగరా కావ్యంలోని మన్యంలో కుందుర్తి పేరిట గుంటూరు జి.డి.సి. సహాయ ఆచార్యులు డి. ధాత్రి కుమారి పత్ర సమర్పణ చేయటం జరిగింది. తొలి సమావేశానికి కళాశాల అసిస్టెంట్ ప్రొఫెసర్ పగిడిపల్లి వెంకటేశ్వర్లు సమన్వయ కర్తగా వ్యవహారించారు. తొలి సదస్సు తమతమ జరుగబోయే సదస్సులకు కుతూహలం అనే ద్వారాలు తెరిచింది.

రెండవ సమావేశం:

16-12-21 గురువారం నాడు మధ్యాహ్నం 2.10 నుండి 3.30 గంటల వరకు రెండవ సమావేశం ఎన్. వేణుగోపాల్ అధ్యక్షతన జరిగింది. కుందుర్తి కవిత్వ కృషిని విప్లవ కవిత్వం విషయంగా అంచనావేసే ప్రయత్నం జరిగింది. వచన కవితా వనమాలిగా కుందుర్తిని పేర్కొంటూ జి.డి.సి. గుంటూరు ఆచార్యులు కె. సురేష్ పత్ర సమర్పణ చేశారు. తార డిగ్రీ కళాశాల సంగారెడ్డి సహాయ ఆచార్యులు డా. రాపోలు శ్రీనివాస్, కుందుర్తి దండియాత్ర గురించి వచన కవితా సొగసులు తీరును ఆవిష్కరించారు. కుందుర్తి పై విశేష పరిశోధన జరిపిన డా. రఘువర్మ 'నాలోని నాదాలు' ధ్వని పూర్వకంగా వినిపించగా ప్రభుత్వ మహిళా డిగ్రీ కళాశాల సహాయ ఆచార్యులు నందవరం మృదులు 'మేఘమాల' కావ్యం - కవితాత్మాకతను విప్పి చెప్పారు. వచన కవితలో నాటకాలు రాసిన కుందుర్తి ఆచార్ల గారి అమ్మాయి నాటకం గురించి మహబూబ్బాద్ సహాయ ఆచార్యులు ఆర్. రత్నమాల తెలిపారు. కుందుర్తి కవిత్వంలో మహిళా జీవితం గురించి వరంగల్ సాంఘిక డిగ్రీ కళాశాల సహాయ ఆచార్యులు జక్కపద్మ వివరించారు. డా. జె. అనురాధ సమన్వయకర్తగా ద్వితీయ సమావేశం నిర్వహించబడింది.

మూడవ సమావేశం:

తొలిరోజు మూడవ సమావేశం 3.45 నుండి 5.00 గంటల వరకు జరిగింది. ఈ సమావేశంలో తెలంగాణ విశ్వవిద్యాలయం అసోసియేట్ ప్రొఫెసర్ డా. కరిమిండ్ల లావణ్య సమకాలీన సాహిత్యం - కుందుర్తి ఆలోచనలు అంశం పై పత్రం సమర్పించారు. పింగళి ప్రభుత్వ మహిళా కళాశాల సహాయ ఆచార్యులు డా. ఎ. శ్యామల కుందుర్తి యుగే యుగే - సామాజికాంశాలు పై పత్రం సమర్పించారు. నల్లగొండ జి.డి.సి. సహాయ ఆచార్యులు డా. తండు కృష్ణ కౌండిన్య ఇదీ నా దేశం సామాజిక దృక్పథం పై వర్తమాన కవిత్వ విశేషాలను తెలిపారు. కుందుర్తికీ కవితామే ప్రగతి శీల్ విచార్ పేరిట ఖమ్మం డిగ్రీ కళాశాల హిందీ అధ్యక్షులు ఎ. సాంబశివరావు హిందీలో పత్రం సమర్పించారు. హైదరాబాద్ ఎ.వి. కళాశాల అధ్యాపకులు డా. అట్టెం దత్తయ్య కుందుర్తి కవిత్వం - సూక్తి నిధిత్వం అనే అంశం పై సమర్పించారు. కళాశాల తెలుగు విభాగం అసిస్టెంట్ ప్రొఫెసర్ డా.పి. రవికుమార్ నిర్వహణ, సమన్వయ కర్తగా వ్యవహరించారు.

నాలుగవ సమావేశం:

16-12-21. గురువారం 5.10 నుండి 6.30 వరకు జరిగిన నాలుగవ సమావేశానికి బెంగళూరు విశ్వవిద్యాలయం అధ్యక్షులు ఆచార్య కొలకలూరి ఆశాజ్యోతి అధ్యక్షత వహించారు. వచన కవితాస్ఫూర్తి కుందుర్తి పై విశేష పత్రం సమర్పించారు. కుందుర్తి కవిత్వంలోని సమైక్య దృక్పథం గురించి హయత్ నగర్ జి.డి.సి. సహాయ ఆచార్యులు డా. వెల్దండి శ్రీధర్ ప్రతం సమర్పించారు. కుందుర్తి సాహసయాత్ర - పరిశీలన పేరిట డా. మామిడాల రమేష్ జి.డి.సి. కూకట్ పల్లి పత్రం సాహసభావనను వివరించారు. వచన కవిత్వంలోని విప్లవ భావాలను గూర్చి డా. ఎ. వి. రమణ ప్రియదర్శిని డిగ్రీ కళాశాల అధ్యాపకులు మాట్లాడారు. దీర్ఘ కవితా నిర్వహణ ఎట్లా జరిగిందో భగవంతునికి బహిరంగలేఖ ఆధారంగా దివిజాదేవి వివరించారు. కుందుర్తి కవిత్వంలోని మానవీయతను, దృక్పథం విశిష్టతను, జి.డి.సి. హయత్ నగర్ సహాయ ఆచార్యుదలు డా. చింతల రాకేశ్ భవాని వివరించారు. తెలుగు విభాగం అసిస్టెంట్ ప్రొఫెసర్ శ్రీమతి యం. మేఘమాల సమన్వయ నిర్వహణ బాధ్యతలు నిర్వర్తించారు.

ఐదవ సమావేశం:

మొదటి రోజు ఒక సమాంతర సమావేశం కూడా ఆదనంగా 5.10 నుండి 6.30. వరకు నిర్వహించటం జరిగింది. ఈ సదస్సులో త్యాగరాయ కళాశాల చెన్నై డా.మునిరత్నం కుందుర్తి అనువాదములలో పసిడి పలుకులు, జి.డి.సి. దేవరకొండ సహాయ ఆచార్యులు జయిా విశ్వనాథ్ కుమార్ వేకువ వెలుగులు – సంఘటన, సంవేదనలు గురించి, నేలకొండపల్లి జి.డి.సి. సహాయ ఆచార్యులు రామాల కోటమ్మ కుందుర్తి రచనలు – అభ్యుదయ వాదం పై పత్రం సమర్పించారు. కె. యు. తెలుగు శాఖ సహాయ ఆచార్యులు మంథిని శంకర్ కుందుర్తి కవిత – బౌద్ధ ధర్మాలు గురించి పత్రం సమర్పించారు. వాజేడు ప్రభుత్వ జూనియర్ కళాశాల డా. అమ్మిన శ్రీనివాస రాజు ఇదీ నాదేశం – అనుశీలన జరిపారు. బెల్లంపల్లి సహాయ ఆచార్యులు డి. లక్ష్మీనరసింహం కుందుర్తి కవిత్వం – రూపకం పై పత్రం పంపారు. ఎ పోయెట్స్ ఐడియా ఆఫ్ నేషనిలిజం పై ఖమ్మం కళాశాల అసిస్టెంట్ ప్రొఫెసర్ ఆఫ్ హిస్టరీ టి.నాగూర్ మాట్లాడారు. 'కుందుర్తి కవిత్వం – అనుసృజనలు' పై ఖమ్మం కళాశాల ఇంగ్లీష్ అసిస్టెంట్ ప్రొఫెసర్ కె.ఎస్.ఎస్. రత్న ప్రసాద్ జి.డి.సి. పాల్వంచ సహాయ ఆచార్యులు డా. టి. అరుణ కుమారి వచన కవితా పితామహ్ కుందుర్తి ఏక్ వివేచన పేరిట పత్ర సమర్పణ చేశారు. ఆర్ లక్ష్మీకాంతం సమన్వయం చేశారు.

ఆరవ సమావేశం:

రెండవరోజు 17-12-2021 న ఆరవ సమావేశం ఆచార్య బూదాటి వెంకటేశ్వర్లు గారి అధ్యక్షతన జరిగింది. ఇందులో ఖమ్మం డిగ్రీ కళాశాల తెలుగు విభాగం అధ్యక్షులు డా. జరుపుల రమేష్ 'కుందుర్తి కవిత జయిస్తుంది – విశ్లేషణ' అంశం పై, ప్రముఖ సాహితీ వేత్త తాటికొండల నరసింహరావు 'శిక్ష ఏమిటి? ఎందుకు? పేరిట, ఖమ్మం కవితా మెమోరియల్ డిగ్రీ కళాశాల డా. సిహెచ్. ఆంజనేయులు ఇది నా జెండా రాజకీయాలు గురించి పత్ర సమర్పణలు చేశారు.

కుందుర్తి కవిత్వంలోని ప్రతీకల తీరు తెన్నులను ఖమ్మం కళాశాల సహాయ ఆచార్యులు డా.పి. రవికుమార్ వివరించారు. మరొక అధ్యాపకులు పగిడిపల్లి వెంకటేశ్వర్లు 'నగరంలోని – తులనాత్మక పరిశీలన జరిపారు. కుందుర్తి కవిత్వంలోని పోలికలు గురించి డా. ఎం. వెంకటరమణ వివరణాత్మక పత్రాలు సమర్పించారు. సిహెచ్. పూర్ణచందర్ నిర్వహణ బాధ్యతలను చేపట్టారు.

ఏడవ సమావేశం:

17-12-21 శుక్రవారం 11.00 గం. నుండి 12.30. వరకు ఏడవ సమావేశం జరిగింది. డా. బి.ఆర్. అంబేద్కర్ సార్వత్రిక విశ్వవిద్యాలయం సహాయ ఆచార్యులు అధ్యక్షులుగా అభ్యుదయ కవితావేత్తగా కుందుర్తి బహుమూర్తిమత్వాన్ని విశదీకరించారు. కళాశాల తెలుగు సహాయ ఆచార్యులు సిహెచ్. పూర్ణచందర్ 'శిక్ష ఏమిటి – ఇతివృత్తం' సామాజికత గురించి వివరించగా, ఖమ్మం మహిళా డిగ్రీ కళాశాల హిందీ సహాయ ఆచార్యులు కుందుర్తి కె కావ్యకి ప్రాసంగికత – మేరే బినాకే సందర్భమే అనే అంశం పై నల్లగొండ మహాత్మాగాంధీ విశ్వవిద్యాలయం ఆచార్యులు డా. మద్దిరాల సత్యనారాయణ రెడ్డి కుందుర్తి కవిత్వం – పండుగలు గురించి, జి.డి.సి. ఇల్లందు సహాయ ఆచార్యులు డా. చేకూరి రమేష్ 'కుందుర్తి కవిత్వ దర్శనం పై ప్రసంగ పత్రాలను సమర్పించారు. ఈ సదస్సు సమన్వయ నిర్వహణ బాధ్యతను డా. యం. వి. రమణ నిర్వర్తించారు.

ఎనిమిదవ సమావేశం:

రెండవరోజు 17-12-2021 ఎనిమిదవ సమావేశం 12.30 నుండి 1.45 వరకు జరిగింది. ప్రభుత్వ సిటీ కళాశాల సహాయ ఆచార్యులు డా.జె. నీరజ అధ్యక్షులు 'కుందుర్తి వచన కవిత నాటకాలు' అంశం పై పత్రం సమర్పించారు. కుందుర్తి కవిత్వంలోని సరళత – ప్రభావ శీలతల గురించి యూనివర్సిటీ ఆర్ట్స్ కళాశాల అధ్యాపకులు కర్రె సదాశివ సమర్పించారు. నగరంలోని వాన – ప్రకృతి చిత్రణ పై జి.డి.సి. జమ్మికుంట సహాయ ఆచార్యులు, ఖమ్మం డిగ్రీ కళాశాల సహాయ ఆచార్యులు మేఘమాల 'దండయాత్ర – జాతీయ భావ స్ఫూర్తి' పై పత్ర సమర్పణ చేశారు. జి.డి.సి.సత్తుపల్లి సహాయ ఆచార్యులు

ఇనపనూరి కిరణ్ కుమార్ 'మేఘమాల కావ్యం – వ్యంగ్యం' పై పత్రం పంపారు. ఖమ్మం డిగ్రీ కళాశాల అతిథి అధ్యాపకులు వై. శ్రీనివాస రావు 'కుందుర్తి కవిత్వం – చీకటి వెలుగులు' గురించి లోతైన అవగాహనను అందించారు. డా. సి. యాదగిరి ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయం పరిశోధకులు 'కుందుర్తి కావ్య దృష్టి' గురించి మాట్లాడారు. డా. జి. రామారావు అతిథి అధ్యాపకులు సమావేశ నిర్వహణ చేశారు.

తొమ్మిదవ సమావేశం:

తొమ్మిదవ సమావేశం శుక్రవారం 2.30. నుండి 4.15 వరకు డా. కోయి కోటేశ్వర్ రావు, అసిస్టెంట్ ప్రొఫెసర్ ప్రభుత్వ సిటీ కళాశాల అధ్యక్షతన జరిగింది. జి.డి.సి. గోదావరి ఖని సహాయ ఆచార్యులు డా. తన్నీరు సురేష్ 'తీరానేను కాస్త ఎగిరిపోయాక – భావ సౌందర్య వీక్షణం' గురించి మాట్లాడారు. జి.డి.సి. నేలకొండపల్లి సహాయ ఆచార్యులు డా. ఎ. పరంజ్యోతి 'హంస ఎగిరిపోయింది – పరిశీలన' పై మాట్లాడారు. ఖమ్మం డిగ్రీ కళాశాల అతిథి అధ్యాపకులు డా. జి. రామారావు కుందుర్తి కవిత్వం దళిత దృక్పథం గురించి విశ్లేషించారు. ఖమ్మం కళాశాల అధ్యాపకులు డా. ఆర్. సీతారామారావు 'కుందుర్తి రచనలు – పరిశోధకులు – విమర్శకులు' అంశం పై, ఖమ్మం సహాయ ఆచార్యులు ఆర్. లక్ష్మీకాంతం 'మేఘమాల సామాజిక చిత్రణ' పై విలువైన పత్ర సమర్పణలు చేశారు. వై. శ్రీనివాసరావు నిర్వహణ బాధ్యతలు చేపట్టారు.

సదస్సు సమాపనోత్సవం:

రెండు రోజుల జాతీయ సదస్సు ముగింపు కళాశాల ప్రిన్సిపాల్ మొహమ్మద్ జాకిరుల్లా అధ్యక్షతన జరిగింది. ముఖ్య అతిథిగా ఆంధ్రజ్యోతి సంపాదకులు కె. శ్రీనివాస్ హాజరయ్యారు. గౌరవ అతిథులుగా తెలంగాణ ప్రెస్ అకాడమి చైర్మన్ అల్లం నారాయణ, విశిష్ట అతిథిగా తెలంగాణ పబ్లిక్ సర్వీస్ కమిషన్ చైర్మన్ ఆచార్య ఘంటా చక్రపాణి పాల్గొన్నారు. అట్లాగే ఆచార్య బూదాటి వెంకటేశ్వర్లు బనారస్ హిందూ విశ్వవిద్యాలయం, కళాశాల పాలక మండలి సభ్యులు రవిమారుత్, ప్రముఖకవి ప్రసేన్, తెలుగు విభాగం అధ్యక్షులు డా. జరుపుల రమేష్, ఆత్మీయ అతిథులుగా పాల్గొన్నారు. గత యాభై ఏళ్లుగా కుందుర్తి స్థాపించిన ఫ్రీవర్స్ ఫ్రంట్ అవార్డు ఖమ్మం కవి ఇబ్రహీం నిర్గుణ కు ప్రకటించగా అవార్డును ఈ ముగింపు సభలో ప్రధానం చేశారు. అట్లాగే ప్రముఖకవి ప్రసేన్ సాహిత్యం పై వెలువరించిన వ్యాస సంపుటిని ఆచార్య చక్రపాణి ఆవిష్కరించారు. సదస్సు కన్వీనర్ ఆర్. సీతారామారావు నివేదిక సమర్పించటం జరిగింది.

ముఖ్య అతిథి శ్రీనివాస్ మాట్లాడుతూ తెలుగు సాహిత్యంలో అభ్యుదయ ప్రగతి శీల ఆధునిక కవిగా కుందుర్తి నిలిచారని ఆయన వచన కవితా ఉద్యమం నేడు బహుముఖాలుగా విస్తరిల్లిందన్నారు. భిన్న సామాజిక అస్తిత్వాలకు చెందిన కవులు తమ అనుభవాలను, సామాజిక ఆవేదనలను వ్యక్తీకరించటానికి వచన కవిత ఒక ప్రధాన ప్రక్రియలుగా దోహదపడిందని ఆ రీత్యా కుందుర్తి చేసిన దోహదాన్ని మదింపు వేయడానికి ఈ సదస్సు ప్రేరణ, ఉత్సహాలను ఇచ్చిందన్నారు. తెలుగు విభాగం కృషిని అభినందించారు.

ప్రెస్ అకాడమీ చైర్మన్ అల్లంనారాయణ మాట్లాడుతూ కుందుర్తి శతజయంతి సందర్భంగా సదస్సును ఖమ్మంలోని డిగ్రీ కళాశాల నిర్వహించటం అభినందనీయమని పేర్కొన్నారు. కుందుర్తి రెండు రాష్ట్రాలకు చెందిన కవిగా ఉమ్మడి ఆస్తి అని అన్నారు. కళాశాలలు ఉన్నత విద్యారంగంలో నిర్వహిస్తున్న పాత్రకు ప్రమాణ బద్ధ పనితీరుకు ఇటువంటి సదస్సులు నిదర్శనం అన్నారు. ఈ సందర్భంగా ఆయన ఉన్నత విద్యామండలి, కమీషనర్ కళాశాల విద్యవారు సదస్సు నిర్వహణకు ఆర్థిక చేయూతనివ్వటం గొప్ప విషయం అని కొనియాడారు. ఈ సదస్సు వచన కవిత్వం పై ముందుముందు జరుగబోయే సదస్సులకు నమూనాగా నిలుస్తుందన్నారు.

ఆచార్య చక్రపాణి మాట్లాడుతూ ఖమ్మంలో సాహిత్యానికి, సాహిత్యకారులకు ప్రత్యేక స్థానం ఉందన్నారు. తెలంగాణ సమాజం పట్ల పూర్తి అవగాహనతో కుందుర్తి రచనలు చేశారని, తెలంగాణ సమాజంలోని ప్రతి అంశాన్ని అణువణువును పరిశోధించి తన కవిత్వంలో ఆవిష్కరించారని కొనియాడారు. సదస్సుల నిర్వహణ అంత తేలికైన విషయం కాదని కోవిడ్

లాంటి పాండమిక్ ఉన్న కాలంలో భౌతికంగా సదస్సు నిర్వహణకు ముందుకు రావటం కళాశాల పరిశోధన పటిమకు, జిజ్ఞాసా సంకల్పాలకు సూచన అన్నారు. ఆచార్య బూదాటి వెంకటేశ్వర్లు సదస్సు విశిష్టతను ప్రశంసించారు. సదస్సు సందర్భంగా కళాశాల విద్యార్థులకు నిర్వహించిన వ్యాసరచన, కవితా రచన పోటీలలో విజేతలైన వారికి అతిథులు బహుమతులు, సర్టిఫికెట్లు అందజేశారు. తెలుగు విభాగాధ్యక్షులు డా. జరుపుల రమేష్ మాట్లాడుతూ తెలుగు విభాగం ప్రణాళికాబద్ధంగా సదస్సును ప్రత్యేక శ్రద్ధాసక్తులతో నిర్వహించిందని, అధ్యాపకులు, వివిధ విభాగాధిపతులు, కళాశాల ప్రిన్సిపాల్ ఎంతగానో సహకారం అందించారని తెలిపారు. ముగింపు సమావేశంలో వైస్ ప్రిన్సిపాల్ డా.బి. వెంకటేశ్వర్ రెడ్డి, రత్నప్రసాద్‌లు ఆత్మీయ సందేశం ఇచ్చారు. పరీక్షల నియంత్రణధికారి డా. యన్. గోపి తెలుగు విభాగం కృషిని కొనియాడారు. ఖమ్మం జిల్లాకు చెందిన కవులు, రచయితలు, సాహితీ వేత్తలు పరిశోధకులు, విద్యార్థులు ఎంతో ఉత్సాహభరితంగా ముగింపు సమావేశంలో పాల్గొన్నారు.

సదస్సు సాధించినది ఏమిటి?

ఉన్నత విద్యామండలి, కమీషనర్ కళాశాల విద్య, రూసా ఆర్థిక చేయూత, సహకారాలతో నిర్వహించిన 'వచన కవితా పితామహుడు – కుందుర్తి' పై సదస్సు ఫలప్రదంగా, సార్థకంగా ముగిసింది.

- ఈ సదస్సు ఆధునిక వచన కవిత్వంలో కుందుర్తి పాత్రను, స్థానాన్ని అంచనా వేసి సరికొత్త అవగాహనను ఇచ్చింది.
- కవుల శతజయంతుల సందర్భాన్ని పురస్కరించుకొని ఆయా కవి రచయితల సాహిత్యకృషిని అంచనా వేసేందుకు డిగ్రీ కళాశాలల తెలుగు విభాగాలు ముందుకు రాగలవనే ప్రేరణ నమ్మకాన్ని ఇచ్చింది.
- కుందుర్తి రచనలను సదస్సు ఆయా చారిత్రక కాల, ఉద్యమ ధోరణుల నేపథ్యంలో అనుశీలించి నూతన ప్రతిపాదనలతో పత్రాలు రూపొందేందుకు దోహదమిచ్చింది.
- కుందుర్తి వచన కవిత్వానికి అందించిన సాహిత్యభావనలను పునఃపరిశీలించి వాటి ప్రాసంగికతను విపులంగా చర్చించి కొత్త ఆలోచనలకు దారులు తీసింది.
- ఎప్పటికప్పుడు సాహిత్య ప్రక్రియలలోని భావనలను సమకాలీన అవగాహనతో పరిశోధనలను ముందుకు తీసుకోపోవడానికి నూతన ప్రతిపాదన మార్గాలను చూపింది.
- కవుల స్థానాన్ని వారి రచనలలో పాటుగా వివిధ ఉద్యమ ధోరణుల నేపథ్యంలో అంచనా కట్టాలనే అవగాహనను ఇచ్చింది.
- పరిశోధకులకు, డిగ్రీ కళాశాలల అధ్యాపకులకు కొత్త శక్తిని ఉత్సాహ ప్రేరణలను అందించింది.
- పరిశోధన, అధ్యయనాల అవసరాలను అధ్యాపకులు మరింత స్పష్టంగా గుర్తించేందుకు తోడ్పడింది.

మిమ్మల్ని మీరు తెలుసుకోవడానికి గల ఉత్తమ మార్గం, ఇతరుల సేవలో మిమ్మల్ని మీరు కోల్పోవడం. – మహాత్మా గాంధీ

T. Nagur
Dept. of History

Dr. G. Venkiah
Dept. of History

VAISHNAVITE GRANTS OF KAKATIYAS IN GUNTUR DISTRICT

Author(s): V. Sriramachandra Murthy

Source: Proceedings of the Indian History Congress, 1978, Vol. 39, Volume I (1978), pp. 71-76 Published by: Indian History Congress

The above article was written by Sri Ramachandra Murthy by using the original primary sources land Temple grants from the Guntur district in which the author has elaborately used the single primary data to analyze various various components of Kakatiya social life as well as religious sect in kakatiya ruled coastal guntur.district. The general notion of the Kakatiya was that they have given immense importance to shaivaite sects and temples. This article disproves the above notion by using a virginal primary source taken from various Temple Grand land grants to the temples and the gills trading communities professional military general officers contributed a lot to the development of Vaishnavi temples in the Guntur district.

The main Research question of this paper is to show that Kakatiyas were not biased towards ivism but also gave a great room for Vaishnavi Temple and ritual. There was no conflict between Shaivas and vaishnavas during the Kakatiya period. To prove the above statement he used exclusively on the temple grants and did not use any secondary sources. The interpretation is also based on the primary data.

1. Pochu -lemka land grant to the keshava temple at karampudi by karanam nammayya established Gopinath Temple
2. Vallaiya Nayaka installed navigation in the village mukku
3. Yakkarties the soldiers of kakatiyas in automobi gifted land to the Shiva temple Gopala Deva in chilmore.
4. Land grants to the temples was started by Ganpati Deva continued by Rudramadevi and Pratap Rudra one speciality of this Temple grants was that taxes were exempted.
5. Trade guilts also exempted some of the taxes to favour the temples and extend the agricultural activity in the name of vaishnavasa sex
6. The author has extensively used the original primary data collected from the South Indian inscriptions volume number 4 from the plates 288 to 88 309 491
7. Temple records mentions a variety of Temple staff such as Nambi angayaka suvasi drummers etc

Conclusion: Though the author used the temple sources as primary source to prove that Kakatiyas were tolerant to different religious sects.

K. VIJAYA LAXMI
Lecture in English
SR&BGNR Khammam (Autonomous).

WHY ENGLISH IS THE GLOBAL LANGUAGE?

"English is the global language."

A headline of this kind must have appeared in a thousand news papers and magazines in recent years. Several major newspapers and magazines finding in the subject of the English language an apt symbol for the themes of globalization, diversification, progress and identity addressed in their special editions. Television programmes and series, too, addressed the issue, and achieved world-wide audiences. Certainly, by the turn of the century, the topic must have made contact.

English is a global language, You hear it on television on spoken by politicians from all over the world. Wherever you travel, you see English signs and advertisements. Whenever you enter a hotel or restaurant in a foreign city, they will under-stand English, and there will be an English menu. Indeed, if there is anything to wonder about at all, they might add, it is why such headlines should still be newsworthy.

But English is news. The language continues to make news daily in many countries. Does everyone in the world speak English? This is certainly not true. Every country in the world recognizes English as an official language. It is not true either. So, Why is English a global language? Why is English the language which is usually cited in this connection? And could it change? Once language becomes a global language, it is there forever?

These are fascinating questions to explore, whether your first language is English or not. If English is your mother tongue, you may have mixed feelings about the way English is spreading around the world. You may feel pride, that your language is the global language. Which has been so successful. When you realise that people in other countries may not want to use the lan guage in the same way that you do, and are changing it to suit themselves. We are all sen sitive to the way other people us our' language. Deeply held feelings of ownership begin to be questioned. Indeed, if there is one predictable consequence of a language becoming a global language, it is that nobody owns it any more. Or rather, everyone who has learned it now owns it.

English is not your mother tongue; you may still have mixed feelings about it. You may be strongly motivated to learn it, because you know it will put you in touch with more people than any other language; but at the same time you know it will take a great deal of effort, you will feel pride in your achievement, and savour the communicative power you have at your disposal, but may none the less feel that mother-tongue speakers of English have an unfair advantage over you. And if you live in a country where the survival of your own language is threatened by the success of English.

These feelings are natural, and would arise whichever language emerged as a global language. They are feelings which give rise to fears, whether real or imaginary, and fears lead to conflict. Language marches, language hunger-strikes, language rioting and language deaths are a fact, in several countries. Political differences over language economics, education, laws and rights are a daily encounter for millions. Language is always in the news, and the nearer a language moves to becoming a global language, the more newsworthy it is. So how does a language come to achieve global status?

What is a global language?

A language achieves a genuinely global status when it develops a special role that is recognized in every country. Such a role will be most evident in countries where large numbers of the people speak the language.

ENGLISH AS A GLOBAL LANGUAGE as a mother tongue in the case of English, this would mean the USA, Canada, Britain, Ireland, Australia, New Zealand, South Africa, several Caribbean countries and a sprinkling of other territories. However, no language has ever been spoken by a mother-tongue majority in more than a few countries (Spanish lead chiefly in Latin America .Mother tongue use by itself cannot give a language global status.To achieve such a status, a language has to be taken up by other countries around the world. They must decide to give it a special place within their communities, even though they may have few (or no) mother-tongue speakers.

Secondly, a language can be made a priority in a country's foreign-language teaching, even though this language has no official status. It becomes the language which children are most likely to be taught when they arrive in school. The term 'second language' needs to be used with caution - as indeed do all terms relating to language status. The most important point to note is that in many parts of the world the term is not related to official status, but simply reflects a notion of competence or usefulness. There is a long-established tradition for the term within the British sphere of influence, but there is no comparable history in the USA. There are two ways, Firstly, a language can be made the of media, and the educational system. To get on in these societies. It is essential the have also developed a considerable official use. New political decisions on the matter continue to be made: for example, Rwanda gave English official status in 1996.

Why a global language?

To adults who - for whatever reason - never learned it, or learned it badly, in their early educational years. Russian, for example, held privileged status for many years among the countries of the former Soviet Union. Mandarin Chinese continues to play an important role in South-east Asia. English is now the language most widely taught as a foreign language - in over 100 countries, such as China, Russia, Germany, Spain, Egypt and Brazil and in most of these countries it is emerging as the chief foreign language to been countered in schools, often displacing another language in the process. In 1996, for example, English replaced French as the chief foreign language in schools in Algeria (a former French colony). In reflecting on these observations, it is important to note that there are several ways in which a language can be official. It may be the sole official language of a country, or it may share this status with other languages. And it may have a 'semi-official' status, being used only in certain domains, or taking second place to other languages while still performing certain official roles. Many countries formally acknowledge a language's status in their constitution (e.g. India); some make no special mention of it (Eg. Britain).

In certain countries, the question of whether the special status should be legally recognized is a source of considerable controversy notably, in the USA (see chapter 5).Similarly; there is great variation in the reasons for choosing a particular language as a favoured foreign language: they include historical tradition, political expediency, and the desire for commercial, cultural or technological contact. Also, even when chosen, the 'presence' of the language can vary greatly, depending on the extent to which a government or foreign-aid agency is prepared to give adequate financial support to a language teaching policy. In a well-supported environment, resources will be devoted to helping people have access to the language and learn it,through the media, libraries, schools,and institutes of higher education. There will be an increase in the number and quality of teachers able to teach the language. Books, tapes, computers, telecommunication systems and all kinds of teaching materials will be increasingly available. In many countries, however, lack of government support, or a shortage of foreign aid,has hindered the achievement of language-teaching goals.

References:

Globe and Mail, Toronto,12 July 1997.

Crystal, David. English as a Global Language, Cambridge University Press, 2012.

M. RAVEENDRA REDDY
T. NAGUR
G. VENKAIAH
Asst. Prof. of History

KAKATIYAS AND MUSLIM INVASIONS

BY N.VenkataRamanayya

(Published in IHC SESSION VOLUME.16, 1953.)

Kakatiya and the Muslim invasion an article was published long ago in the proceedings of the Indian history Congress 1953 volume 16 page number 210 to 219. This was a research paper written by a Renowned historian of the pre-independent period whose interest lies in the justification of local Rajas and local grants. The main Research question of this research paper is to question the primary sources that has been taken by the established historians in the matters of Kakatiya and Muslim invasion. Here in this article in N.venkataramanayya Wanted to highlight the use of the land grants, inscriptions and Literary sources to prove to that the Muslim invasion was not a Cakewalk in Deccan and coastal Andhra Pradesh.

The above article has been written by following historical research methodology such as using primary sources, and secondary sources. His main contention of the research methodology used by historians was impartial and biased. The historians while writing the Muslim invasions and kakatiyas have heavily relayed on sultnath writing. They did not give any importance to the sources which tell about the conflict between the Kakatiya and the Delhi sultanate.

N venkataramaiah Wanted to use the inscriptions landgrands and other literary sources to prove that there was a consistent effort from the kakatiyas and their military generals to resist the Muslim invasion from the Kakatiya and the and their feudatories through inscriptions. And other sources.

The main Research question was answered by taking alternative sources, alternative primary sources and the secondary sources was the same to all historians.

1. Panna Gallu epigraph in Nalgonda district 1267 throws a great light on the first invention of Delhi Sultanate
2. The epigraph at Kaleshwar temple of Hallu vagilu in Bellary district 1284 States that Ramachandra Deva Yadava ruler glorified as rescuer from Turshkas.
3. When we come to the Kakatiya invasions by talks we have so many grants as well as literary sources. The first among these was vilasa Grand of mussoori prola and Ika it mentions that pratappura defeated Delhi Sultan in the year 1296. The Srisailam inscription of d military general of kakatiyas states that he fought vigorously against the Muslim invasion. The early 18th century collections by Colonel McKenzie were known as the kaifiyat from Warangal Fort held after the victory of Manadnri Raju and Lingaya Devaraj 1304.

The literary sources include the most important one was will you go to warrior vamshavali Venna of rachelle family gained Fame by overthrowing the turuska's and their institutions likewise another literary source prathapa charithram refers to the battle of upparpally in which in which Pratap Rudra become victorious.Antilia kulavacheru branch spliance explain Pratap Rudra society Departed to Swarga by will that is committed suicide

In conclusion we can say that Nellore to the venkataramanaiah has used alternative primary sources in establishing an impartial writing history of kakatiyas. In his research writing he not only for send the the very selection of primary data as well as secondary sources that employed in writing Muslim invasion on kakatiyas.

P. SARITHA
LECTURER IN ENGLISH
SR & BGNR GOVT ARTS & SCIENCE COLLEGE (A)
KHAMMAM

ACHIEVEMENTS IN PSYCHOLOGY ON EDUCATION

Psychology as a discipline and draws upon research assessment exercises data to gain a picture of the research capacity of the psychology of education. Psychology extensive studies of processes of learning and memory; of children's development, their acquisition of skills such as reading and writing their understanding of number, science, or moral principle. Psychology also studies children of exceptional abilities, problems of adjustment, parent-child relations, social interactions and relationships, friendship peer influences, inter-and intra-group processes, bulling, attitudes, motivation and emotion. One theme relates to the implications of the distinction between researches in the psychology of education that is undertaken in university. Psychology departments and research that is located in departments and schools of education.

The research conducted in education departments contributed to the development of psychology as a research based discipline; theoretical and methodological advances in psychology were located in both education and psychology departments. Thus, psychology played a key role as "a foundation discipline" in the emerge of educational studies. Psychological theory and research were applied to a range of educational matters, from the study of learning in processes difficulties, to pedagogy. Norwich (2000) analyses psychology, uncertainties within education, and uncertainties in the relations between the two British psychological societies (BPS) organises and facilitates conferences and symposia and publishes major research journals including the British Journal of educational psychology, founded in 1931. In summary, research in psychology, including the psychology of education, is supported directly and indirectly and indirectly by a national organisation which is outside the university and research centre systems but is closely linked to them. Since the 1980's following government-led changes to teach training which introduced a greater emphasis on students experience in schools, and within the shorter time spend in university, increased focus on curriculum subjects. The discipline of psychology is currently in a strong position, attracting substantial numbers of undergraduate and post graduate students and supported by an organisation that has close links with university departments and professional practitioners and which has considerable influence on the university curriculum.

APPLICATIONS OF PSYCHOLOGY.

How is this research applied to education? To begin to answer this, it is useful to consider the nature of applied psychology smith (2005) proposed a typology of relations between development psychology and education.

1. INDEPENDENCE: - Theories of practice are systematised and promoted through instruction and text books in pedagogy, again without necessarily drawing upon social science theory.

2. RELEVANCE: - Smith discusses this is terms of speculation that development s in one field might to the other; relevance is asserted but not pursued.

3. IMPLICATION :- The change is understanding the nature of learning from reliance on drill repetition and "mental exercises "to emphasis on children's thinking, imagination, play and social nature of learning.

4. APPLICATION: - This test whether an implication works in practice and whether it is

conducive to good practice.

5. INTER-DEPENDENCE: - A similar point is made by Norwich (2000, p. 169) who argues for a psychology grounded in educational practice rather than a field of knowledge to be applied to education from general psychology.

Recent research that has aimed to apply selective because theories and research in all areas of psychology have been applied to education.

WORKING MEMORY:-

Research conducted by Gather Cole and her associates has shown that individual differences in children's performances on working -memory dependent tasks predict tasks predict their subsequent reading, vocabulary and mathematical attainment depend relations between working memory and school attainment depend on the child's age and the curriculum- what is being learnt at any one time.

LEARNING TO READ :-

Psychological research has the potential to inform best practice in teaching reading in various ways. First evidence contributes to reports that influence national policies. Second psychologists engage in debate with educational researchers and other experts on literacy and the teaching of reading, writing and spelling. Third psychologists are involved in large-scale intervention studies of approaches to teaching reading.

TEACHING THINKING SKILLS:-

The influence is evident in educational programmes designed to teach children thinking skills explicitly, motivated by the belief that these skills are not adequately developed through the standard curriculum. Our selection of case studies has focused on areas that are at the heart of the cognitive psychologist agenda-memorising, thinking, and the processes involved in reading and learning to read.

DISCUSSION

The emphasis has been on studies of learning and thinking from a cognitive perspective, to the neglect of important topics such as social relationships, children's emotions and classroom behaviour. I have been biased towards intervention studies but I do not intend to imply that other kinds of research are not valuable. Much teaching and learning take place within groups and social interactions, as illustrated in the CASE programme, and this is a key dimension that warrants consideration at greater length. There is increasing recognition among researchers of the importance of longitudinal designs and randomised control trials in educational research and these necessitate long-term commitment from both participating. I have aimed to show through selected example from one area of the discipline the contribution that psychology is making and can make to education.

Chartch of 1st B.Z.C (TM) is giving on Seminor of "Bactirial Cell Structure"

Mounika explaing the topic is Transduction

G. SHIVAJI
Lecturer in English
SR & BGNR (c) Of Arts & science (A), Khammam

THE GLOBE

The Universe is my Mother
The planets are my brothers
I created by an unknown God
He has poured into me thousands
Of creatures, animals, and humans
I am feeling my sons & daughters Those who are living on me
I am providing all the things like Air, water, food, water, and home
Humans are squeezing me for
Their needs and deeds and greed's
Humans are destroying me by deforestation
They are stabbing, digging my stomach

THE GLOBE

Even though I bear them
Nature is my sister giving life
To the all creatures on earth
But the creatures kill me and
Destroying for their personal needs
It's needed to protect the Globe for
The future generations to save them .

B. KONDAL RAO
Librarian
Asst. Prof. of L.Sciences

LIBRARY ANNUAL REPORT (2020-2021)

The College library was established in the year 1956, library building is located adjacent to the class rooms building. The total area of the library is 5040sft. The Library has a collection of around 55,542 volumes of books which covers all branches of areas dealt in the college. The library is subscribing e-resources through INFLIBNET-NLIST membership. It provides Inhouse/remote access to e-resources like e-journals (6000+) and e-books (1,64,300+). The college library is automated with UGC developed INFLIBNET-SOUL 2.0 version software (LMS) online public access catalogue (OPAC) facility has been provided for search and retrieval of documents in the library. Library working hours 9.30 AM to 4.00 PM.

1. A separate room was allotted to newspaper and periodicals and magazines, 7 newspapers and 13 periodicals and magazines available in periodical section.
2. Digital library has the bandwidth of 100mbps speed used for accessing e- resources and free internet browsing for the students and faculty.
3. A facility of open access system adopted in the library.
4. To provide assistance to the readers in the effective use of library resources.

Use of the Library

1. Total number of students in various department who used the library 3,825 (17-1-2020 to 24-3-2021) due to Covid-19 library working from 7-1-2020 to 24-3-202.Average 86 students use the library.
2. Total number of books issued to the students 3026.
3. Total number of books returned by the students 2216.
4. Total number of faculty use the library, average 30.
5. Total number of books barrowing by the faculty 506 and returned 408 books.

Activities of the Library

1. Orientation programme to newly admitted students
2. Awareness programme conducted use of N-LIST
3. Awareness programme conducted on National Digital Library of India(NDL)
4. Workshop on search of e-journals and e-books on NLIST and websites.

B. SAI KUMAR
B.Sc., (MPCs), 2nd Year

PARADOX

A paradox is a logically self-contradictory statement or a statement that owns contrary to one's expectation. It is a statement that despite apparently valid reasoning from true premises leads to a seemingly self-contradictory & a logically unacceptable conclusion. A paradox usually involves contradictory-yet-interrelated elements that exist simultaneously and persist over time. They result in "persistent contradictor between interdependent elements" leading to a lasting "unity of opposites".

In logic, many paradoxes exist that are known to be invalid arguments, yet are nevertheless Valuable in promoting cortical thinking. While other paradoxes have revealed errors in definitions that were assumed to be sigious, and have caused axioms of mathematics and logic to be reexamined. One example is "Russell's paradox" which questions whether a "List of all tests that do not contain themselves" would include itself, and showed that attempts to found set theory on the identification of sets worth properties & predicates were flawed. Others, such as "corry's paradox", cannot be easily resolved by making foundational changes in a logical system.

Examples outside logic include the "Ship of Thesus" from philosophy, a paradox that questions whether a ship repaired over time by replacing each and all of its wooden parts, one at a time would remain the same ship. poradoxes can also take the form of Images & other media. For example, "M.C. Escher" featured perspective-based paradoxes In many of his drawings, with walls that are regarded as floors from other points of view, and staircases that appear to climb end lessly.

In common usage, the word "paradox " often refers to statements that are iconic or unexpec -ted, such as "the paradox that standing is more tiring than walking".

Medical Camp

B. JAGADISH
B.Sc., (MPCs)

MY VILLAGE - HISTORY

My Village is name Janampeta and it is located in Telangana and having river Godavari beside my Village which divides the border of Telangana and Chattisgarh. The river provides water for irrigation and other farming activities. A part farm from irrigation the river water is in use for washing and cleaning purposes. The main occupation practiced over here is farming, cattle -rearing mostly there are 75% of farmers in my village there are three government schools and 2 private schools which play key role in my village why because every family having maximum 4 children and minimum of 1 children. Cycles are most common means to travel from home to work which reduces the pollution. In my village there are mainly three religion Viz, Hindus, christians and muslims having their different rituals and they value and respect each other.

They visit one another quite often and celebrate all the Ocasions together. This is good for the growth and development of the children as well as a plus for the elderly people who often isolated in Cities. where there is good there is also bad too. There is a lot of gender inequality and women are mostly confined to house.

Telugu is the local language in my village total population of my village is 5493, males are 2779 and females are 2714 living in 1234 Houses. According to my ancestors and inscriptions avalible in my village primative man lived in my Village recently archaeologists found tombs of Primative man and it has bee identified as historical site and there is a rich heritage as well as Environment too. and I love peaceful air in my village and the Sunset is very beautiful there is a different kinds of birds immigrants are coming. almost every family aware about to study their children.

I love being in my village but coming here and studying for my future.

17.01.2020 to 23.01.2020 Winter special camp

SK. JASMEEN
B.A., (HEP) Eng

HAMLET - BY SHAKESPEARE

The Tragedy of Hamlet, prince of Denmark, often shortened to Hamlet, is a tragedy written by William Shakespeare. It is his longest play, with 29,551 words. The play describes prince Hamlet and his revenge against his uncle, claudius, who has murdered Hamlets Father in orders to seize his throne and massy Hamlets mothers.

Charecters :

Hamlet : Prince of Denmark

Claudius: King of Denmark and Hamlets uncle

Gertrude : Qeen of Denmark and Hamlets mother Ghost of hamtes father.

Polonius : Chief counselor of clauclius.

Ophelia : Daughter of polonius & Hamlet's Love interest.

Laertes : Son of polonius

Haratio : Loyal friend & confidante of Hamlet.

Rosencrantz and Guildenstern friends of Hamlet

Fortinbras: prince of plorway.

Horatio tells Hamlet about the ghost of his father. Hamlet decides to wait for the ghost at night. the ghost appears and tells Hamlet that his dathes was murdered by claddius. Cladius had powred poison in his ears when he was asleep. The ghost tells Hamlet to avenge his father's death.

Polonius thinks Hamlets is mad in love with his daughter, Ophelia, king Claudius and Gertrude welcome Rosencrantz and Guildenstern. Friends of Hamlet and ask them to find out the Reason behind Hamlet's weird behavior. Hamlet decides to stage a play “Murder of Gonzago” that features a murder similar to the way his father was murdered, according to what the ghost said. Hamlet wants to study the reaction of claudius on watching the play. Hamlet and ophelia obserued by claudius and is convinced that Hamlet is not mad for love. claudius feels quitly and uncomfortable while watching murder of gonzago. Leaves the room in haste. Hamlet visits Gertrude's chambers and they fight bitterly. Hamlet accidentally kills polonices who was hiding in Gertrudes chambers.

Claudius tries to kill Hamlet. But Hamlet returns to Denmark, Claudius convinces Leartes that Hamlet was responsible for death of Polonius. Hamlet and Laertes engage is fencing match planned by Claudius. Gertrude accidentally drinks the poisoned wine prepared for Hamlet and dies. Both Leartes & Hamlet get wounded by the poison-tipped Sword. Before dying, Hamlet kills Claudius. Haratio explains the truth to Fortinbras who becomes the new king.

BABU
2nd MPCs.

WHAT IS THE HISTORY OF SR & BGNR COLLEGE

What is the history of SR & BGNR?

A few years ago, before taking the decision to construct this college there were many students in Khammam and Khammam was a growing city. Then the government thought about to construct a government degree college.

Why Narayanarao gave 200 acres for free to college?

The decision to construct the government college is useful to many students. But government said there is a lack of funds for land and building the college.

Then a committee said, if you have to construct degree college for Khammam, to rise money go for auction of ornaments of Bhdradri Rama which where made by Bhaktha Ramadasu.

That days Baktha Gentala Narayana Rao was a namely famous person and a strong worshipper of rama. That decision made by him sorrow and he said do not go for auction, also he said i will give you 200 acres of land to buiding government college. later the entire land used for building the district court, P.G. college and degree college.

What is the present situation of college ?

New degree college has 14 courses in B.Sc., 8 Courses in B.A., 5 Courses in B.Com., P.G. (Post Graduation), M.Sc. in Physical Science and Chemistry and open degree.

This college helps a lot to rural areas students who wants to pursue degree in Khammam. SR & BGNR college is a rank 4th in the state and oldest college also. It is Academic affiailation with K.U.

Blood Donation 08.09.2021

MOHAMMED RUVIDA
SR & BGNR Khammam (Autonomous).

ALUN LEWIS (1915 - 1944)

FABER BOOK OF TWENTIETH CENTURY VERSE
- John Heath Stubbs and David Wrigt

TO A COMRADE IN ARMS

Alun Lewis (poet)
(1915 - 1944)

Red fool, my laughing comrade,
Hiding your woman's Love
And your man's madness,
patrolling farther than nowhere
To gain what is nearer than here,
your face will grow grey as christ's garments.
with the dust of ditches and trenches,
so endlessly faring.

Red fool, my laughing comrade
Hiding your mystic symbols
of bread broken for eating
And palm-leaves strewn for welcome,
What foe will you make you peace with
this summer that is more cruel.
that the ancient God of the Hebrews ?

When bees swarm in your nostrils
and honey drips from the sockets.
of eyes that today are frantic.
with love that is frustrate.

Today I have visited the library to read the book and I have taken the book. FABER Book of TWENTIETH CENTUARY VERSE this book was all about the Comrade life.....

ఎవరినైనా తేలిగ్గా ఓడించొచ్చు.... కానీ వారి మనసును గెలవాలంటే మాత్రం...
ఎంతో శ్రమించాలి... - అబ్దుల్ కలామ్

R. UMADEVI
3rd Year, B.Sc., MCCs

THE MICROSCOPIC WORLD REVEALED

The invention of the telescope, and the observations made with it (particularly by Galileo). Soon led to the idea that a similar instrument could be used to examine, in unprecedented detail, objects close to the observer. This explains the (organi) origins of the microscope, in the last four centuries the most versatile and widely used of all scientific instruments.

The microscope was also a Dutch invention, first appearing some time around 1620, like the telescope, the earliest models used a system of two lenses, and such an instrument was actually used by Galileo to look at flies. In contrast to the telescope, however, the magnification that could be achieved with a two lens microscope led to few significant new discoveries. The greatest dutch scientist of the age Christiaan Huygens (1629-93) (inventor of the pendulum Clock), long persisted with such compound microscope and by 1680. He had become Convinced that their power depended on the swallness of the objective lens. In England, Rebest Hooke (1635-1703) followed a similar path, using such a microscope for Investigations in botany, Chemistry, and many other branches of science. His Micarographia, in which he published his results, was a scientific masterpiece · However, in the context of the Seventeenth Century, both Huygens and Hooke were on the wrong track.

Since the 1660s, a Compatrict of Huygens, Antoni Van Leeu wenhock (1632-1723), had begun to work with single lens microscope: these he had first used in his trade as a haberdashes to examine cloth fibres. His Secret was Simply to work with extremely small lenses, with very high curvature. Sincef for every observation, he worked with a new instruments the number Van Leeu wenhoek used over the course of a long life was very large. Remarkably few survive, and these are valued museum objects. The reason simply is to be found in the minute scale of the lenses. The best of the surviving lenses is 1.2 millimeters thick, having radius of curvature on both sides of roughly 0.7 millimetres and a magnification of approximately 270 x. This May be the best lens Van Leeu wenhock ever made, but his coresspondence hints at working with twice this magnification even so 270 x allows a resolution of 1.35 millimeteres, allowing the observation of details measuring hardly a thousandth of a millimetre. No instrument attained better results until the nineteenth century.

ఒక్క క్షణం ఓపికతో ఉంటే చాలు... కొండంత ప్రమాదాన్ని సైతం ఆపోచ్చు...
కానీ అదే ఒక్క క్షణం ఓపిక లేకుంటే మీ జీవితం మొత్తం నాశనం అవుతుంది.
- స్వామి వివేకానంద

G. SRIDEVI
1st Year, MPCs

THE YOUNG NATIONALIST

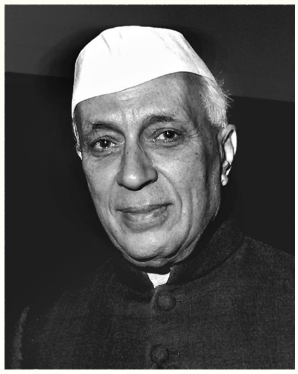

Jawaharlal was barely sixteen years old when he arrived at Harrow in 1905. Soon after his arrival he asked his father to send him an indian newspaper, 'not the pioneer'. In december 1905 he was pleasantly surprised to read in the times that the swadeshi movement had spread to kashmir where the people were reported to have bought up, if it reached even the kashmiris.

Such passionate nationalism man seem surprising in an Indian boy of seventeen seventeen studying in an english public school, whose home in Allahabad was on of the most anglicized, whose father was an admirer of british ways and british institutions, and counted high british dignitaries among his friends.

On the day the Nehrus arrived in London, the newspapers carried the news of the crushing defeat inflicted on the Russian fleet by the Japanese navy off Taushima, the victory of an Asian country over a great European Power thrilled Jawaharlal. When Motilal explained that the writer was Rameshwari Nehru, the wife of Jawaharlal's cousin Brijlal, of wood hastened to make amends.

Nehru and Religion

English by education, muslim by culture and Hindu by accident of birth, was a Hindu Mahasabha leader's description of Jawaharlal Nehru. Jawaharlal himself made no secret of his antiparty, to religion. 'I was born a Hindu,' he said in his Presidential address to the Lahore congress in 1929, but I do not know how far I am Justified in calling myself one, or speaking on behalf of the Hindus. Four Years later, he confided to Gandhi that he was becoming more and more hostile to the religious idea, because it had became the negation of real spirituality. He did not see why she must marry a Kashmiri Brahman.

B. RAJA
3rd Year, B.Sc., (MPC)

MAKE A HABIT OF READING

To day in our college library. I read one book. " A Course of Analysis". This book proposed by E.G Phillips, M.A., M.Sc. Senior lecturer in Mathematics in the university college of North wales Bangor, formerly senior scholar of trinity college Cambridge.

This book proposed 1956 in Cambridge at the university press.

Extract from the preface to the First Edition and second Edition and similarly contents. This book contents are 13. Thous are two topic very intersting 1. Differential calculus

Differential Calculus:

Through this treatment prominence will be given to the concept of differential. This important concept is either ignored of else badly and inadequately treated in almost every English text-book the concept of a "differential" which is a development of the work of leibniz, has with few Exceptions been fully treated only in continental text books.

Although For Functions of one variable the concept of a differential is not so important as it becomes when dealing with Functions of several variables. If is essential at the out set to distinguish Carefully between devivatives and differentials and between the processes of derivation and differentiation. In subsequent chapters the rea dev willse how the Formal treatment of differentiability of Functions of more than one variable Can be rendered both more simple and more simple and more.

Concile by the use of the ditterential notation; helped very greatly to improve the from and presentation of the book and to my collegue Mr. W.M. Shepherd for his kindness in drawing all the diagrams and for this his help with the proof reading. I belive also to express my gratitude to the of trial of the university press both for ther unfailing courtely and for the excellence of their work.

A. ROHIT
3rd Year B.Sc (MPC)

MAKE A HABIT OF READING

Today in our college library, I read Theory of Probability book. “THEORY OF PROBABILITY" Proposed by (author),“WILLIAM BURNSIDE.

ABOUT WILLIAM BURNSIDE :

William Burnside was born on July 2, 1852, the son of William Burnside, a merchant, of 7, Howley place, Paddington,“London.

His father was of scottish ancestry: his grand father, who had gone to London, was a partner in the bookselling fison of seeley and Burnside.

Left an orphan at the age of six, Burnside was educated at christ's Hospital, where he was a Grecian: there, besides his distinction in the grammar school, he attained the highest Place in the mathematical school. Having been elected to an entrance scholarship at St John's college, cambridge (as the) he went into residence in octo ber, 1871, and was regarded as the best man of his year in the college.

SK. JASMEEN
B.A., (HEP) Eng.

TEENAGERS AND THEIR THOUGHTS

Teenagers and their Thoughts

- By Neil Ostermel.

If men are from Mars and women are from Venus, then teenagers must be from a galaxy far, far, away indeed, Teenage it is the crucial age in human Life period. In this particular age of humans by the time kids get to be 17 or 18, a lot of the battle lines have already been drawn, says chairman of the Department of child development.

In this age boys and girls are get attracted to communication, media, social apps... etc.. and other side they attracted by goals, skills, they focus on the process of goal-setting either. Than the goal themselves. They started thinking we creative options such as vision boards either family or individually.

Teenager — "Fixed mindset " about beliving intelligence and abilities are inborn or created and cannot change dramatically.

Biggest issue facing teenagers :

1. Drug use 2. Alcohol 3. Depression
4. Failure 5. Pressure 6. Academic probleams 7. Bullying

It is a phase full of enjoy, hope, Life, beauty, and passion in age to experiment, try to learn. fail, growth, improvement.

To create positive mind set Like doing yoga, excercise, book reading, Improving skills, habits are gives a better assertiveness.

MD. AFREEN
B.Sc., BZC, Final Year

20 MEDICAL PLANTS OF 21 FOR COVID-19 CARE

In the present sceniro COVID- 19 pandemic. There is a lack of potential antiviral medicines aganist infectious diseases AYUSH scientists identifying the potential the potential phytomedicines boosting the immune system to overcome the COVID related ailments. In veiw of the wegency the COVID-19 out break the World Health Organisation has much focused on evapid activation of research and development development activities in herbal & modern systems of medicine. There are number of medicinal plants like Asvagandha (withania somnifera), Guduci (Tinospora cordifolia), Kalamegha, Thulas, Tavaks etc. These plants are known to be rich in antioxidants, vitamins, proteins, carbohydrates, dietary fibres, phytochemicals etc. which will help in rejuvenating the immune system and also helps in killing the invaded viruses. The below are the plants list which are having the capacity to improve the immunity in the body of humans.

1. **ASVAGANDHA:** withania somnifera
   Family name= Solanaceae:
   Parts Used: Root, leaf, Alkali.
2. **GUDUCI :** Tinospora cordifolia
   Family name: Meni spermaceau.
   Parts used: stem, leaf, aerial root
3. **KALA MEGHA :** Andrographis paniculata
   Family name: Acanthaceae
   Parts used: whole part-

4. **TULASI :** Ocimum tenuiflorum
   Family name: Lamiaceau
   Parts used: Leaf, root, seed
5. **VANA TULASI :** Ocimum basilicum
   Family name: Lamiaceae.
   Parts used: Leaf, flower
6. **TVAK :** Lauraceae (Cinnamomum verum)
   Family name: Lauracia
   Parts used: stem bark.

7. **ARDRAKA:** (Zingiber officinale Rosca)
   Family name: Scitamina.
   Parts used: Rhizome.
8. **HARIDRA** (Curcuma longa)
   Family name: Zingiberacial.

Parts used. Rhizome.

9. AMALAKI : Phyuanthus emblica

Family name: Euphorbiaceae...

Parts used: Fruit pulp

10. KIRATATIKTA: (Swertia chirata).

Family name : Gentina incede-

Parts used: Whole plant

11. YASHTI MADHU: (Glycyrrhiza of labria)

Family name : Fabaceae

Parts used: Root

12. NIMBA: (Azadriachta indica)

Family name: Meliacae

Parts used: Root bank, stem back, leaves

13. VASA: Justicia adho toda Medick

Family name: Acanthaceau.

Parts used: leaf, root, flower.

14. SATHI : (Hedychium spi codum).

Family name: Zingiberons

Parts used: Rhizome.

15. POSKARAMULA: (Inda racemosa)

Family name: Asteraceae

Parts wed: Root

16. BHARNGI: Clerodendrum serratum

Family name : Verbinaceou

Parts used: Root

17. LAVANGA: (Syzygium aromaticum)

Family name: Mystaral

Parts used: Floral buds.

18. LAMAJJAKA: (kym bagon juaran cusa)

Family name: Poaceae.

Parts used: Whole part

19. KATUKI: Pichborhiza kwowa Royle

Family name: Scrophulariaceae.

Parts used: Root, underground stem.

20. STAR ANISE: (illicium Verum)

Family name: Schisandracae

Parts used: Fruit

Samitha.,
BSC I Year
(National Basket ball player)

DIET AT COVID TIMES

1. Keep up fruit and vegetable intake

Purchasing, storing and cooking fresh vegetables can be challenging in a lockdown, especially when parents are advised to limit trips outside of the home. But wherever possible, it's important to ensure children are still getting plenty of fruit and vegetables in their diet.

Whenever it is possible to get hold of fresh produce, do so. As well as being eaten fresh, fruits and vegetables can be frozen where possible and will retain most of their nutrients and flavor. Using fresh vegetables to cook large batches of soups, stews or other dishes will make them last longer and provide meal options for a few days. These can also be frozen where possible and then quickly reheated.

2. Swap in healthy dried or canned alternatives when fresh produce is not available

Fresh produce is almost always the best option, but when it is not available there are plenty of healthy alternatives that are easy to store and prepare. Canned beans and chickpeas, which provide an abundance of nutrients, can be stored for months or even years, and can be included in meals in many ways. Canned oily fish such as sardines, mackerel and salmon are rich in protein, omega 3 fatty acids and a range of vitamins and minerals. These can be used cold in sandwiches, salads or pasta dishes, or cooked as part of a warm meal.

Canned vegetables, such as tomatoes, do tend to contain lower quantities of vitamins than fresh produce, but they are a great fallback option when fresh produce or frozen vegetables are hard to come by.

Dried goods like dried beans, pulses and grains such as lentils, split peas, rice, couscous or quinoa are also nutritious, long-lasting options that are tasty, affordable and filling. Rolled oats cooked with milk or water can serve as an excellent breakfast option, and can be spiced up with yoghurt, chopped fruits or raisins.

3. Build up a stock of healthy snacks

Children often need to eat a snack or two during the day to keep them going. Rather than giving kids sweets or salty snacks, opt for healthier options like nuts, cheese, yoghurt (preferably unsweetened), chopped or dried fruits, boiled eggs, or other locally available healthy options. These foods are nutritious, more filling, and help build healthy eating habits that last a lifetime.

4. Limit highly processed foods

While using fresh produce may not always be possible, try to limit the amount of highly processed foods in your shopping basket. Ready-to-eat meals, packaged snacks and desserts are often high in saturated fat, sugars and salt. If you do purchase processed foods, look at the label and try to choose healthier options containing less of these substances. Try to also avoid sugary drinks and instead drink lots of water. Adding fruits or vegetables like lemon, lime, cucumber slices or berries to water is a great way to add an extra twist of flavor.

कबीरदास

जाति न पूछो साधु की, पूछि लीजिए ज्ञान ।
मोल करो तलवार का, पड़ा रहने दो म्यान ।।

कविपरिचय- कबीरदास हिंदी भक्ति शाखा के ज्ञानमार्गी शाखा के प्रमुख कवी थे । सहजता उनके रचना की सबसे बड़ी विशेषता है। कबीरदास के रचना संग्रह को बीजक कहते है स्त्र कबीरदास अनपढ़ थे। उनके मुँह से जो भी निकला उनके शिष्य लिखते गए।

सन्दर्भ -इस दोहे में कबीरदास ने ज्ञान का महब्व बताया है।

व्याख्या -कबीरदास कहते है कि साधु की कोई जाति नहीं होती है। जब साधु से ज्ञान ग्रहण करने जाते हो तब उनके ज्ञान के बारे में जानकारी पाना ह। नहीं की उनके जाति के बारे में। जिस प्रकार जब हम तलवार खरीदने जाते है, तलवार की तेज़ी के बारे में जानते है न की उसके म्यान के बारे में।

विशेषताएं = 1. हिंदी साहित्य के इतिहास में भक्तिकाल के प्रमुख कवि कबीरदास है ।2. कबीरदास के भाषा सदक्कड़ी है जिसे खिचड़ी भाषा भी कहते हैं।

కవిపరిచయం : కబీరుదాస్ హిందీ సాహిత్య భక్తి శాఖ యొక్క జ్ఞాన మార్గ్ శాఖ లో ప్రముఖ కవి .సహజత్వం ఆయన రచనల లోని ప్రముఖ విశేషం. కబీరుదాస్ రచనల సంగ్రహాన్ని బీజక్ అంటారు.కబీరుదాస్ నిరక్ష్యరాసుడు. ఏదైతే అతని నోటి నుండి వెలువడిందో వాటిని కబీరుదాస్ శిష్యులు గ్రంధం గా తయారు చేశారు .

సందర్భం : ఈ దోహా లో కబీరుదాస్ జ్యానం యొక్క గొప్పతనాన్ని వివరించారు.

వ్యాఖ్యానం : కబీరుదాస్ సాధువు యొక్క జ్యానాన్ని గురించి చెప్పారు. మనం సాధువు నుండి జ్యానాన్ని ఆర్జించాలి అనుకుంటే ఆ సాధువు యొక్క జ్ఞానం గురించి మాత్రమే అడగాలి.అతని జాతిని గురించి అడగరాదు. మనం కత్తి కొనడానికి వెళ్ళినపుడు ఎలాగైతే కత్తి పదును మాత్రమే చూస్తామో అలాగే సాధువు యొక్క జ్ఞానాన్ని చూడాలి. కత్తి పెట్టడానికి వాడే ఒర మనకి అవసరం లేదు.

విశేషత : హిందీ సాహిత్య ఇతిహాసం లోని భక్తికాలానికి చెందిన ప్రముఖ కవి కబీరుదాస్ కబీరుదాస్ భాష సదుక్కడీ భాషా దీనిని మనం ఖిచిడీ భాష అని అంటాము.

SHAIK JOHNBEE
B.A., (HEP)

मेरे पसंदीद लेखक प्रेमचंद्र

प्रेमचंद का असली नाम धनपत राय श्रीवस्तव इनका जन्म 31 जुलाई 1880 में उत्तर प्रदेश, वाराणसी जिला के लम्ही गाँव में एक कायस्थ परिवार में हुआ था उनकी माता का नाम आनन्दी देवी तथा पिता का नाम अजाय बलला । प्रेमचंद जी की आरंभिभक शिक्षा करखी में हुई। प्रेमचंद को उपन्यस सम्राट के कहते हैं। 1901 से इनका साहित्यक लेखन, अशंभ हो चुका है। इनके कार्यक्षेत्र अध्यापक, पत्रकार थे के इनकी भाषा हिन्दी हैं। वे आधुनिक काल के प्रगतिशील लेखक थे। 1921 ई. में असहयोग आन्दोलन के दौरान महात्मा गाँधी के सरकारी नौकारी छोडन के आहवान पर स्कूल इस्पेक्टर पद से 23 जून को त्यागपत्र दे दिया। कर्यादा, माधुरी आदि पत्रिकाओं का संपादक रहे।

प्रेमचंद्र कै रचनाएँ :

- सेवासदन (1918), प्रेमाश्रम (1922), रंगभमि (1925), निर्मला (1925), कायाकल्प (1926), प्रतिज्ञा (1927), गवन (1928), कर्मभूमि (1932), गोदान (1936), मंगलसूत्र (1948).
- प्रमुख रचनये गोदान, गवन इन इनहेंने 300 से अधिक कहानियाँ लिखे।

नाटक :

- संग्राम (1923), कर्बला (1924), प्रेम की वेदी (1933)
- प्रेमचंद्र एक सफल अनुवादक भी थे।

प्रेमचंद्र उपन्यास के क्षेत्र में उनके योगदान को देखकर बंगाल के विख्याता उपन्यासकार शरतचंद्र चट्टोपाध्याय ने उन्हें उपन्यास संग्रह कहकर संबोधित किया था। प्रेमचंद की हिंदी कहानी और उपन्यास एक काखी परंपरा का विकासा किया। बीसवीं शती के पूवै में, जब हिन्दी में तकनीकी सुविधाओं का आभाव था , उनका योगदान अनुमनीय है। 8 अक्टूबर 1936 वाराणसी जिले मे प्रेमचंद का निधन हो गया।

DEPARTMENT OF PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS
SR&BGNR GOVT. ARTS & SCIENCE COLLEGE (A)
KHAMMMAM TELANGANA STATE (NAAC) B++

DR B Venkanna
M.A,M.P.Ed,M.Phil, Ph.D,UGC NET,AP SET.
Physical Director,
Dept of Physical Education.

I have attended 12 international conferences, 6 national seminars, workshops and presented various Research papers in different universities in India and abroad .I have written a textbook for B.ed 4th paper (HEALTH AND PHYSICAL EDUCATION)which is published by Telugu academy Hyderabad in the year 2018.I have completed orientation and refresher course

GAMES AND SPORTS COMMITTEE

1.	Dr. B Venkanna	Convenor
2.	Sri T Jeevan Kumar	Member
3.	Dr J Anuradha	Member
4.	Dr CV Muralidhar	Member
5.	Sri D Venkata Ramana	Member
6.	Sri S Babu	Member
7.	Mr. G Vikram	Student member
8.	Mr B Rahul	Student member
9.	Kumari K Samitha	Student member

SR & BGNR SPORTS HUB

We are very fortunate that we have nearly 15 acres of playfield in our college which is the biggest playground in the entire state .Our students utilise the full potential of the playground and they got selected for police & Forest departments .Some of them perceived higher education in physical education courses.

Students of SR&BGNR have actively participated in nearly 15 major games at Inter University level, Assn. Junior-Senior level of tournaments and YUVATARANGAM games and sports conducted by commissioner of collegiate education hyderabad. Some of the students got merit in major games like Kabaddi,kho-kho,Volleyball, Athletics, Archery, Basketball, Badminton, Cricket, Chess, Footbal l,Handball,Gymnastics,Swimming and Weightlifting.

MERITS OF SR & BGNR

1. KAKATIYA UNIVERSITY ATHLETICS CHAMPIONSHIP in the year 2018
2. EENADU CRICKET CHAMPIONSHIP in the year 2018
3. YUVATARANGAM GAMES CLUSTER AND STATE LEVEL CHAMPIONSHIP 2019
4. YUVATARANGAM ATHLETICS CLUSTER AND STATE LEVEL CHAMPIONSHIP 2019
5. SAKSHI CRICKET CHAMPIONSHIP 2019
6. JUNIOR STATE LEVEL NETBALL CHAMPIONSHIP in the year 2021 (GOLD MEDAL)
7. SENIOR NATIONAL NETBALL CHAMPIONSHIP in the year 2021 (SILVER MEDAL)

Proud to have the 'FASTEST BOY' in the history of Indian universities

CH.Sudhakar III B.A student created record by running THE FASTEST TIME in 100 mts (10.53 secs) in the 77th AIIU Athletic meet at coimbatore January 2017

Won GOLD MEDAL in U-20 & JUNIOR NATIONAL ATHLETIC meet at vijayawada 2014 (10.6 secs). The first gold medal for Telangana

SNAPS OF SR & BGNR

STATE LEVEL YUVATARANGAM KHO KHO CHAMPIONSHIP 2019

YUVATARANGAM STATE LEVEL ATHLETICS CHAMPIONSHIP 2019

YUVATARANGAM KABADDI CHAMPIONSHIP 2019

STATE SENIOR FOOTBALL CHAMPIONSHIP

INDOOR BADMINTON COURT-SR & BGNR

MULTI STATION GYM -SR & BGNR

THANK YOU

Be Simple in Life

ENGLISH

RUSA Sponsored National Conference
on
THE HOLISTIC DEVELOPMENT OF
THE DALITS
28th & 29th December, 2021

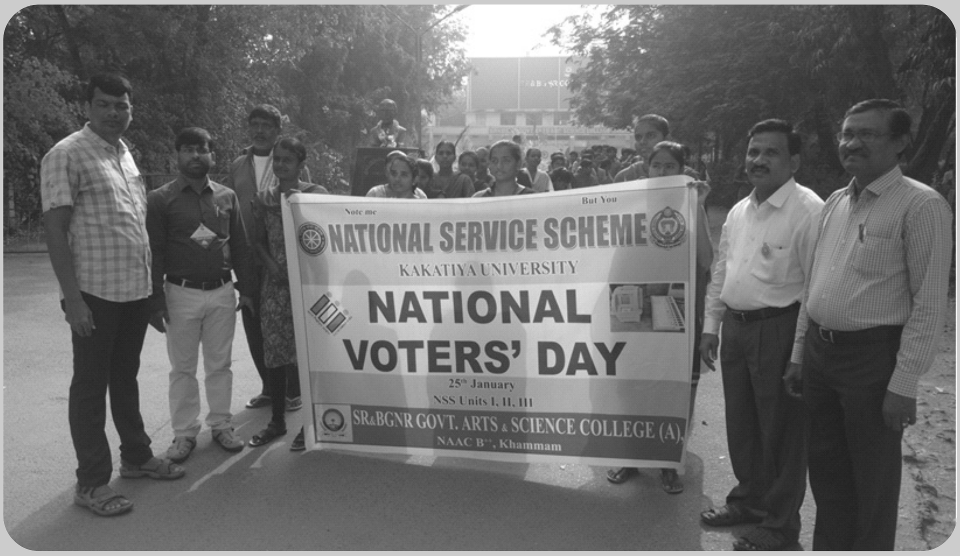
NATIONAL SERVICE SCHEME
KAKATIYA UNIVERSITY
NATIONAL
VOTERS' DAY
25th January
NSS Units I, II, III
SR&BGNR GOVT. ARTS & SCIENCE COLLEGE (A)
NAAC B++, Khammam

Department of
Khammam, Telangana, India
walking trail, Indira Nagar Colony, Khammam, Telangana 507002, India
Lat N 17° 15' 14.5836"

SR & BGNR
GPS Map Camera
Khammam, Telangana, India
Indira Nagar Colony, Khammam, Telangana 507002, India

Department of Botany

DISTRICT LEVEL DRUG DE-ADDICTION AWARENESS CAMPAIGN
26-09-2019 AT SR & BGNR GOVT. DEGREE COLLEGE, KHAMMAM DISTRICT
Organized by:
NATIONAL INSTITUTE OF SOCIAL DEFENCE
(MINISTRY OF SOCIAL JUSTICE AND EMPOWERMENT, GOVT. OF INDIA)

Department of
Khammam, Telangana, India
walking trail, Indira Nagar Colony, Khammam, Telangana 507002, India
Lat N 17° 15' 14.5944"

ప్లాస్టిక్ రహిత ఖమ్మం
కొరకు
పోషణ మాసం